

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ХИТРИНО 2014 – 2020 г.

Юни, 2014 г.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	4
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
I. АНАЛИТИЧНА ЧАСТ.....	9
1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ХИТРИНО.....	9
1.1. Анализ и оценка на природния потенциал.....	9
1.1.1. Географско положение.....	9
1.1.2. Топографска характеристика.....	10
1.1.3. Климатична характеристика.....	10
1.1.4. Геоложка характеристика.....	11
1.1.5. Национални паркове и защитени територии.....	11
1.1.6. Водни ресурси.....	12
1.1.7. Почви.....	13
1.1.8. Гори.....	14
1.2. Техническа инфраструктура – свързаност и достъпност.....	17
1.2.1. Водоснабдителни мрежи.....	17
1.2.2. Мрежи и системи за отпадни води.....	22
1.2.3. Комуникационно – транспортна инфраструктура.....	22
1.2.4. Сметищни площадки.....	25
1.2.5. Енергийни мрежи и системи	26
1.2.6. Комуникационни мрежи.....	27
1.3. Тенденции в екологичната обстановка.....	28
1.3.1. Идентификация на проблемните територии и обекти, степен на увреждане.....	28
1.3.2. Основни замърсители, компоненти на замърсяване (води, почви, твърди отпадъци, шум, радиация биологично разнообразие).....	32
1.3.3. Мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени.....	34
1.4. Развитие на човешките ресурси и социалната сфера.....	36
1.4.1. Население.....	36
1.4.2. Заетост.....	41
1.4.3. Здравеопазване.....	42
1.4.4. Образование.....	43
1.4.5. Социални дейности, услуги и социално включване.....	45
1.4.6. Спорт.....	46
1.4.7. Културно наследство.....	46
1.5. Урбанизация.....	47
1.5.1. Селищна система.....	47

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.5.2. Жилищен фонд, домакинства и семейства.....	49
1.5.3. Бизнес инфраструктура и обслужване.....	50
1.5.4. Кадастър и планова обезпеченост	51
1.6. Икономическо развитие.....	52
1.6.1. Състояние на местната икономика, тенденции, конкурентоспособност и предприемачество.....	52
1.6.2. Услуги и търговия.....	55
1.6.3. Селско стопанство.....	55
1.6.4. Горско стопанство.....	59
1.7. Административен и финансов капацитет на общината.....	59
1.7.1. Административен капацитет и структура на общинската администрация.....	59
1.7.2. Общински бюджет и финансов капацитет.....	61
2. SWOT АНАЛИЗ	66
II. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ.....	72
1. СТРАТЕГИЯ – ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ХИТРИНО ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.....	72
1.1. Визия и стратегически цели за развитие на общината.....	79
1.2. Приоритети, специфични цели и мерки.....	83
III. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА.....	97
IV. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.....	123
1. СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР.....	123
2. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА	123
3. НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР НА ОБЩИНА ХИТРИНО 2014-2020 Г.	124
4. ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ.....	126
5. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР	127
6. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	128
V. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....	135
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ.....	137
Приложение № 1: Програма за реализация на Общински план за развитие на община Хитрино 2014-2020 г.	
Приложение № 2: Предварителната оценка на Общински план за развитие на община Хитрино 2014-2020 г.	

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АЗ – Агенция по заетостта
АДИРПРСИР – Актуализиран документ за изпълнение на Регионален план за развитие на Североизточен район 2010-2013
БЗ – Буферна зона
ВЕИ – възобновяеми енергийни източници
ГПСОВ - градски пречиствателни станции за отпадъчни води
ДМА – дълготрайни материални активи
ДБТ – Дирекция „Бюро по труда”
ЕИСУРР – Единна информационна система за управление на регионалното развитие
ЕО – екологична оценка
ЕСФ – Европейски социален фонд
ЕФРР – Европейски фонд за регионално развитие
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗРР – Закон за регионалното развитие
ЗТ – защитени територии
ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
ИАРА – Изпълнителна агенция рибарство и аквакултури
ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз
МИРГ – Места инициативна рибарска група
МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МО – Междинна оценка
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
МСП – малки и средни предприятия
НИРД – научно-изследователска и развойна дейност
НПО – неправителствени организации
НПРР – Национален план за регионално развитие
НСИ – Национален статистически институт
НСОРБ – Национално сдружение на общините в Република България
НСРР – Национална стратегическа референтна рамка
NUTS – обща класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана от ЕВРОСТАТ за регионите в Европейския съюз
ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие”
ОП – Оперативна/и програма/и
ОПАК – Оперативна програма „Административен капацитет”
ОПОС – Оперативна програма „Околна среда”
ОСР – Областна стратегия за развитие
ОСП – Обща селскостопанска политика

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОПР – Общински планове за развитие
ОПРКБИ – Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”
ОПРР – Оперативна програма „Регионално развитие”
ОПРСР – Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство”
ОПРЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОУ – основно училище
ОУП – общ/и устройствен/и план/ове
ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие
ПРСР – Програма за развитие на селските райони
ПСОВ - пречиствателни станции за отпадъчни води
ПЧИ – преки чужди инвестиции
РИОСВ -Регионална инспекция по околната среда и водите
РСЗ – Регионална служба по заетостта
СИФ – Социално-инвестиционен фонд
СОУ – средно общообразователно училище
СИР – Североизточен район
СОП - Съвместната Оперативна програма на Черноморския басейн
ТБО – твърди битови отпадъци
ТИЦ – туристически информационен център
ТСБ – Териториално статистическо бюро
ЦДГ – целодневна детска градина

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие на община Хитрино за периода 2014–2020 г. (ОПР) е водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности, ресурси и потенциал на общината.

Планът е разработен съгласно изискванията на Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за неговото прилагане (ППЗРР) и Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020), Общински планове за развитие (2014-2020) одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Планът е изготвен на база актуалното социално-икономическо състояние и потенциал на община Хитрино и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз (ЕС) и националните цели и приоритети за регионално развитие. Документът е съобразен с постановките на: Областната стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г.; Регионалният план за развитие на Североизточен район за периода 2014-2020 г.; Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и тези, заложи в Националната програма за развитие „България 2020“. В по-широк контекст, Общинският план отчита приоритетите и целите на стратегията „Европа 2020“ и се съобразява с еволюцията на кохезионната политика на ЕС и трите нови приоритета за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В процеса на разработване са отчетени и хоризонталните приоритети на регионалната политика – устойчиво развитие, равни възможности и социално включване.

Хоризонтът на Общинския план за развитие е 7-годишен и съвпада с периода на действие на Областната стратегия за развитие на област Шумен, Регионалният план за развитие на Североизточния район и с периода на програмиране на помощта от Европейските фондове. Освен хармонизацията на целите и приоритетите в контекста на регионалната политика на ЕС, съответствие е постигнато и по отношение на методите за управление, наблюдение, оценка, а също и при изготвянето на индикатори за отчитане на постигнатите резултати и въздействие от прилагането на мерките и изпълнението на ОПР.

Документът е съобразен с нормативната и институционална среда за неговото прилагане, изпълнение, наблюдение и оценка. Използването на интегрирания подход за планиране наложи целите и приоритетите на общинския план за развитие като стратегически документ да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействие с факторите, условията и потенциала за специфичното пространствено развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в устройствените планове и схеми за развитие на територията на общината.

Основни задачи на плана за развитие на община Хитрино за периода 2014-2020 г.:

- Да направи задълбочен анализ на състоянието, процесите и тенденциите в общината във всички сфери, като по някои важни показатели се направи съпоставка със съседни общини, областта и страната.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Да осигури приемственост в генералната политика за развитие на общината по основни приоритети и цели и съгласуване и интегриране с всички действащи програмни и стратегически документи на община Хитрино.
- Да отрази желанието и виждането на населението, местния бизнес и административни структури, относно бъдещето на община Хитрино в дългосрочен аспект и как те си я представят в края на този стратегически период /визия за 2020 год./
- Да очертае реалистична стратегия, развита в стратегически цели и основни приоритетни направления, специфични цели и мерки за постигане на целите.
- Да набележи конкретните дейности и проекти за периода 2014-2020 година, чрез които ще се реализира плана, както и институционалното му и финансовото осигуряване.
- Да спомогне за интегриране на всички заинтересовани местни страни в изпълнението на плана и послужи за мобилизиране и ефективно използване на собствените ресурси, както и за привличане на външни национални и международни ресурси в подкрепа осъществяването на набелязаните цели, мерки и дейности.

При разработването на ОНР са използвани следните методи:

- Наблюдение – извършено при посещения на място и в Интернет.
- Проучване – проучване на документи и получаване на директна информация от различни дирекции и отдели в Община Хитрино, писма за получаване на данни до различни институции, изследване на опит, познания, мнения и събиране на предложения чрез въпросници и анкети и др.
- Описание – създаване на писмени документи.
- Анализ и Синтез – анализиране на базовата входяща информация и данни и обобщаване на резултатите.
- Оценка – оценка на социално-икономическото състояние и степен на развитие на Община Хитрино, оценка на възможностите за постигане на заложените цели, оценка на необходимите материални, човешки и финансови ресурси за изпълнение на плана.
- Сравнение – сравняване на цифрови данните, факти, показатели и резултати от проучването и наблюдението и на тяхна база изводи и формулировки в плана.
- Работа в екип – разпределение на задачите по експерти и съгласуване действията на екипа за изготвяне на ОНР с Общинската администрация на Хитрино.
- SWOT анализ – анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за изпълнение на Общинския план за развитие на община Хитрино до 2020 г.
- Индексен метод - сравняване равнището на даден статистически показател към момента и неговото равнище в минал период или към равнище на минало време, прието за база.
- Анкети.
- Графични методи – за изобразяване на резултатите, фактите и тенденциите, са използвани геометрически изображения на функционална зависимост с помощта на линии на равнината. ОНР съдържа цветни таблици, графики, фигури, диаграми и схеми.

Основните източници на данни и информация за разработването на ОНР са:

1. Общински план за развитие на община Хитрино 2007-2013 г.;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. Междинна оценка за изпълнение на ОПР на община Хитрино 2007-2013 г.
3. Областна стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г.;
4. Официални статистически данни от Териториално статистическо бюро – Шумен, Бюрото по труда, Областна и Общинска служби по земеделие, Разплащателна агенция на ДФЗ – Шумен, РИОСВ, РЗИ – Шумен и др. институции;
5. Официални справки и информация от Общинска администрация Хитрино;
6. Анкети на граждани, общински служители и кметове на малки населени места;
7. ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България;
8. Интернет сайтове на Общинска администрация – Хитрино, Структурните фондове на ЕС в България, НСИ, Агенция по заетостта, Оперативни програми и др.

ОПР обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие с ясно дефинирана визия, цели и приоритети, насочени към общия стремеж за по-висок стандарт и доходи на хората в Община Хитрино, по-добра жизнена среда и качество на живот.

Общинският план за развитие на община Хитрино 2014-2020 г. има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия.

Планът е разработен от експертен екип на „ЕС ПИ КОНСУЛТ БГ“ ООД – гр. Шумен, с участието на всички заинтересовани страни и партньори, в условията на широка гражданска подкрепа, проведени обществени обсъждания, дискусии и осигуряване на публичност, прозрачност и информация в изпълнение на обществена поръчка с предмет: „Разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на конкретни политики, по конкретно: Анализ и оценка на досегашната практика и Идентифициране на правилата и методиките за мониторинг, контрол и последваща оценка; Разработване на анализи, провеждане на проучвания, изследвания, необходими за разработване на общинския план за развитие с конкретните поддейности: Събиране на необходими статистически данни за анализите и Разработване на анализи за социалното и икономическото състояние, SWOT – анализ, за разходи – ползи, анализ на риска и др., както и Проучване и разработване на концепция за специфичните нужди и приоритетите на местно ниво; Разработване на оценка на Общински план за развитие на Община Хитрино за периода 2007-2013 г.; Изготвяне на общински план за развитие на Община Хитрино за периода 2014-2020 г.; Актуализиране на „Комуникационна стратегия на Община Хитрино за планов период 2014-2020 г.“; Повишаване на капацитета на представителите на местната власт и гражданските организации за наблюдение и контрол” по Договор № 0016/20.01.2014 г., като част от проект: „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино”, Договор за безвъзмездна финансова помощ № 13-13-102/01.11.2013 г. по Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от ЕС чрез Европейския социален фонд по Приоритетна ос I „Добро управление”, Подприоритет 1.3 „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, Бюджетна линия BG051PO002/13/1.3-07.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

I. АНАЛИТИЧНА ЧАСТ

1. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА ХИТРИНО

1.1. Анализ и оценка на природния потенциал

1.1.1. Географско положение

Община Хитрино е разположена в Североизточната част на България и Лудогорието и се намира на около 20 км северно от областния град Шумен. Хитрино е на разстояние от около 120 км от пристанищата Силистра, Русе и Варна, както и летищата Варна и Русе.

През Община Хитрино преминава главен път I - 7 Силистра-Шумен-Ямбол, който се очаква да стане основна пътна артерия, свързваща България с Румъния, Молдова и бившите черноморски съветски републики на север и на юг с Република Турция. Хитрино е и железопътна гара на главната ЖП линия Варна - Русе. В непосредствена близост е автомагистрала „Хемус“, която е връзка между Варна и София.

На север граничи с община Венец, на изток с общините Нови пазар и Каспичан, на юг с община Шумен, на запад с община Лозница и на северозапад и запад с община Самуил (Разградска област). В посочените граници заема площ от 288 кв. км, което е 8,2 % от площта на област Шумен и това я прави седма по големина в рамките на областта.

Преобладаващият релеф е равнинно-хълмист и платовиден, като средната надморска височина на общината е 360,8 м.

Хитрино е съставена само от села – 21 на брой, от които: 2 големи села, 7 средни, 11 малки и едно много малко.

Табл. 1. Съставни населени места на територията на Общината

• Байково	• Каменяк
• Близнаци	• Развигорово
• Висока поляна	• Сливак
• Върбак	• Становец
• Длъжко	• Студеница
• Добри Войниково	• Тервел
• Единаковци	• Тимарево
• Живково	• Трем
• Звегор	• Хитрино
• Иглика	• Черна
• Калино	

Източник: Община Хитрино

Най-голям дял заемат земеделските територии, а най-малък кариери и рудници и депата за битови отпадъци. По-долу е представен и бълансът на територията.

Табл. 2. Баланс на територията към 31.12.2013 г.

Видове територии и начин на ползване	общо дка
--------------------------------------	----------

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1	Земеделски територии	
	Ниви	184 406
	Трайни насаждения	4 402
	Естествени ливади	538.745
	Мери, пасища	32 674
	Гори и полезащитни пояси	4 716.412
	Полски пътища и прокари	79.141
2	Горски територии	
	Гори	5044,604
	Горски пътища и просеки	75.000
	Скали, сипен, ями, пясъци и др.	2 264.000
3	Населени места и други урбанизирани територии	
	Населени места	11 591.036
	Гробища и извън селищни паркове	554.513
4	Водни течения и водни площи	
	Реки	316.000
	Язовири, водоеми и канали	637.380
	Блата и мочурища	135.241
5	Територии за добив на полезни изкопаеми и депа за отпадъци	
	Кариери и рудници	150.000
	Депа за битови отпадъци	38.000
6	Територии за транспорт и инфраструктура	
	Жп линии и съоръжения	875.507
	Републиканска пътна мрежа	538.581
	Местни и ведомствени пътища	1082.334
	Летища	108.851
	Надземни проводни и инженерни съоръжения	144.000
	Обща територия на землището	288 051

Източник: НСИ.

1.1.2. Топографска характеристика

Територията на общината е разположена върху Мизийската плоча, основата на която преобладаващо е изградена от палеозойски скали. Върху тях пространствено са отложени седиментни скали с различна дебелина. Специфична скала е льосът. Различно дебела льосова покривка воалира вододелни пространства, долинни склонове, както и някои речни тераси.

В орографско отношение заеманата територия се характеризира с голямо разнообразие – в северната част се спускат най-южните части на Лудогорското плато и Самуиловските височини. През територията на Хитрино преминават две реки Пакоша и Каменица. Посредством долината на р. Провадийска общината се свързва с Девненската низина и респ. Черно море.

Съгласно сеизмичната карта на България, общината попада в зоната на VII степен. Коефициентът за сеизмичност е 0.10. Не се наблюдават активни физикогеоложки явления и процеси – свлачища, пропадане, срутвания.

1.1.3. Климатична характеристика

В климатично отношение района на Общината попада в умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област и се характеризира с горещо лято и студена зима. Валежите са по-ниски от средните за

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

страната, но са по-обилни в сравнение с останалите области в Лудогорието. Годишният ход на валежите в този район има подчертано континентален характер. Максимумът е през юни, а минимумът - през февруари. Валежите от сняг са в периода ноември – април. Средното месечно и сезонно разпределение на валежите е както следва: зима -131 л. кв. м, пролет -165 л. кв. м, лято - 227 л. кв. м и есен - 133 л. кв. м.

Най-студените месеци през годината са януари и февруари. Средната годишна температура е 10,3°C. Минималните температури през зимата в някои случаи падат до -25°C. Не са изключения и резките понижения на температурите през пролетта и есента. Като най-топли се очертават месеците юли и август. Типичен пролетен месец е април, а типичен есенен - октомври. За добре изразения континентален характер на климата в района на община Хитрино свидетелстват средните месечни температури за януари /-2°C/ и за юли /24°C/, валежният режим /февруарски минимум и юнски максимум/ и сравнително продължителното задържане на нежната покривка /над 3 месеца/.

Почвено-климатичната характеристика на Общината създава възможност за отглеждането на всички култури, характерни за умерения климат и най-вече за развитието на зърнопроизводството и техническите култури. Освен за изброените култури, почвено-климатичните условия в района на Общината са подходящи за овощни насаждения. Традиционни селскостопански производства са: отглеждането и добиването на зърнени храни, тютюн, слънчоглед, трайни насаждения, дребното месно и млечно животновъдство и др.

1.1.4. Геоложка характеристика

Територията на община Хитрино е бедна на полезни изкопаеми и природни ресурси. В рамките на Общината, до село Хитрино функционира кариера за добив на камъни. Концесионер по силата на договор с МРР на кариерата е “Автомагистрала Черно море” ЕАД – Варна. В кариерата има изградено производство на всякакъв вид камък, същевременно функционира и асфалтова база.

1.1.5. Национални паркове и защитени територии

Територията на Община Хитрино не попада в границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии, но част от площите ѝ попадат в границите на защитена зона (Натура 2000 място) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие

Защитената зона от НЕМ “Натура 2000” е “Каменица” с код BG0000138, определена съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС за хабитатите с РМС 122/02.03.2007 г. / ДВ бр.21/2007г./.

Предназначението и целите на защитена зона “Каменица” са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В с. Живково се намира интересна природна забележителност. На сред обработваемите ниви от землището му рязко се издига скално образувание. То се наречена „Червената скала“ и е известна още и с турското си име „Къзъл кая“. Името вероятно е дадено от това, че гледана отдалеч скалата придобива кафяво-червен цвят. В подножието ѝ се извършват археологически разкопки. Тук са открити множество кости на едър и дребен домашен рогат добитък, глинени съдове и монети. Откритите монети са римски сечени по времето на Гордиан III, Валериан I и Александър Север. При досегашните проучвания се смята, че първоначално районът под скалата се е развивал като тракийско светилище. Свидетелство за това са множеството кости на домашен добитък и откритата култова сграда. В периода V - VI век районът се превръща в селище.

През територията на община Хитрино преминават две реки – Пакоша и река Каменица, които са водоприемници от втора категория, определена съгласно Заповед на министъра на МОСВ и представляват част от поречието на р. Камчия и р. Провадийска с център за управление Басейнова дирекция „Черноморски район“ гр. Варна.

Водоприемниците са обявени за чувствителна зона, съгласно заповед № РД- 970 от 28.07.2003 г. на МОСВ .

1.1.6. Водни ресурси

Общината се отводнява от Провадийската река. Състоянието на водата в реката се наблюдава при село Байково, а качеството ѝ от 1998 година през период от три месеца. Реката в пункта преди с. Байково е първа проектна категория.

Съгласно хидрогеоложката карта на Република България общината попада в област със слабо изразено континентално климатично влияние върху оттока на реките. Хидрогеоложките особености са обусловени от равнинно-хълмистия характер на релефа, умерено-континенталния климат и широкото разпространение варовикови скали и лъсцова покривка, които формират дълбоко разположени карстови водни басейни. По-голям интерес за региона представляват дълбоките подземни води акумулирани в малм-валанджкия хоризонт. Характерът на водите е карстов и карстово-пукнатинен. Характерно е дъждовно-снежното подхранване на оттока.

През територията на община Хитрино преминават две реки – р. Каменица и р. Пакоша, които дренират водите си към р. Провадийска и р. Камчия респ. в Черно море, поради което са обявени за чувствителни зони, съгласно Заповед № РД -272/ 03.05.2001 г. на МОСВ за категоризация на повърхностните водни обекти.

Покрай двете реки са изградени 8 бр. микроязовири и водоеми с малък обем с оглед задоволяване потребностите от напояване на селскостопанските земи.

Табл.3. Водни ресурси

Водоеми, язовири, речни корита	Населено място	Площ/дка	Собственост	Форма стопанисване
Язовир “Развигорово”	с.Развигорово	78.261	общинска	под наем
Водоем “Иглика”	с.Иглика	8.193	общинска	за отдаване
Водоем “В.поляна”	с.В.поляна	11.638	общинска	обществена
Водоем “Живково”	с.Живково	20.604	общинска	за отдаване
Водоем “Върбак”	с.Върбак	13.682	общинска	разрушена

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Водоем "Равнец"	с.Тимарево	9.586	общинска	без вода
Водоем "Тимарево"	с.Тимарево	26.691	общинска	обществена
Водоем "Студеница"	с.Студеница	1.744	общинска	обществена
Блато "Байково"	с.Байково	8.375	общинска	

Източник: Община Хитрино

Язовирът в с. Развигорово служи за спортен риболов и е отдаден на концесия за срок от 20 години.

1.1.7. Почви

Почвите в Лудогорието са силно повлияни от особеностите на скалната основа и от характера на релефа, климата и растителността. Във връзка с лъсовата и лъсовидната основа, сравнително сухия климат и наличието на сухолюбива лесостепна растителност от север към юг е разпространението на карбонатните, типичните и изслужените черноземи /оподзолените/ черноземи, които заемат 39% от обработваемата земя. Сивите и тъмносиви горски почви обхващат 61% от обработваемата земя на община Хитрино.

Сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-алувиален хоризонт, поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се затоплят през пролетта. Те са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност.

Карбонатните черноземи съдържат специфични образувания - карбонатни мицели. Особено подходящи са за отглеждане на царевица, слънчоглед, люцерна.

Типичните черноземи са формирани върху разкъсана лъсова основа. В морфологично отношение не се различават съществено от карбонатните черноземи, с тази разлика, че карбонатите при тях се наблюдават във височинния интервал 25-60 см. Мощността на хумусния хоризонт е 50-70 см. Поради идентичните свойства на типичните черноземи с тези на карбонатните те се обединяват в една обща агро-производствена група.

Изслужените черноземи са сред най-плодородните почви. Това се дължи на тежкия механичен състав (песъчливо-глинест, като количеството на глината се увеличава в дълбочина) и добрата водозадържаща способност. Формирани са върху лъсовиден и песъчливо-глинест субстрат.

Почвите в Лудогорието са силно повлияни от особеностите на скалната основа и от характера на релефа, климата и растителността. Във връзка с лъсовата и лъсовидната основа, сравнително сухия климат и наличието на сухолюбива лесостепна растителност от север към юг е разпространението на карбонатните, типичните и изслужените черноземи /оподзолените/ черноземи, които заемат 39% от обработваемата земя. Сивите и тъмносиви горски почви /61%/ са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси, сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-алувиален хоризонт, който варира от 5 до 30 см, като средно не надвишава 20 см дълбочина. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се затоплят през пролетта.

Почвите в община Хитрино са представени от всички подтипове на черноземите. Основни почви са изслужените черноземи, както и тъмносивите и ливадни почви. Изградените полезащитни горски пояси донякъде смекчават негативното влияние на суховеите върху селскостопанската дейност.

1.1.8. Гори

Земите с предназначение „За нуждите на горското стопанство“ на територията на община Хитрино са 29 915.215 дка, което възлиза на 10.4 % от общата територия на общината.

Табл.4. Разпределение на площта/ха/ и общия запас без клони /куб.м./ на горите по функционална група и вид гори.

ГРУПИ ГОРИ	Общо ха	Залес.ха	Общ запас	Иглоп.ха	Иглоп. залес.	Иглоп. запас	Широк. ха	Широк. залес.	Широк. запас
1 Стопански функции	487.5	487.5	25050	45.5	45.5	5105	442	442	19945
2.ЗАЩИТНИ ГОРИ	25.2	25.2	1005	1.9	1.9	235	23.3	23.3	770
вододайна зона	2	2	105	-	-	-	2	2	105
защ. ивица шосе	2.9	2.9	250	1.3	1.3	155	1.6	1.6	95
защ. ивица жп линия	13.7	13.7	570	0.6	0.6	80	13.1	13.1	490
полезащитен горски пояс	6.6	6.6	80	-	-	-	6.6	6.6	80
3.ЗАЩИТЕНИ ГОРИ	68.3	68.3	1140	-	-	-	68.3	68.3	1140
защ. зона местообитание	68.3	68.3	1140	-	-	-	68.3	68.3	1140
ОБЩО	581	581	27195	47.4	47.4	5340	533.6	533.6	21855

Източник: ОЗС – Хитрино

Преобладават предимно земния дъб и акацията.

Табл.5. Разпределение на залесената площ/ха/ по стопански класове и групи гори по основни функции

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Стопански клас	Стопански	Защитни	Защитени	Всичко	%
Черборови култ.	45.5	1.9	-	47.4	8.2
Дъбов СрН	2.2	-	-	2.2	0.4
Тополов нетип.	1.6	0.4	-	2	0.3
Смесен широкол.	26.2	-	-	26.2	4.5
Липов СрН	3.3	-	-	3.3	0.6
Церов В П	10.8	-	-	10.8	1.9
Смесен СрН П	26.1	-	-	25.6	4.5
Габъров В П	1.7	-	-	1.7	0.3
Церов П	96.4	2	-	98.4	16.9
Зимендъбов СрН П	114.3	-	-	114.3	19.7
Акациев	115.7	20.3	28.1	164.1	28.2
Келяв_габъров	39.6	-	40.2	79.8	13.7
Нискостъблен	4.1	0.6	-	4.7	0.8
ОБЩО	487.5	25.2	68.3	581	100

Източник: ОЗС – Хитрино

По своята функционална група горите в Хитрино попадат в три групи – за стопански функции, защитни гори и защитени гори, като за стопанските са с най-голям дял – 83,9 %.

Табл. 6. Разпределение на горите в общината по функционални групи

Група гори по функционална група	Вод.функ.група ха	%	В друга кат. ха	Общо ха
1.СТОП. ФУНКЦИИ	487.5	83.9	-	487.5
2.ЗАЩИТНИ ГОРИ	25.2	4.3	4.7	29.9
вододайна зона	2.0	0.3	-	2.0
защ. ивица шосе	2.9	0.5	-	2.9
защ. ивица жп линия	13.7	2.4	4.7	18.4
полезащитен горски пояс	6.6	1.1	-	6.6
3.ЗАЩИТЕНИ ГОРИ	68.3	11.8	-	68.3
защ. зона местообитание	68.3	11.8	-	68.3
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ГОРИ	581.0	100.0		

Източник: ОЗС - Хитрино

Растителното разнообразие в горския фонд на община Хитрино включва над 40 дървесни видове, в т.ч. 4 иглолистни, над 20 храстови видове и над 100 броя тревни растителни видове. Преобладават церови, габърови гори, масиви от сребролистна липа, както и гори от дъб на места примесен с габър. В горите се срещат различни видове едър и дребен дивеч. При едрия дивеч това са благороден елен, сърна, дива свиня, дива коза, а за дребния дивеч най-характерните видове са див заек, фазан, яребица и дива патица. От хищниците се срещат лисица, чакал, вълк.

Горите заемат 33 101 дка от територията на община Хитрино и са едно от големите ѝ богатства, като само 5 044,604 дка са общински.

Табл.7. Гори и храсти в ССФ в община Хитрино

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Населено място	дка
1. с.Байково	276,935
2. с.Близнаци	209,448
3. с.Висока поляна	104,251
4. с.Върбак	242,102
5. с.Длъжко	0
6.с.Д.Войников	388,087
7. с.Единаковци	25,602
8. с.Живково	0
9. с.Звегор	251,612
10. с.Иглика	426,741
11. с.Калино	0
12. с.Каменяк	105,065
13. с.Развигорово	1558,628
14. с.Сливак	0
15. с.Становец	198,933
16. с.Студеница	63,058
17. с.Тервел	101,75
18. с.Тимарево	438,733
19. с.Трем	653,659
20. с. Хитрино	0
21.с.Черна	0
Общо:	5044,604

Източник: ОЗС – Хитрино

До края на 19-ти век Лудогорието е било покрито с горски насаждения, които в по-голямата си част са изсечени и земите са преминали към селскостопанския фонд. Днес най-широко разпространена горска растителност има по повърхността на платата и сенчестите склонове и по-малко в долините, суходолията и припечните изложения.

Голям проблем са незаконните сечи и честото несъобразяване с лесоустройствените планове от страна на частните стопани. Дървесината се използва основно за отопление, което също е предпоставка за масови незаконни сечи, предимно от по-бедните групи от населението.

Дървесни видове - Най-разпространените видове в района на Общината са салкъмът (бяла акация) (*Robinia pseudoacacia*), хибридната топола (*Populus x canadensis*), цер, дъб примесен с габър.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Салкътът (бялата акация) е най-широко залесяван сред чуждите за района видове и се отличава с бърз растеж и има калорична дървесина. Въпреки, че променя някои от основните характеристики на почвата (уплътнение, химичен състав) и занаят трябва да се поддържа на територията на Общината и да се залесява на някои по-лесонепригодни места, включени в горския фонд. Целта за това е да поеме част от антропогенният натиск от страна на местното население към естествените гори в райони.

Тополовите култури се създават основно в поречието на малки вътрешни реки (дерета) и се среща почти във всички населени места на Общината. Те растат сравнително бързо и имат ценна дървесина. От друга страна са податливи на различни заболявания и лесно съхнат.

Липовите гори заемат много по-малки площи, основно по северните и източните склонове. Те често са обект на набези по време на цъфтежа им, когато се събират цветовете за билки. Това довежда понякога до масови погроми.

През деветдесетте години значителна част от тополовите насаждения в Общината са поголовно изсечени, в резултат на което терените са силно заблатени и ерозирани. За в бъдеще трябва да се разшири залесяването с местни крайречни дървесни видове – бяла върба, черна и бяла топола.

Иглолистните масиви са съставени предимно от чер бор и частично – от смърч.

Общата оценка за състоянието на горите в региона е много тревожна. Горите са „белите дробове“ на природата. В тях са съсредоточени, включително и на територията на Общината ценни ресурси – дървесина, билки, гъби, богато биологично разнообразие. От друга страна те са най-застрашени от пряко унищожение. Този процес се задълбочава от факта, че ниският жизнен стандарт на местното население, особено в селата го насочва към най-лесния начин за бързо оползотворяване на този ресурс. Трябва да се избягват голите сечи в горите и по-внимателно да се следи състоянието им, особено когато се отнася за естествени гори. През 2008 г. Общината е кандидатствала по проект: "Залесяване на земеделски земи от общински поземлен фонд в селата Върбак и Байково – за 303 дка", пред Държавен фонд "Земеделие" – агенция САПАРД, на стойност 135 180,90 лева. Проектът е реализиран успешно. Въпреки това общината трябва да продължава да търси финансиране за залесяване и да осъществява такива проекти.

Гъби - на територията на община Хитрино са сравнително ограничени. Няма данни за промишлено събиране на видове гъби. Някои видове като сърнела и печурка са преобладаващи и се събират в по-големи количества, но само за лични нужди.

Растения - Във фитогеографско отношение територията на община Хитрино спада към Дунавския район от равнинно-хълмистия дъбов пояс на долния пояс на дъбовете и черния бор. Растителността се характеризира със средноевропейския тип дъбови гори, при които най-широко разпространение имат церът и благуът с примеси на габър, клен, келяв габър, липа, мъждрян. От храстите най-често срещани са: глог, дрян, бъз, драка, повет, смядлика, леска и др.

Естествената растителност е под формата на гори, естествени ливади, пасища и пустеещи земи. Културната растителност е представена предимно от ниви, трайни насаждения, изкуствени пасища и паркове.

1.2. Техническа инфраструктура – свързаност и достъпност

1.2.1. Водоснабдителни мрежи

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Водопроводната мрежа в община Хитрино започва да се изгражда след 1935 г. Водопроводите са в експлоатационна възраст от между 40 и 84 год. Общата дължина на довеждащите водопроводи в общината е 87 км, а на разпределителната мрежа – 125 км. Изградените водопроводи са главно от етернитови, манесманови, стоманени и поцинковани тръби. Населените места се снабдяват по следните водоснабдителни системи:

- Водоснабдителна система Добри Войников

Табл.8. Водоснабдителна система Добри Войников
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	1.с.Добри Войников
1	каптаж N1	2.с. Единаковци
2	каптаж N2	3.с.Тимарево
3	каптаж N3	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1бр водоем 100 мз с. Д. Войников	
2	1бр. водоем 100 мз с. Единаковци	
3	1бр. водоем 120 мз с Тимарево	
4	1бр. водоем 100 мз с. Тимарево	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
1	1бр. при ПС	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	п.ст.Д.Войников	

Източник: „ВиК“ ООД – Шумен

- Водоснабдителна система Становец

Табл.9. Водоснабдителна система Становец
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	с. Становец
1	1бр. от ШК	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1бр. водоем 75 мз	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	п.ст.Становец	

Източник: „ВиК“ ООД - Шумен

- Водоснабдителна система Иглика

Табл. 10. Водоснабдителна система Иглика
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
--	----------------	---------------------

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	1. с.Иглика
1	каптаж 1	2. с.Калино
2	каптаж 2	3. с.Живково
3	каптаж 3	
4	каптаж 4	
5	каптаж Белия баир	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1бр. водоем 450 мз с.Иглика	
2	1бр. водоем 180 мз с.Живково	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
1	1бр. при ПС	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	п.ст.Иглика	

Източник: „Вик“ ООД - Шумен

- Водоснабдителна система Тервел

Табл.11. Водоснабдителна система Тервел
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	1.с.Тервел
1	ШК 4	2.с.Студеница
2	д.сондаж	3.с.Трем
3	каптаж Студеница	4.с.Байково
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	5.с.Развигорово
1	1бр. водоем 200 мз Тервел	6.с.Звегор
2	1бр. водоем 120 мз Студеница	7.с.Длъжко
3	1бр. водоем 50 мз Студеница	
4	1бр. водоем 2.80 мз Трем	
5	1бр. водоем 120 мз Байково	
6	1бр водоем 500 мз Звегор	
7	1бр. водоем 200 мз Развигорово	
8	1бр. водоем 100 мз Длъжко	
9	1бр. водоем 140 мз Длъжко	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
1	1бр. при ПС	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	пет.Тервел	
2	БПС 4	
3	БПС 1, 2 и 3(не са оборудвани)	

Източник: „Вик“ ООД - Шумен

- Водоснабдителна система Висока поляна

Табл.12. Водоснабдителна система Висока поляна
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	с.Висока поляна
1	ШК	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1бр. водоем 100 мз / кула/	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
1	1бр. в ПС	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	БПС	

Източник: „ВиК“ ООД - Шумен

- Водоснабдителна система Черна

Табл.13. Водоснабдителна система Черна
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	с.Черна
1	1бр. от ШК N1	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1бр. водоем 120 мз	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	БПС	

Източник: „ВиК“ ООД - Шумен

- Водоснабдителна система Хитрино

Табл.14. Водоснабдителна система Хитрино
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	1. гара Хитрино
1	дренаж	2. с.Каменяк
2	д.сондаж	3. с.Тимарево
3	ШК 2 Черна	4. с.Върбак
	ШКЗ Черна	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1бр. водоем 260 мз	Хитрино
2	1бр. водоем 120 мз	Каменяк
3	1бр. водоем 500 мз	Каменяк, Върбак и Хитрино
4	1бр водоем 500 мз	Тимарево
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
1	1бр. в ПС-стара	
2	1 бр. в ПС - нова	
3	1бр. в ПС Каменяк	

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	п.ст.Хитрино - д.с.	
	п.ст.Хитрино -стара	
2	П.СТ. III ПОДЕМ - Велино-Каменяк	

Източник: „ВиК“ ООД - Шумен

- Водоснабдителна система Върбак

Табл.15. Водоснабдителна система Върбак
СЪОРЪЖЕНИЯ ПО СИСТЕМАТА

1	Вид съоръжение	обслужва нас. място
	I. ВОДОВЗЕМАНИЯ	с.Върбак
1	каптаж "Мешето"	
2	каптажи "Кошарите 1"	
3	каптаж "Кошарите 2"	
	II. НАПОРНИ РЕЗЕРВОАРИ	
1	1 бр. водоем 280 мз	
	III. ХЛОРАТОРНИ СТАНЦИИ	
1	1бр. при ПС	
	IV. ПОМПЕНИ СТАНЦИИ	
1	п.ст.Върбак	

Източник: „ВиК“ ООД - Шумен

Проблем по отношение на водоснабдяването е остарялата водопроводна мрежа за питейна вода, която често аварира. Едни от най-належащите проблеми е включването на нови водоеми към водоснабдителната мрежа.

Проблем при водоснабдяването е отдавна изтеклият експлоатационен период на водопроводите. Експлоатационната възраст обуславя:

- големи загуби;
- намалена проводимост;
- чести аварии;
- влошено качество на питейните води.

„Водоснабдяване и Канализация“ ООД гр. Шумен е оператор на ВиК системата на Хитрино. В тази връзка има краткосрочна, средносрочна и дългосрочна инвестиционна програма, която засяга решаването належащите проблеми в Общината.

Големите разходи за електрическа енергия при добиването и пренасяването на водата, както и разходите за ремонт и поддръжка на остарялата водопроводна мрежа генерират много висока цена на водата – една от най-високите в България.

Необходимо е да се насочват финансови средства за включване в експлоатация на вече каптирани, проучени и прогнозни водоизточници, изграждане на допълнителни регулиращи обеми, както и реконструкция, модернизация и разширяване на съществуващите мрежи в цялата община.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

На територията на общината са реализирани редица проекти свързани с ремонта и реконструкцията на водопроводната система, като:

1. „Подмяна на напорен водопровод от ПС – Тервел до НВ – Тервел, хранителен водопровод с. Тервел и хранителен водопровод с. Трем” I етап;
2. „Подмяна на напорен водопровод от ПС – Тервел до НВ – Тервел, хранителен водопровод с. Тервел и хранителен водопровод с. Трем” – II етап;
3. „Ремонт и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа с. Трем, община Хитрино”;
4. „Подмяна тласкателен водопровод с. Черна – гара Хитрино, община Хитрино, област Шумен”;
5. „Реконструкция на водопроводна мрежа в с. Живково, община Хитрино” по Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г.

1.2.2. Мрежи и системи за отпадни води

В нито едно от населените места на Община Хитрино няма изградена канализация. Липсват и пречиствателни станции или съоръжения за пречистване на отпадъчните води.

Към момента отпадъчните води от домакинствата и обществения сектор са зауствени в септични ями, което създава предпоставки за замърсяване на почвата, повърхностните и подземни води. От друга страна липсата на дъждовна канализация създава условия за образуване на водосбори и залежаване на повърхностните води, което води до разрушаване на пътните платна и непроходимост на уличната мрежа. Създават се предпоставки и за образуването на свлачищни процеси и ерозия. Като цяло се нарушава и екологично равновесие на територията на Общината в резултат на непречистените води.

1.2.3. Комуникационно – транспортна инфраструктура

Комуникационно – транспортната инфраструктура е изградена съобразно структурата на урбанизираните територии, прилежащите територии и извънселищните транспортни системи.

Гара Хитрино е важен ЖП възел по линията Варна- Каспичан- Русе на основна транспортна артерия.

По данни от Агенция „Пътна инфраструктура“, Областно пътно управление – Шумен, държавната пътна мрежа на територията на община Хитрино е представена от следните пътища:

Табл.16. Пътища, преминаващи през територията на община Хитрино

№	Наименование на пътя	от км.	до км.	Дълж. км.	Дълж. км. с настилка	Дълж. км. без н-ка
	Първи клас					
I-2	1-2 "Граница Румъния - Русе - Цар Калоян - о.п.Разград - о.п.Шумен - Девня - Варна	93+500	102+790	9,290	9,290	

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

I-7	"Граница Румъния - о.п.Силистра-о.п.Дулово-о.п.Шумен-о.п. Велики Преслав-Върбица-Бероново-Мараша-о.п.Ямбол-о.п.Елхово-Гранитово-Мелница-Лесово-граница Турция"	93+000	104+000	11,000	11,000	
					20,290	
	Трети клас					
III-7004	"(о.п.Дулово -о.п.Шумен) - Хитрино - Тимарево - Длъжко - Струино(о.п.Разград - о.п.Шумен)"	0+000	9+150	9,150	9,150	
					9,150	

Източник: ОПУ - Шумен

Табл.17. Общинска пътна мрежа

Общински пътища						
№	Наименование на пътя	от км.	до км.	Дълж. км.	Дълж. км. с настилка	Дълж. км. без н-ка
20041	/Разград - Шумен/ - Тервел - Студеница - Висока поляна - Трем - Развигорово - /Разград - Шумен/	0+000	23+340	23,340	23,340	
20043	/Тервел - Студеница/ -Трем	0+000	4+200	4,200	4,200	
20045	/Трем - Развигорово/ - Байково	0+000	3+600	3,600	3,600	
20047	/Трем - Развигорово/ - Добри Войников - /Хитрино - Ясенково/	0+000	3+400	3,400	3,400	
20049	/Трем - Развигорово/ -Единаковци	0+000	2+800	2,800	2,800	
20051	/Разград - Шумен/ - Звезгор	0+000	0+700	0,700	0,700	
20053	/Разград- Шумен/ Струино - Длъжко - Хитрино - Каменяк - Велино - Правенци -Избул /Войвода - Върбяне/	9+770	17+400	7,630	3,730	3,900
20055	/Струино - Хитрино/ - Длъжко - Развигорово	0+000	2+850	2,850	2,850	
70021	/Дулово - Шумен/ - Близнаци - Габрица - Черноглавци / Венец - Сини вир/	0+000	6+500	6,500	6,500	
70023	/Хитрино - Черноглавци/ - Близнаци - Калино - Иглика /Сини вир - Велино/	0+000	5+000	5,000	5,000	
70024	/Дулово - Шумен/ - Хитрино - Деница - К.Петко - Ясенково	0+000	2+080	2,080	2,080	
		2+190	8+200	6,010	6,010	
70025	/Дулово - Шумен/ - Сливак	0+000	1+500	1,500	1,500	
70026	Клон Черна	0+000	2+000	2,000	2,000	
70027	/Дулово - Шумен/ - Върбак -/Дулово - Шумен/	0+000	3+000	3,000	3,000	
70028	/Дулово - Шумен/ - Тимарево - /Длъжко - Хитрино/	0+000	1+720	1,720	1,720	
70015	/Дулово - Шумен/ Изгрев - Тъкач - Сини вир - Иглика - Велино - Царев брод - квартал "Мътница" /Шумен - Девня/	19+500	28+824	9,324	9,324	
					81,754	3,900

Източник: ОПУ - Шумен

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

От представената пътна мрежа 3,9 км са без настилка.

Табл.18. По вид собственост пътната мрежа на общината

Община	АМ	I клас	II клас	III клас	Общински пътища	Пътни връзки	Общо
	км	км	км	км	км	км	км
Хитрино		20,290	0,000	9,150	81,754		111,194

Източник: ОПУ – Шумен

Във връзка с установяване темповете на развитие на транспортната инфраструктура в общината е необходимо да се проследят реализираните проекти през последните години в тази област.

По повод на републиканската пътна мрежа на територията на община Хитрино, са извършени следните действия:

- През 2007 година е извършена рехабилитация на участък от 5.555 км на Път I-2 "Граница Румъния - Русе - Цар Калоян - о.п.Разград - о.п.Шумен - Девня – Варна от км.94+530 до км. 100+085 по проект "Транзитни пътища IV" ЛОТ 7 – ЕИБ. През 2008 г. по проект "Транзитни пътища IV" ЛОТ 7 – ЕИБ е рехабилитирана друга част от същия пътен участък;
- 2011 г. започва реализацията на проект "Транзитни пътища V" ЛОТ 5 и съответните действия по Път Път 1-7 "Граница Румъния - о.п.Силистра-о.п.Дулово - о.п.Шумен-о.п.Велики Преслав – Върбица – Берово – Мараша - о.п.Ямбол - о.п.Елхово - Гранитово-Мелница - Лесово-граница Турция". Проектът засяга пътен участък от км 55+535 до км 107+660. Срок за реализация 2011-2013 г.;
- През 2012 г. е извършен превантивен ремонт на път I-2, като е извършена реконструкция и уширяване на участък от км.100+000 до км.102+876;
- Същата година, по проект "Транзитни пътища V" ЛОТ 5 са извършени действия по Път I-7 "Граница Румъния - о.п.Силистра-о.п.Дулово - о.п.Шумен-о.п.Велики Преслав – Върбица – Берово – Мараша - о.п.Ямбол - о.п.Елхово - Гранитово-Мелница - Лесово-граница Турция". Засегнатият участък е 52.125 км от км 55+535 до км 107+660 / по проект за рехабилитация;
- Средни ремонти на пътищата от държавната пътна мрежа са извършени през 2008 г. на 11,327 км Пътен участък на път III-704 км 0+000 до км 11+327;
- Същата година е извършен ремонт на мостови съоръжения в т.ч. връхна конструкция на км.0+309 от Път III-704;
- През 2010 г. е извършен среден ремонт на първокласен Път I-2 от км 101+736 до км 101+986.

Последните няколко години са извършени рехабилитации на общинската пътна мрежа, както следва:

- Рехабилитация на път SHU 3151 „Трем-разклон Студеница“, участък от км 0+000 до км 3+950;
- Рехабилитация на път SHU 2164 „I-7-Тимарево“;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Рехабилитация на път SHU 2159 „Калино-Близнаци“, участък от км 0+000 до км 1+747;
- Рехабилитация на път SHU 1150 „р-н Добри Войников-Трем“, участък от км 4+000 до км 6+673;
- Рехабилитация на път SHU 2162 „Клон Черна“, участък от км. 0+000 до км.1+001.

Относно подобряване на републиканската пътна мрежа до 2020 г. се предвижда рехабилитация на следните пътни отсечки:

Табл.19. Рехабилитация на пътни отсечки до 2020 г.

Перспективи за развитие и проекти 2013 г и 2014 - 2020 г.				
№	Обекти	Година започване/ завършване	Дължина /км./	Програма
1	2	3	4	5
РЕХАБИЛИТАЦИЯ				
I ви клас				
1	Път 1-2 "Граница Румъния - Русе - Цар Калоян - о.п.Разград - о.п. Шумен - Девня - Варна от км.93+500 до км. 108+548 / реконструкция - уширяване /	2012/2013	15,048	
1	Път 1-7 "Граница Румъния - о.п.Силистра-о.п.Дулово-о.п.Шумен-о.п.Велики Преслав-Върбица-Бероново-Мараша-о.п.Ямбол-о.п.Елхово-Гранитово-Мелница-Лесово-граница Турция" от км.55+535 до км.107+660	2011 /2013	52,125	Проект "Транзитни пътища V" ЛОТ 5
ПРОЕКТИРАНЕ				
<i>Задание за проектиране 2013 г.</i>				
Няма включени проекти				
<i>ОП "Регионално развитие 2014 - 2020 г."- ос 2 "Регионална и местна достъпност и операция</i>				
<i>2.1 "Регионално и местна пътна инфраструктура "</i>				
Няма включени проекти				

Източник: ОПУ – Шумен

Ежегодно местната власт с голяма част от капиталовите приходи извършва ремонтни дейности на пътната мрежа на общината, но тези средства обикновено се оказват крайно недостатъчни.

В тази връзка са търсени възможностите, които предоставят различните програми. Със средства от Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 г. (ПРСР) се реализират няколко етапа на проект: “Рехабилитация на общински пътища за осигуряване на интегрирано развитие и териториално сближаване на Община Хитрино”, обхващащи ремонт на 18, 553 км четвъртокласна пътна мрежа и “ Подобряване на уличните настилки в населените места в община Хитрино” с подобекти: с. Развигорово, ул. “Славянка”, с. Трем, ул. ”Аврора” и с. Калино, ул. “Витоша”, която предвижда рехабилитация на 2,735 км улици в населените места.

1.2.4. Сметищни площадки

Всичките 21 броя сметища по населените места са закрити. На рекултивация подлежат сметищните площадки в двете населени места – Тимарево и Сливак.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Табл. 20. Сметища, подлежащи на рекултивация в община Хитрино към 2011 г.

Нас. място	Сметищна площадка
С. Тимарево	14,668 дка, местност « Ясаци Бошнакови», ПИ № 000943
С.Сливак	9,794 дка, местност « До шосето», ПИ №00089 и ПИ № 000127

Източник: Община Хитрино

Одобрени са проектите: „Рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци в ПЕ 000943, с. Тимарево, община Хитрино, област Шумен” и „Рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци в ПИ 000089 и 000127, с. Сливак , община Хитрино, област Шумен”. Предстои още през настоящата година да започне реализацията им.

1.2.5. Енергийни мрежи и системи

Степента на изграденост – изградената мрежа на този етап е напълно достатъчна за обезпечаване на консуматорите с ел. енергия. Всички населени места в общината са електрифицирани. По данни на „ЕНЕРГО-ПРО – Мрежи“ АД дължината на ел. проводите е 325 км.

Табл.21. Дължина на ел. проводите на територията на община Хитрино

Община	П/ст	Ел. проводи СН	ТП	ТП
	бр.	км	бр.	kVA
Хитрино	0	325	65	23348

Източник: „ЕНЕРГО-ПРО – Мрежи“ АД

На територията на общината няма топлофикация. Жителите се отопляват с твърдо гориво и електроуреди.

След въвеждане на енергийната реформа, са подменени с енергоспестяващи осветителни тела старите лампи на уличното осветление на територията на общината и са изведени индивидуалните електромери на домакинствата.

Община Хитрино попада в газоразпределителен район „Добруджа“. През територията и преминава трасетата на магистрален газопровод. Въпреки това общината не се ползва от услугите на газоразпределителни дружества. Трасето на газопровода “Южен поток” разделя територията на общината на две.

Независимо от трудната икономическа ситуация, през периода 2014-2020 г. ще започне газификацията на редица общини от област Шумен – Велики Преслав, Венец, Каолиново, Никола Козлево, Смядово и Хитрино. Това допълнително ще повиши инвестиционния интерес и ще допринесе за възходящото развитие и на община Хитрино през следващите години.

Развитието на газопроводната мрежа и осигуряването на достъп до перспективен и ефективен енергиен източник за промишлеността, домакинствата и обществените сгради и в общините, които не са включени в списъка на определените територии за

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

газоразпределение, е важно условие за подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическото развитие и конкурентоспособността в целия район.

В община Хитрино има изградена една фотоволтаична енергийна централа (ФЕЦ) с мощност 24,26 мW. Има 4 заявени за изграждане проектни централи на ФЕЦ с обща мощност 0,33 мW, като при сегашното статукво от ниските цени на изкупуване на енергия не се знае дали ще бъдат реализирани

1.2.6. Комуникационни мрежи

По данни на Европейската обсерватория за информационни технологии ЕИТО, развитието на електронните съобщения в световен мащаб в последното десетилетие се доминира от мобилните гласови услуги и интернет, следвани от мобилния широколентов достъп. Фиксираният широколентов достъп се характеризира с нисък темп на растеж, докато фиксираният телефонни услуги следват тенденцията на намаляване от предходните години.

И в Хитрино, наложилата се през последните години тенденция на намаление на фиксирания телефонна плътност и увеличение на мобилната продължава, като стойността на показателят „фиксирана телефонна плътност по домакинства“ бележи постоянно намаление, подобно на процесите в страната. Община Хитрино разполага с цифрова телефонна централа, отговаряща на съвременните технически изисквания и стандарти.

При показателя „мобилна телефонна плътност“ се наблюдава непрекъснатата тенденция на увеличение, като България вече изпреварва голяма част от държавите-членки на ЕС, но темпът на нарастване на мобилната плътност се забавя. GSM покритието на населението в общината е 99,99%.

Във всяко едно населено място на Общината има пощенски станции. По данни на БТК, предоставени във връзка с настоящия анализ съоръженията на територията на общината са следните:

- БТК не поддържа съоръжения в категорията „телефонни централи“ в населените места на общината;
- Степента на цифровизация е 100 % ;
- Достъп до интернет - фиксиран интернет достъп в 6 населени места с 133 абоната по А051_технология. Чрез мобилната мрежа средно 99,59 % покритие на населението в общината;
- Покритие с мобилни телефонни връзки – 100 % GSM-покритие в населените места.
- Изграждането на обществени информационни системи и гарантираното предлагане на Интернет услуги за целия обществен сектор, включително и на улеснен достъп за хората с увреждания, е задължителна стъпка към информационното общество.

Допълването на изграждащите се елементи на националната транспортна, енергийна, водоснабдителна и телекомуникационна инфраструктура с проекти от регионално и местно значение на територията на общината, ще осигурят комплексното и хармонично развитие на надеждна техническа инфраструктура, която да бъде в състояние да обслужва не само икономическия растеж в центъра на общината, но и реализирането на мащабни инвестиционни проекти в промишлеността, селското стопанство, туризма и услугите в цялата община.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. 3. Тенденции в екологичната обстановка

1.3.1. Идентификация на проблемните територии и обекти, степен на увреждане

Развитието на община Хитрино като транспортен, селскостопански и административен център обуславя значителни количества и видово разнообразие на формиращите се на територията ѝ отпадъци.

Отпадъците не само замърсяват повърхностно околната среда и ограничават използваемостта на земята, но и създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупване на отпадъците химични, физични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда. От друга страна отпадъците са ценен, енергиен и суровинен източник, като тяхното минимизиране и повторна употреба, води до съхранение на природните ресурси. Управлението им е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на новите технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база и не на последно място висока обществена отговорност.

На територията на Общината се образуват различни видове отпадъци, като преобладава дялът на битовите и селскостопанските. Процентното съотношение на производствените отпадъци е незначително, но много сериозен е проблемът с депонирането и третирането на различни видове опасни отпадъци.

В предвид характера на проблема в съответствие с изискванията на чл. 26 от ЗООС и чл. 28 от ЗУО е актуализирана и приета с Решение № 54, Протокол № 7 на 11.08.2010 г., от Общински съвет Хитрино “Общинска програма за управление на отпадъците“ с период на действие 2008-2013 г.

През 2010 г. с въвеждането на система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на територията на общината са закрити 13 броя нерегламентирани сметища. За селата Тимарево и Хитрино са изготвени и внесени проекти за рекултивация на съществуващите сметища и в момента са съгласуват от МОСВ. През 2011 г. са закрити и останалите 8 броя сметища. В момента на територията на общината липсват площадки за изхвърляне на битови отпадъци. През 2011 г. е одобрен проект: “Изграждане на претоварна станция за битови отпадъци, с инсталация за сепариране на рециклируеми отпадъци за общините Хитрино, Венец и Каолиново” на стойност 5474620,80 лева по Постановление № 209 на МС.

Основната част от населението на община Хитрино е ангажирано в отглеждането на селскостопански животни. Практика е боклукът от животните да се трупа на определени места, като това води до отделяне на неприятни миризми и замърсяване на подпочвените води и почвата. Необходимо е да мине достатъчно дълго време /най-малко 1 година/ за да угние торта и да стане годна за използване в земеделието. Освен това депонираната биомаса заема много място на депото, като значително намалява капацитетните му възможности. При анаеробните условия на съществуващото сметище обикновено се отделя и биогаз - метан, който е газ, предизвикващ глобалното изменение на климата.

Строителните отпадъци не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им.

Изискванията към пусканото на пазара електрическо и електронно оборудване (ЕЕО) и задълженията за събирането, транспортирането, временното съхраняване, предварителното третиране, повторното използване, рециклирането, оползотворяването „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

и/или обезвреждането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) са нормативно регламентирани с Наредбата за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (Наредбата) (обн. ДВ бр. 36 от 2006 г.; изм. и доп., ДВ бр.53 от 2008 г.). Кметът на общината следва да има сключен договор с организация и кампанийно да се извършва събиране на този вид оборудване.

Дейностите по депониране на строителни отпадъци са регламентирани със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредба № 8 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (бр. 83 от 24.09.2004 г.). Кметът на общината отговаря за избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на строителни отпадъци, определя маршрута за транспортиране на строителните отпадъци, образувани на територията на общината и инсталацията или съоръжението за третирането им, контролира дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

Третирането на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради е проблем за който все още в страната няма напълно утвърдена практика за събиране, предварително третиране, оползотворяване и обезвреждане, както и изградена техническа инфраструктура. Затрудненията идват от това, че в страната има ограничен брой съоръжения за предварително третиране, в това число - сортиране и раздробяване на отпадъците от строителство и разрушаване, с цел последващо оползотворяване на отделните фракции. Към момента отпадъците от строителство и разрушаване обикновено се използват за запълване на изкопи на различни строителни и други площадки, за възстановяване на релефа, за насипи, при ремонтно-възстановителни работи на пътища и други обекти.

В съответствие с Националния стратегически план, общините следва да предвидят конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Глава трета, раздел I от Наредба 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Територията на Общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Екологичното състояние на въздуха, водите и почвите е добро. Налице са значителни екологично чисти територии.

Усилията трябва да се насочат към запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда. Актуализирането или изготвянето на нова Общинска „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

програма за управление на околната среда ще систематизира усилията за осигуряване на благоприятна жизнена среда и устойчиво използване на природните ресурси.

Налице е богато биологично разнообразие и територии с природна значимост, които са предпоставка за развитие на туризъм и прекарване на свободното време на гражданите на Общината. Да се подобри контролът и борбата с браконьерството, предпазването на горите от пожари и др.

Ниското обществено съзнание и недостатъчния контрол са причина за неадекватно отношение на част от населението към околната среда, чистотата, инфраструктурата и др. п. Усилията в тази насока трябва да се насочат към системно информиране на населението за състоянието на околната среда, екологично образование на гражданите и особено на младите хора, организиране и провеждане на кампании за почистване и опазване на средата и природните богатства, подобряване на градската среда чрез запазване, поддържане и увеличаване на зелените площи.

В Таблицата по-долу са посочени предложения за развитие и актуализация на дейността, свързана с управление на отпадъците.

Вид дейност	Екологично въздействие	Степен на въздействие
Разработване на технологии за минимизиране на отпадъците и ресурсно спестяващи такива	Пряко	++
Технологии за третиране на строителните отпадъци	Пряко	++
Разработка и внедряване на безотпадни и малко отпадъчни технологии и внедряване на ноу-хау в тази област	Пряко	++
Разработка на програми и мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с управлението на отпадъците в различните по вид бизнес(частен; публично-частен; предприятия с европейско и друго международно участие)	Пряко	++
Привеждане в съответствие на сметосъбиращата и сметоизвозваща техника със средно инженеро - техническо ниво изискуемо в ЕС	Пряко	++
Ангажиране на обществеността с екопроблемите. Информирание и привличане на обществеността, НПО, научни среди и др. за решаване проблемите на ООС	Пряко	++
Организирането на разделно събиране на растителните отпадъци и биологичното им третиране при източника или на площадки за компостиране	Пряко	++

С посочените предложения за развитие на дейностите в областта на управление на отпадъците ще се постигне:

- екологосъобразно събиране, сортиране, транспортиране и предаване за рециклиране на отпадъците на територията на общината;
- недопускане на непосредствен риск за здравето на хората, възникващ от генерираните отпадъци от опаковки;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ограничаване и намаляване на въздействието върху околната среда, причинено от образуваните отпадъци от опаковки;
- изпълнение на изискванията, определени в действащото национално и общинско законодателство в сферата на управление на отпадъците от опаковки и принос към постигане на целите за рециклиране и оползотворяване заложиени в ЗУО.
- събиране на данни за количествата генерирани отпадъци от опаковки;
- активно участие на населението при прилагането на системите за разделно събиране на отпадъци.

Въз основа на гореизложеното е целесъобразно, освен посочените в плана визия за развитие, стратегически цели и приоритети, да се отрази още и:

- инициране и организиране на междудържавно сътрудничество по екологични проблеми и програми, свързани с трансграничните въздействия, замърсявания и др;
- разработване на мероприятия за повишаване екологичното образование, култура и съзнание на гражданите, по-лесен достъп до информация относно състоянието на околната среда и активно участие на обществеността и бизнеса в процесите по опазване на околната среда;
- запознаване на представители на регионалните и местни власти с ключовите аспекти на европейското законодателство по околна среда;
- технологично обновяване и привличане на инвестиции /наши и чужди/ в опазването, възстановяването и възпроизводството на околната среда. Разработка и реализиране на проекти и ноу-хау на наши и чужди програми, финансирани от ЕС и български екофондове;
- изграждане и функциониране на ефективна система за интегрирано управление на отпадъците в съответствие с новия закон /ТБО, производствени, строителни и опасни/, която да включва целия арсенал от дейности - събиране, временно съхранение, рециклиране, оползотворяване /компостиране/, обезвреждане и трайно депониране, в т.ч. мониторинг;
- разработване на програми и регионални мерки за насърчаване, развитие и финансово подпомагане на дейности, свързани с интегрираното управление на отпадъците. Събирането, рециклирането, оползотворяването и обезвреждането, и трайното депониране на различни видове отпадъци са изключително голяма област за реализиране на различни по вид бизнес дейности на смесено общинско-частно ниво, на частен бизнес и особено на джойнвенчер с водещи европейски и международни институции в областта на третирането на отпадъците;
- изграждане и функциониране на програма за екологосъобразно животновъдство;
- развитието на интегриран туризъм, базиран на природно-ландшафтните и културни дадености и ресурси.

По отношение на ограничаването на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини е необходимо поетапно да се приложат изискванията на Наредба № 16 от 12 август 1999 година на МОСВ, МП, МТ и МРРБ. С наредбата се определят нормите за допустими емисии на летливи органични съединения (ЛОС), изпускани в атмосферния въздух от инсталации и съоръжения за съхранение и товарене или разтоварване на бензини, включително при технологични

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

операции, свързани с товарене или разтоварване на подвижни цистерни за превоз на бензини между терминалите или между терминалите и бензиностанциите.

Замърсяването на атмосферния въздух от автотранспорта както обществения, така и личния, е незначително. Транспортният трафик на Община Хитрино е слабо натоварен. На територията на населените места липсва градски транспорт, броят на автомобилите е сравнително малък, но като цяло автомобилният парк се състои от стари автомобили, които не са снабдени с катализатори.

Сезонен замърсител, оказващ сериозно влияние на качеството на атмосферния въздух през зимата е битовият сектор. През последните години са потърсени алтернативни решения на проблема с отоплението и преминаване на индивидуални отоплителни уреди, в повечето случаи, на твърди горива. Това води до увеличаване източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и до влошаване качеството на атмосферния въздух. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най-съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия. Горивните процеси за отопление са предимно в сезона на облачни дни с висока въздушна влажност, ниски температури и в дните с възможност за температурни инверсии. Като гориво за битови нужди се използва сравнително евтини твърди горива - брикети с високо сярно и пепелно съдържание.

1.3.2. Основни замърсители, компоненти на замърсяване (води, почви, твърди отпадъци, шум, радиация биологично разнообразие).

Липсата на замърсяващи промишлени предприятия и топлоцентрали, на големи животновъдни ферми, както и на пътни артерии или магистрали с висока интензивност на автомобилния трафик, обуславя сравнително високата чистота на отделните компоненти на околната среда – въздух, вода и почви.

Води

От проведения от РИОСВ мониторинг за последните години включват активна реакция, БПК 5, окисляемост, ХПК, хлоридни йони, сулфатни йони, разтворени вещества, неразтворени вещества, азот амониев, органичен азот, общ фосфор, екстрахируеми вещества. През различните години взетите проби не отговарят на допустимите норми за II категория водоизточници /ДВ бр. 96 от 12.12.1986 год./ по няколко показателя.

Не се извършва мониторинг в повърхностните води на реките по отношение на биологично активни органични замърсители, като например прилаганите в селското стопанство пестициди и разпадните им продукти.

Основният риск от замърсяване на подпочвените води е от липсата на канализационна система в населените места на Общината. Пречистване на отпадните води (битови и промишлени) не се извършва и те се заустват в реки, септични и попивни ями.

Отпадъчните води от агломерации под 2 000 е.ж., които постъпват в канализационни мрежи, преди заустването им в повърхностни пресни води и устия на реки, трябва да бъдат подложени на подходящо пречистване, което осигурява спазването на емисионната норма на водоприемника и спазването на разпоредбите на Наредба № 6 от 9.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водните обекти. Срокът за изпълнение на изискването е 31.12.2015 г. За да бъде спазено това изискване на националното и европейското „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

законодателство е необходимо изграждането на канализационни мрежи в по-големите населени места с население под 2000 е. ж. и избор на подходящ метод за третиране на отпадъчните води – изграждане на биолагуни, филтрационни полета, почвени филтри и др.

Освен изграждане и рехабилитация на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води, за подобряване на екологичното състояние на водите ще допринесе и за ефективното и законосъобразно управление на отпадъците, генерирани на територията на общината.

Шум

По отношение на акустичната обстановка, в Общината няма замервания за превишаване на шума над допустимите норми, а и липсват предпоставки за това.

Почви

Извършвания мониторинг по отношение качеството на почвите от РИОСВ-Шумен включва хромографски анализи на проби почва по отношение съдържанието на пестициди в нея. Едновременно се следи съдържанието на двадесет и три вещества, някои от които са: heptachlor, prometon, lindan, ametryn, aldrin, endrin, propazine, DDT, DDE, DDD и др. Не се наблюдава съдържание на пестициди в почвата над допустимите норми.

Атмосфера

Територията на Общината попада в умерено-континенталната подобласт на Европейската климатична област. Характерни за тази област са средна скорост на вятъра 1-2 м./сек. и високи валежни суми, които осигуряват добро разсейване и самоочистване на атмосферния въздух.

От метеорологичните параметри, влияещи върху нивото на замърсяване на приземния слой с аерозоли и газообразни вредни вещества, особено голяма роля имат: температурата на въздуха, неговата влажност, скорост, посока на вятъра, интензивността на турбулентния обем и др.

Едно от предприятията в Хитрино е с функционираща инсталация за пречистване на отпадните газове. Пречиствателното съоръжение основно се ограничава за емисиите на прахообразни вещества в атмосферния въздух от технологични процеси на производствените инсталации.

През последните години не са извършвани емисионни контроли на атмосферния въздух в региона, но и в региона няма производствени замърсители.

Замърсяването на атмосферния въздух от изхвърлените изгорели газове на автобусите, обслужващи междуселищните линии е почти туширано като се има предвид, че автобусите, които обслужват по-малките и отдалечени населени места вече не пътуват. Територията на Общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Екологичното състояние на въздуха, водите и почвите е добро. Налице са значителни екологично чисти територии.

Усилията трябва да се насочат към запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда. Актуализирането или изготвянето на нова Общинска

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

програма за управление на околната среда ще систематизира усилията за осигуряване на благоприятна жизнена среда и устойчиво използване на природните ресурси.

Налице е богато биологично разнообразие и територии с природна значимост, които са предпоставка за развитие на туризъм и прекарване на свободното време на гражданите на Общината. Да се подобри контролът и борбата с браконьерството, предпазването на горите от пожари и др.

Пречистване на отпадните води (битови и промишлени) не се извършва и те се заустват в реки, септични и попивни ями.

Ниското обществено съзнание и недостатъчния контрол са причина за неадекватно отношение на част от населението към околната среда, чистотата, инфраструктурата и др. п. Усилията в тази насока трябва да се насочат към системно информиране на населението за състоянието на околната среда, екологично образование на гражданите и особено на младите хора, организиране и провеждане на кампании за почистване и опазване на средата и природните богатства, подобряване на средата чрез запазване, поддържане и увеличаване на зелените площи. През 2013 г. са изградени 16 детски площадки в парковете на 16 населени места на територията на община Хитрино.

1.3.3. Мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени.

В момента на територията на Общината се извършва разделно събиране на отпадъците от опаковки, на излезли от употреба електронно и електрическо оборудване /ИУЕЕО/ и на негодни за употреба батерии и акумулатории /НУБА/. Не е разработвана програма за извършване на разделно събиране на отпадъците.

Ефективното сметосъбиране и обезвреждане имат пряко отношение към общественото здраве. Създаването на нови и поддържането на съществуващите алеи и паркове за обществен отпих ще подобрят състоянието на околната среда и ще способстват за по-добър екологичен комфорт за населението, гостите и туристите на Общината.

Периодично се прави анализ на питейната вода по водоизточници. Основните показатели, които се следят са: -активна реакция (рН); -окисляемост (мг/л); -амоняк (мг/л); -нитрати (мг/л); -нитрили (мг/л); -хлориди (мг/л); -остатъчен хлор (мг/л). Като цяло не се наблюдава надвишаване на нормите по БДС. Няма промишлени или други източници на замърсяване.

Сочените проблеми имат проявления в няколко плоскости и обществено икономически аспекти. Те засягат отпадъците – тяхното депониране, съхранение и обезвреждане и/или премахване от една страна, а от друга – култивиране на възпитание и предприемане на икономически-административни мерки за премахване на съществуващи и недопускане на нови сметища.

Липсата на персонифицирани и конкретни материални и финансови интереси водят от една страна до липса на така желани местни, национални и чужди инвестиции, но от друга страна – играят изключително благоприятна роля поради липса на незаконно строителство и свързаните с него замърсявания и др. увреждания на околната среда.

С оглед на това, че сериозни замърсители на територията на Общината почти липсват е необходимо да се работи в посока запазване на статуквото, като се търсят възможности за въвеждане на екологични технологии.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Общинската програма за енергийна ефективност на Хитрино е важна стъпка в енергийната политика и предприемането на мерки за ограничаване на изменението на климата. Една интелигентна, устойчива енергийна политика е съвкупност от политиката за опазване на околната среда, икономическата, иновационната и социалната политика. Тя преоставя големи възможности за съчетаване на нужните мерки за опазване на климата с нови технологични и икономически дейности с перспективни работни места.

Състоянието на сградите, оборудването и инсталациите в повечето общински и обществени обекти, налагат провеждането на мерки за намаляване разхода на енергия както и влагане на инвестиции във физическото обновяване на сградите и подмяната на съоръженията. Потреблението на горива и енергия се извършва чрез амортизирани отоплителни инсталации и котли в сградите без ефективен контрол на горивния процес и автоматизирано подаване на горива, лошо физическо състояние на сградите и конструкциите – без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, позволяващи безпрепятствена инфилтрация на студен въздух; осветление с енергоемки светлоизточници, липса на режими за топлоподаване, липса на локални организационни мероприятия.

Реализирането на проекти в тази сфера ще спомогне за подобряване на екологически фактор: по-ниско изразходване на ресурси, отдаване по-голяма важност на климата, качество на въздуха.

За намаляване на замърсяването на въздуха от автотранспорта е необходимо да се рехабилитира и доизгради зелената система, особено в областта на транспортното озеленяване. Наличието на дървесна и храстова растителност около пътните артерии предотвратява разсейването на вредните газове и праха и блокира миграцията на тежки метали в почвата и околната среда.

Територията на Общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Налице са значителни екологично чисти територии.

Усилията трябва да се насочат към запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда. Актуализирането или изготвянето на нова Общинска програма за управление на околната среда ще систематизира усилията за осигуряване на благоприятна жизнена среда, устойчивото използване на природните ресурси и ограничаване изменението на климата.

Налице е богато биологично разнообразие и територии с природна значимост, които са предпоставка за развитие на различен вид спорт и туризъм. В тази връзка е наложително да се подобри контролът и борбата с браконьерството, предпазването на горите от пожари, безразборното изхвърляне на отпадъци и др.

Необходимо е решаването на проблема с отпадъчните води (битови и промишлени) чрез различни съоръжения.

По отношение управление на замърсяването с отпадъци в дългосрочен план са необходими следните действия:

- оптимизиране на периодичността на извозване на твърдите битови отпадъци за достигане на максимална степен на санитарно-хигиенни условия за опазване

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- здравото на населението и осъществяване дейността с възможно най-ниски разходи;
- усъвършенстване на системата за организирано сметосъбиране;
 - изготвяне на проекти за премахване на стари замърсявания;
 - възлагане на дейности по събирането и извозването на ТБО, съгласно ЗООС и ЗОВВОС;
 - изследване на съществуващите замърсявания на територията на землищата;
 - рекултивация на закрити сметища в и край населените места и пътищата;
 - съставяне на екологични програми в УЗ в Общината. Провеждане на квалификационни курсове за заетост в сферата на Управлението на отпадъците;
 - изграждане, макар и в начален вид, на система за разделно събиране и третиране на оползотворими компоненти /хартия, стъкло, метал, градински отпадъци/ и опасни отпадъци /промишлени, селскостопански, медицински/.

Ниското обществено съзнание и недостатъчния контрол са причина за неадекватно отношение на част от населението към околната среда, чистотата, инфраструктурата и др. п. Усилията в тази насока трябва да се насочат към системно информиране на населението за състоянието на околната среда, екологично образование на гражданите и особено на младите хора, организиране и провеждане на кампании за почистване и опазване на средата и природните богатства, подобряване на средата чрез запазване, поддържане и увеличаване на зелените площи.

1.4. Развитие на човешките ресурси и социалната сфера

1.4.1. Население

Брой и динамика на населението

Населението на община Хитрино по официални статистически данни към 31.12.2013 г. е 6 250 души, което е около 3,51% /178 061/ от населението на област Шумен и под 1% от населението на СИР. Средната гъстота на населението е 21,7 души на кв. км, което е повече от средната гъстота за СИР (67.8) и за страната (65.6). В сравнение с 2011 г., когато е ипоследното официално преброяване населението намалява с 381 души.

Таблица 22: Население в община Хитрино под, във и над трудоспособна възраст и пол 2005-2013 г.

Години	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Под трудоспособна възраст	1370	1266	1201	1148	1093	1072	988	759	765
В трудоспособна възраст	4674	4641	4408	4317	4292	4180	3782	3523	3529
Над трудоспособна възраст	2023	1926	1946	1939	1910	1904	1861	1952	1956
Общо	8040	7833	7555	7404	7295	7156	6631	6234	6250
Мъже	4064	3969	3837	3783	3727	3642	3365	3175	3159
Жени	3976	3864	3718	3621	3568	3514	3266	3059	3091

Източник: Национален статистически институт

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

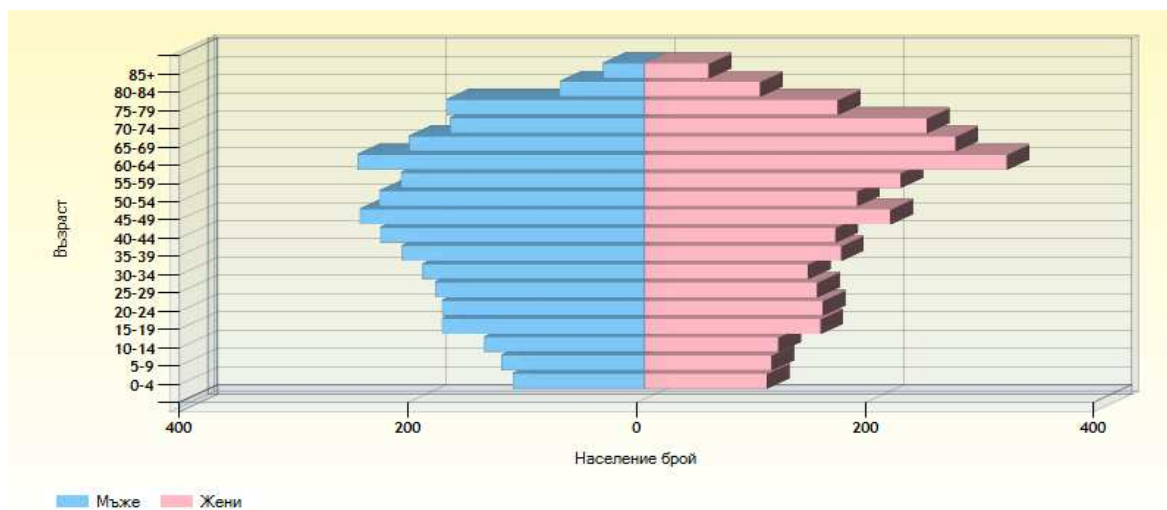
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Динамиката на населението в община Хитрино през последните години показва тенденция на намаление (с около 22%) или със 1790 души през 2013 г. спрямо 2005 г. Съотношението на населението по признака пол през анализирания период се запазва относително постоянно и е почти 50:50. Данните сочат, че мъжете в община Хитрино са само с 68 повече от жените. Към 31.12.2013 г. под трудоспособна възраст са 12,24 на сто от населението на община Хитрино. Възрастните хора над трудоспособна възраст са 1956 души или 31% от населението. Около 56 % е делът на населението в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Като цяло младите хора под трудоспособна възраст в общината намаляват през анализирания период с 605 души през 2013 г. спрямо 2005 г. Хората в трудоспособна възраст също намаляват с 1145 души, спада и броят на възрастните лица с 67. Тези тревожни тенденции са присъщи за голяма част от българските общини и сочат, че социално-икономическият статус е под очакванията на населението.

От населението в трудоспособна възраст пре 2013 г. икономически активни са 2002 души или около 50 %, останалите са учащи, пенсионери и домакини.

Фиг: Население по пол и възраст в община Хитрино към 01.02.2011 г.

Източник: Национален статистически институт

По данни на НСИ в общинския център – с. Хитрино живеят 729 души, а в останалите двадесет села на общината – общо 5521 души.

Таблица 23: Население на 7 и повече години в община Хитрино по образование към 01.02.2011г.

Местоживееене	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете
Общо	5913	163	1458	2741	1160	324	57	10
В селата	5913	163	1458	2741	1160	324	57	10

Източник: Национален статистически институт

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Данните в Таблица 24 сочат, че към 01.02.2011 г. 71,01 % от населението на община Хитрино е със средно и основно образование. С начално образование са 19,62%, а 57 души никога не са посещавали училище и са напълно неграмотни. Броят на висшистите в общината е 163 или 2,76 % от населението. Ниският образователен ценз на населението е предпоставка за развитие на икономически дейности и услуги за ниско и средно квалифициран труд. Освен това е и предпоставка за безработицата в общината, тъй като голяма част от работодателите, в т. ч. и институциите наемат по-високо квалифицирани лица от областния център – Шумен. Този проблем неминуемо ще се задълбочава и разраства, ако не се вземат спешни мерки.

Естественят прираст на населението на община Хитрино за периода 2005 - 2013 г. е отрицателен, като бележи обща тенденция на намаляване за изследвания период. Броят на живородените в община Хитрино е по-голям през 2013 г. спрямо 2005 г. с 7 новородени.

Таблица 24: Естествен прираст на населението на община Хитрино 2005-2013 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2005	49	30	19	132	71	61	-83	-41	-42
2006	42	22	20	138	70	68	-96	-48	-48
2007	68	34	34	135	68	67	-67	-34	-33
2008	49	27	22	147	81	66	-98	-54	-44
2009	57	28	29	109	55	54	-52	-27	-25
2010	49	20	29	131	75	56	-82	-55	-27
2011	45	29	16	122	64	58	-77	-35	-42
2012	43	23	20	111	58	53	-68	-35	-33
2013	56	23	33	113	77	36	-57	-54	-3

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст в община Хитрино през анализирания период е отрицателен, като едва последните две години бележи тенденция в положителна насока. През 2005 г. е - 15, а през 2013 г. + 73 души. Механичният прираст се запазва отрицателен до 2010 г., като през следващите години тенденцията е за положителен. Това основно се дължи на световната икономическа криза и фактът, че много напуснали, както страната, така и община Хитрино поради липса на работа се завърнаха по родните си места.

Таблица 25: Заселени, изселени и механичен прираст 2005-2013 г.

Година	заселени			изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2005	121	52	69	136	61	75	-15	-9	-6
2006	53	25	28	110	44	66	-57	-19	-38
2007	102	48	54	155	75	80	-53	-27	-26
2008	80	38	42	148	66	82	-68	-28	-40
2009	168	76	92	191	90	101	-23	-14	-9
2010	133	68	65	210	104	106	-77	-36	-41
2011	144	69	75	79	34	45	-65	35	30
2012	171	87	84	90	35	55	81	52	29
2013	170	79	91	97	41	56	73	38	35

Източник: Национален статистически институт

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Възрастова и етническа структура

Човешкият ресурс в Общината въпреки регистрираните негативни тенденции все още има сравнително добра възрастова структура. Населението до 18 годишна възраст наброява 988 души.

Висок е дялът на населението за 2013 г. в групата от 18 до 59 г. – жени 1676 лица и от 18 до 62 г. мъже – 2148, от която се формира основно трудовият потенциал. Икономически активното население от 18 до 62-годишна възраст общо мъже и жени е 3 824 души. 56,84 % от населението е във възрастовата група 18 до 62 години.

Независимо от това Хитрино следва общата тенденция за застаряване на населението в страната в трудоспособна възраст е с 47,88 на сто повече от това в под трудоспособна възраст.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15-19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 г.). Към 2013 г. в община Хитрино има сравнително голяма разлика в този аспект, но все пак с привес на излизащите, спрямо влизащите.

Табл.26. Население по възраст и години

Възраст	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Под 7 год.	383	370	367	350	338	346	335	347	330
7 – 13 год.	566	511	478	434	397	389	375	367	374
14 – 17 год.	421	385	356	364	358	337	278	230	236
18 – 59 год. – жени	2054	2063	1953	1899	1921	1869	1665	1668	1676
18 – 62 год. – мъже	2593	2578	2455	2418	2371	2311	2117	2153	2148
Над 60 год. – жени	1244	1187	1183	1183	1148	1144	1134	1196	1168
Над 63 год. – мъже	779	739	763	756	762	760	727	797	795
Общо	8040	7833	7555	7404	7295	7156	6631	6758	6727

Източник: НСИ

Етническа структура

По етнически групи и възраст населението на Общината се характеризира с това, че преобладаващо е турското население – 85,12%, 14,30 % са българите, 0,46 на сто цигани и 0,11% други.

Табл.27. Етническо разпределение

Българска етническа група	14,30 %
Турска етническа група	85,12 %
Ромска етническа група	0,46 %
Други	0,11 %

Източник: НСИ.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Основният проблем на ромското малцинство е ниската здравна и образователна култура. Поради факта, че по-голямата част от тях нямат постоянни източници на доходи, децата им не посещават училище и увеличават дела на неграмотните в Общината.

Структура и динамика на доходите по отрасли

Икономическата криза и демографският срив се отразяват и на средния годишен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение и средногодишната работна заплата в община Хитрино. През анализирания период наетите като средносписъчен състав от 937 през 2005 г. намаляват на 526 през 2013 г., или едва 56,13 на сто спрямо първата година. Най-голямо увеличение на наетите има в секторите „Търговия, ремонт и техн.обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството“ и „Селско, горско, ловно и рибно стопанство“.

Средната годишна работна заплата в община Хитрино нараства през последните години - от 2870 лева през 2005 г. на 5434 лева през 2009 г.

Таблица 27: Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Хитрино за периода 2005 – 2009- 2013 г. и средногод. раб. заплата

Икономически дейности	2005г.		2006г.		2007		2008		2009	
	Среден спис. бр.	Ср. год. раб. заплата лв.	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове	Среден спис. бр.	Средна год. раб. заплата левове
О Б Щ О	937	2870	859	2983	790	3482	809	4460	629	5434
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	171	2915	147	3425	161	3523	170	4504	161	5155
Преработваща промишленост	118	2172	131	2415	142	2777	185	3221	135	3814
Търговия, ремонт и техн.обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството	46	2114	35	2539	58	2644	39	3588	46	3607
Хотели и ресторанти	-	-	4	2104	6	1887	6	2724	-	-
Транспорт,складиране и съобщения	121	3231	36	3679	43	4609	74	7060	80	8697
Операции с недвижими, наемод.дейност и бизнес услуги	24	3231	7	5020	-	-	6	4403	-	-
Строителство	-	-	-	-	8	2237	-	-	-	-
Здравеопазване и	6	2564	7	2968	8	2803	10	3385	9	3901

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

социални дейности											
Други дейности, обслужващи обществото и личността	-	-	-	-	-	-	13	2196	14	2625	

Източник: Териториално статистическо бюро – Шумен

Съгласно справка от НСИ наетите лица през 2012 г. в общината са били 645. Нивото на средната годишна работна заплата за същата година за общественния сектор е 6663 лева, а за частния сектор 5729 лева, което е с 14,02 на сто по-малко.

Таблица 28: Среден списъчен брой и средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение през 2012 г. в община Хитрино

	Наети лица, брой	Средна годишна РЗ, левове
Общо	645	6083
В т. ч.: обществен сектор	243	6663
Частен сектор	402	5729

Източник: НСИ – Шумен.

1.4.2. Заетост

Безработицата в община Хитрино е сравнително висока, като видно от предложената статистика бележи своеобразни върхове и спадове, но те не дават основание да се направи извод по различен от горния.

Таблица 29: Брой на безработните лица и равнище на безработица в община Хитрино (2005-2013)

Година	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Брой регистрирани лица	980	905	813	487	639	727	716	672	780
в т.ч. жени	570	516	515	319	348	427	385	357	419
% безработица	31,10	28,71	25,79	16,14	20,20	22,35	35,8	33,6	39

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Варна

Данните сочат намаление за периода 2005 г. - 2008 г. от 31,10 % на 16,14%. След което започва да нараства и през 2010 г. е 20,35%, като през следващите години се отчита значително увеличение и достигане на най-високи коефициент през 2013 г. – 39 на сто.

Относителният дял на жените в регистрираните безработни лица е сравнително висок – 58,16% през 2005 г., като през 2013 г. се забелязва лек спад, когато те възлизат на 53,71 на сто. Най-голям относителен дял – 29,61 % имат безработните във възрастовата група над 55 години, следвани с 14,74 % от безработните хора между 45 и 49-годишна възраст.

Таблица 30: Безработица в община Хитрино по възрастови групи за 2005-2013г.

Възрастови групи	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
- до 19 г.	33	29	22	5	8	16	16	13	12

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- от 20 до 24 г.	69	64	42	16	34	31	34	27	40
- от 25 до 29 г.	96	69	53	25	57	46	40	41	49
- от 30 до 34 г.	126	105	89	38	53	70	62	59	68
- от 35 до 39 г.	110	103	84	50	66	79	81	86	65
- от 40 до 44 г.	135	128	110	58	72	77	90	96	99
- от 45 до 49 г.	130	118	118	75	89	108	102	92	104
- от 50 до 54 г.	148	143	133	71	96	105	98	90	115
- над 55 г.	133	146	163	149	164	195	191	168	231

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Варна

През 2013 г. най-голям е броят на безработните с основно образование – 534 лица, като през 2010 г. най-висок е бил дялът на с начално и по-ниско образование. Това основно се дължи на навършелите пенсионна възраст с начално и по-ниско образование и подрастващото поколение, което е с основно по-високо образование.

Таблица 31: Безработица в община Хитрино по образование за 2005-2013 г.

Образование	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
С висше образование	12	9	7	5	3	5	6	5	7
Със средно образование	146	136	118	79	104	103	36	31	20
С основно образование	718	95	584	243	239	242	591	563	534
С начално и по-ниско образование	104	661	104	160	293	377	-	-	-

Източник: Дирекция „Бюро по труда” – Варна

От 2005 г. до 30.11.2011 г. в ДБТ - Шумен са обявени общо 969 свободни работни места за община Хитрино, като най-много са през 2009 г. – 289 и през 2011 г. – 191 свободни места. За периода 2005 г. – 2011 г., 906 безработни лица от община Хитрино са били включени в програми и мерки за заетост и обучение.

Необходимо е предприемане на мерки за стимулиране селскостопанските производители и обучението им в насока развитие на малкия и среден бизнес, или обучение, квалификация и преквалификация на свободната работна сила съобразно реалните потребности и изисквания на пазара на труда.

1.4.3. Здравеопазване

На територията на Общината са утвърдени 6 лекарски и 4 стоматологични практики. Периодично общината се посещава от специалисти – кардиолог, педиатър, акушер-гинеколог. Средният медицински персонал, работещ при личните лекари са: фелдшери – 3, медицински сестри - 4, акушерки - 3.

Таблица 32: Брой лекарски и стоматологични практики в община Хитрино за 2008-2013г.

Населените места	Брой лекарски практики						Брой стоматологични практики					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Хитрино	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Трем	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Развигорово	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Живково	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Тимарево	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Студеница	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Каменяк	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Общо	5	5	4	6	6	6	4	3	3	3	3	4

Източник: РЗОК

В училищата функционират 2 здравни кабинета — училищно здравеопазване, които се финансират от Републиканския Бюджет. Осигурява се денонощно медицинско обслужване на населението. Общината като собственик на училищните кабинети ги поддържа в относително добро състояние.

Изключително големият брой на неосигурените лица е близо 50 %. Състоянието на сградите, ползвани от медиците и обслужващи пациентите е незадоволително и не отговаря на изискванията на контролните органи. Личните лекари не ползват линейки, което затруднява транспортирането на болните особено през зимния период, поради липсата на високопроходим автомобил.

В Общината не функционира Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП), обслужването се осъществява от ЦСМП гр. Шумен и Венец.

1.4.4. Образование

Повишаването на качеството на образованието на територията на Общината е необходимо условие за подготовка на човешкия ресурс за работа и реализация в условията на европейския пазар на труда.

Образователната инфраструктура на община Хитрино носи всички характеристики на преходния период в реформата на средното образование в България. С течение на годините броя на основните училища намалява. От пет ОУ и едно СОУ през 2005 г. в момента функционират две училища: ОУ “Панайот Волов”- с. Живково и СОУ “Д-р П. Берон” – Хитрино.

Таблица 33: Училища и детски градини в община Хитрино по учебни години /брой/

Година	ЦДГ	Училища
2005	11	6
2006	8	6
2007	7	5
2008	7	4
2009	5	4
2010	5	3
2011	5	2
2012	5	2
2013	5	2

Източник: Общинска администрация - Хитрино

Училищната структура и мрежа в община Хитрино е съобразена с действащите законови и подзаконови документи с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието.

Демографските промени изразени в намаляване броя на децата, подлежащи на обучение, са причина да се формират маломерни паралелки и слети класове в началния и среден курс на училищата. През периода 2005-2013 година в Общината са закрити 4 училища в селата Тимарево, Каменяк, Трем и Развигорово.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Материално техническата база се поддържа от общината. Търсят се и възможности за финансиране по различните програми. През 2011 г. е реализиран проект в СОУ – Хитрино като е извършен основен ремонт и са въведени мерки за енергийна ефективност. Чрез него е създадена по-благоприятна и привлекателна среда за учениците и персонала. Всички училища са снабдени с компютри и имат достъп до интернет. Налични са учители по английски, немски и френски език. Предоставят са различни програми за извънкласни занимания за подрастващите.

Учениците в община Хитрино намаляват от 625 през учебната 2005/2006 г. на 297 през учебната 2013/2014 г., като през всичките анализирани години броят им прогресивно намалява.

В община функционират пет детски градини като в селата Каменяк и Тимарево са филиали към ЦДГ – с. Хитрино. Задължителната предучилищна подготовка се осъществява в подготвителни групи. Броят на детските градини през 2013 г. спрямо 2005 г. е намалял с 6, в зависимост от броя на децата от 204 през 2005 г. на 145 през 2013 г.

Таблица 34: Брой деца в детски градини и училища в община Хитрино за периода 2005 - 2013 г.

Година	общо	Деца в ЦДГ	Общо образование
2005	829	204	625
2006	760	190	570
2007	679	173	506
2008	625	172	453
2009	588	158	430
2010	543	168	375
2011	567	169	398
2012	521	158	363
2013	473	145	328
2014	433	136	297

Източник: Общинска администрация – Хитрино

Общинските детски градини от 11 през 2005 г. с посещаемост от 204 деца намаляват на 5 през 2013 г., които се посещават от 136 деца.

Табл.35. Брой ЦДГ

Наименование	Местоположение
ЦДГ “Радост”	с. Живково
ЦДГ “Първи юни”	с. Хитрино
ЦДГ “Славейче”	с. Черна
ЦДГ “Червената шапчица”	с. Трем

Източник: Общинска администрация – Хитрино

С проект по „Красива България” съм МТСП общината е ремонтирала сградата на ЦДГ „ Първи юни” с. Хитрино и е изградила отоплителна система на твърдо гориво. Всяка година от бюджета на общината се отделят средства за текущи ремонти и поддръжка на детските градини.

За да отговори на съвременните тенденции в развитието на науката и практиката и да осигури необходимото образователно ниво и квалифицирана работна сила, основната „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

цел на общинската образователна политика е: подобряване условията за провеждане на качествен образователен процес, ефективна възпитателна работа сред подрастващите и достигане на европейското равнище в ефективността на организацията и управлението на учебните заведения. За целта е необходимо усилията да се насочат към следните приоритети: насърчаване новите методи и форми за обучение и възпитание чрез повишаване на качеството на учебно-възпитателната работа; провокиране на интереси към изследователската и експериментална дейност у учениците; прилагане на добри практики на организация и управление.

Необходимо е да се създадат по-благоприятни предпоставки за осигуряване на задължително училищно обучение на учениците до 16-годишна възраст чрез: разработване на проекти за съвместни дейности с родители на децата, непосещаващи училище; привличане на спонсори за предоставяне на облекло, учебни пособия и храна за деца от социално слаби семейства; разкриване на ПТУ паралелки.

Обогатяване и модернизиране на материално-техническата база чрез: въвеждане на енергоспестяващи технологии; грижа за свободното време на младите хора в Общината; обществен диалог с всички етноси и малцинствени групи в Общината; работа с таланти и даровити деца; борба с престъпността, наркоманията и сектите.

1.4.5. Социални дейности, услуги и социално включване

На територията на община Хитрино се предоставят следните услуги в домашна среда: личен асистент, социален асистент и домашен помощник по оперативни и национални програми. Услугите са в общността – местна дейност и се изразяват в предоставяне на храна, съдействие за получаване на медицинска помощ, административни и социално-консултативни и др. п. услуги за хора в неравностойно положение.

В края на месец февруари 2014 г. Община Хитрино приключи предоставянето на услуги по Проект: „Подкрепа за равни възможности и пълноценен живот” по сключен договор BG051PO001-5.1.04-0094-C0001. Проектът се осъществи с финансовата подкрепа на Европейския социален фонд, Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”, по схема „Помощ в дома”.

В рамките на проекта се изгради и стартира работа общинско предприятие Център за социални услуги в домашна среда, с персонал от безработни лица и предмет на дейност: „Предоставяне на услуги в домашна среда за хора в частична или пълна невъзможност за самообслужване и в риск от социална изолация, съобразно индивидуалните им нужди: дейности за лична помощ, в това число и дейности с медико-социална насоченост, комунално-битови дейности.

В Предприятието бяха ангажирани 1 управител, 19 домашни санитарни и 24 домашни помощници, безработни лица, назначени с конкурс. В продължение на една година се обслужваха 123 лица с трайни увреждания и възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване. Проекта се реализира в селата Байково, Близнаци, Висока Поляна, Върбак, Длъжко, Добри Войниково, Единаковци, Живково, Звегор, Иглика, Калино, Каменяк, Студеница, Тервел, Тимарево, Трем, Хитрино, Черна.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Предприятието продължава да извършва дейностите по проекта със 16 души персонал, които ще продължат да обслужват 48 лица с трайни увреждания. Считаме, че тези услуги са необходими и ще бъдат приоритет в работата на общината за осигуряване на равни възможности и достоен живот на хората от уязвимите групи, както и създаване на работни места в сектора на социалната икономика, с повишаване на професионализма и мотивацията на наетите безработни лица.

Общината ще търси възможности за финансиране с оглед продължаване на дейностите по проекта.

1.4.6. Спорт

Община Хитрино разполага със 7 стадиона, съответно в селата Трем, Тимарево, Хитрино, Студеница, Звегор, Сливак, Близнаци. Физкултурните салони са два на брой, в селата Живково и Хитрино, но се нуждаят от ремонтни дейности и ново оборудване.

На територията на общината има сформирани два броя футболни отбора: „Устрем” – с. Трем и „Звезда” – с. Студеница.

Подготвени са два проекта, за които ще се търси финансиране: ”Изграждане на мултифункционални спортни площадки, находящи в с. Тимарево, община Хитрино” и „Изграждане на мултифункционална спортна площадка в с. Хитрино, община Хитрино”, с реализацията на които ще се създадат условия за активно спортуване.

1.4.7. Културно наследство

Читалища

В Общината функционират 14 читалища, които задоволяват потребностите на гражданите, свързани с развитие и обогатяване на културния живот, запазване на националните и местни обичаи и традиции. Към всяко читалище функционират и библиотеки, които се ползват предимно от подрастващите.

Табл.36. Брой читалища и библиотеки

	Населено място	Културна институция	
		Читалища	Библиотеки
1.	Близнаци	НЧ"Отец Паисий-1930"	налична библиотека
2.	Върбак	НЧ"Пробуда-1932"	налична библиотека
3.	Хитрино	НЧ"Пробуда-1929"	налична библиотека
4.	Живково	НЧ"Васил Левски-1929"	налична библиотека
5.	Звегор	НЧ"Възраждане-1936"	налична библиотека
6.	Иглика	НЧ „Иглика-1971”	налична библиотека
7.	Каменяк	НЧ"Пробуда - 1927"	налична библиотека
8.	Развигорово	НЧ"Просвета - -1929"	налична библиотека
9.	Сливак	НЧ"Н.Й.Вапцаров-1968"	налична библиотека
10.	Студеница	НЧ"Светлина-1957"	налична библиотека
11.	Тервел	НЧ"Николай Райнов-1939"	налична библиотека
12.	Тимарево	НЧ"Просвета-1943"	налична библиотека

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

13.	Трем	НЧ"Зора-1930"	налична библиотека
14.	Черна	НЧ"Кирил и Методий-1956"	налична библиотека
	Общо	14 броя	14 броя

Източник: Общинска администрация – Хитрино

Читалищата се управляват от Настоятелства и набират средства от: членски внос, културно-просветна дейност, субсидии от държавния и общинския бюджети, наем от движимо и недвижимо имущество, дарения и завещания, други приходи (чл.21 от ЗНЧ). Държавната субсидия се разпределя от общинска комисия (съгласно чл.23 ал.1 от ЗНЧ) и се използва предимно за ФРЗ.

Всички читалища са с регистрация в Министерство на културата и със съдебна регистрация. Сградите на почти всичките се нуждаят от спешни ремонти.

Със собствени средства от местния бюджет и предоставените субсидии са извършени ремонтни дейности на читалищата в селата: с. Иглика, с. Близнаци, с. Развигорово, Младежки дом – с. Хитрино и др. Разработени са пълни технически проекти: „Ремонт и обновление на сградата на НЧ ”Пробуда-1929 г.”, с. Хитрино; „Ремонт и обновление на сградата на НЧ ”Просвета 1943” с. Тимарево”; „Ремонт и обновление на сградата на НЧ ”Васил Левски”, с. Живково „Ремонт и обновление на НЧ ”Зора-1930г.” с. Трем, с които ще се кандидатства за безвъзмездна финансова помощ през настоящия програмен период.

Читалищата катдидастват и по Програма „Глобални библиотеки –България” на фондация “Бил и Мелинда Гейтс”, която допринася за предоставяне на безплатен пакет от услуги за посетителите – компютри и достъп до интернет, онлайн информация.

В рамките на Общината има паметник на културата в село Единаковци – Римско селище.

Ежегодно се утвърждава културен календар за мероприятията провеждани през годината. Религиозните празници се честват от отделните религиозни групи, като местната власт активно съдейства за тяхното провеждане.

1.5. УРБАНИЗАЦИЯ

1.5.1. Селищна система

Хитрино е съставена само от села – 21 на брой, от които: 2 големи села, 7 средни, 11 малки и едно много малко.

Табл. 37. Съставни населени места на територията на Общината

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

• Байково	• Каменяк
• Близнаци	• Развигорово
• Висока поляна	• Сливак
• Върбак	• Становец
• Длъжко	• Студеница
• Добри Войниково	• Тервел
• Единаковци	• Тимарево
• Живково	• Трем
• Звегор	• Хитрино
• Иглика	• Черна
• Калино	

Източник: Община Хитрино

Съгласно класификацията на Националната концепция за пространствено развитие на България 2013-2025 г., община Хитрино, заедно с още 138 общини се намира в 5-то йерархично ниво. Това са общински центрове – села или много малки градове, където се осъществява първичното обслужване на населението на общините и където са налични работни места извън селскостопанската заетост – в сферата на социалните услуги, търговията, администрацията, промишленото и занаятчийското производство, образованието и културата. Важно условие за свързаността с останалите селища в общините и достъпа до тези услуги са удобните, изградени и поддържани, комуникационно- транспортните връзки.

Характерно за Общината е липсата на ясно изразен център и периферия, включваща териториите на останалите населени места. Основните проблеми на урбанизацията в Общината са свързани с трайно изразената тенденция на миграционните процеси, които протичат. Миграционните процеси са ясно изразени от селата към градовете и от Общината към по-големите градове на страната и чужбина /особено за младите хора/. Тази тенденция се обуславя от наличието на жилища в града и по-доброто качество на услугите. В резултат е на лице западане на дейностите, свързани с услугите в общината. Това дава отражение и върху икономическата активност.

Тенденцията е тревожна и води до сериозни икономически и демографски диспропорции. Налагат се изводите, че следва да се насочат усилия към съживяване на икономическата активност в периферните територии чрез стимулиране изграждането на предприятия /или техни филиали/, развитие на специфични форми на селскостопански дейности в областта на трайните насаждения, билкопроизводство, развитието на туристическите услуги и др. Тези действия трябва да бъдат съпроводени и от социални и културни мероприятия, свързани с благоустрояване, подобряване на инфраструктурата и околната среда, обогатяване на културния живот възможности за оползотворяване на свободното време.

Населението на община Хитрино по постоянен адрес бележи тенденция на леко нарастване от 12 395 души през 2005 г. на 12 867 души през 2013 г. Най-голяма е с. Тимарево с 1765 жители, а най-малко едва с 14 души е с. Становец.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Таблица 38: Население по постоянен адрес в община Хитрино 2005 - 2013 г.

Населено място	Население								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
с.Байково	460	457	454	455	464	463	468	468	475
с.Близнаци	373	369	364	367	362	359	359	360	365
с.Висока поляна	651	653	661	654	670	674	667	679	687
с.Върбак	374	357	357	353	353	360	359	368	372
с.Длъжко	390	417	414	416	431	428	453	455	476
с.Добри Войников	369	364	374	384	388	385	398	399	402
с.Единаковци	358	372	373	399	422	426	435	453	445
с.Живково	1011	999	1006	1010	1000	998	1022	1021	1034
с.Звегор	569	575	568	570	571	571	561	570	581
с.Иглика	348	344	346	356	356	354	364	369	386
с.Калино	274	289	304	301	297	299	295	292	288
с.Каменяк	596	595	583	583	577	575	581	585	589
с.Развигорово	417	412	422	419	411	415	432	430	435
с.Сливак	363	368	378	379	377	381	373	372	369
с.Становец	11	10	10	10	11	11	13	13	14
с.Студеница	820	823	836	834	828	826	818	830	834
с.Тервел	616	600	602	603	592	593	598	597	602
с.Тимарево	1677	1700	1704	1686	1689	1703	1710	1743	1765
с.Трем	856	855	848	840	873	890	893	917	932
с.Хитрино	1324	1292	1262	1243	1230	1259	1255	1269	1286
с.Черна	538	540	535	526	529	529	526	528	530
Общо	12 395	12 391	12 401	12 388	12 431	12 499	12 580	12 718	12 867

Източник: Национална база данни „Население”

За да се подобри обслужването на земеделските стопани и ЕТ от селата и Общината е необходимо да се разширят услугите за тях чрез нови местни инициативи и по-активно използване на Интернет.

1.5.2. Жилищен фонд, домакинства и семейства

По данни на НСИ общият брой на жилищните сгради през 2012 г. в общината са 3486, като в различните показатели статуквото се запазва спрямо 2011 г.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Таблица 39: ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД КЪМ 31.12.2012 г. В ОБЩИНА ХИТРИНО

<i>Показател</i>	<i>Мерна единица</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Жилищни сгради	брой	3490	3486
По материал на външните стени на сградата			
стоманобетонни и панелни	брой	28	28
тухлени	брой	2010	2010
други	брой	1452	1448
Жилища	брой	3547	3543
По брой на стаите			
едностайни	брой	85	85
двустайни	брой	780	776
трестайни	брой	1030	1030
четирестайни	брой	906	906
петстайни	брой	394	394
с шест и повече стаи	брой	352	352
Полезна площ	кв. м.	250253	250116
жилищна	кв. м.	185269	185195
спомагателна	кв. м.	43282	43253
площ на кухни	кв. м.	21702	21668

Източник: НСИ – Шумен.

По данни от последното преброяване на населението към 01.02.2011 г., в Община Хитрино има 2 453 домакинства и 1 866 семейства, като средният брой членове на едно домакинство е 2,5, а на семейство е около 2,7 човека.

1.5.3. Бизнес инфраструктура и обслужване

Бизнес инфраструктурата създава условия за затваряне на цикъла от доставка на суровини, преработка, производство, пласмент, търговско, правно и финансово обслужване и т. н.

В Община Хитрино няма изградена индустриална зона и прилежаща инфраструктура към нея.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Институциите играят важна роля за поддържане на реда, законността, обслужване на населението и подпомагане на цялостното развитие на съответната територия. В Общинска администрация за улеснение на бизнеса и гражданите има изнесен „фронт – офис“, в който е създадена ефективна организация, която спестява време при предоставяните услуги.

1.5.4. Кадастър и планова обезпеченост

Необходимо е да се изработят нови кадастрални планове на всички селища с цифрови модели. Тези документи са изключително важни за цялостното планиране и развитие на територията в инфраструктурен, екологичен, икономически и социален аспект. Наличието на такъв кадастър би оказало положителен ефект върху поддържането и развитието на инфраструктурата, свързана не само с подземните комуникации, но и с голям брой други дейности, свързани с развитието на населените места. За създаването на този вид специализирана кадастрална карта е необходим специализиран софтуер и взаимодействие с всички ведомства, изграждащи и поддържащи кадастралните планове на селищата.

Табл. 40. Брой и села с кадастрални планове

НАСЕЛЕНО МЯСТО	КАДАСТРАЛЕН ПЛАН			
	Година на създаване	Площ /ха/	Координ. с-ма (год)	Цифров модел
Хитрино	1984	1200		не
Байково	1959	41		не
Близнаци	1959	50	2002 – нов неодобрен	не
Висока поляна	1953	46		не
Върбак	1995	93		не
Длъжко	1958	48		не
Добри Войников	1930	76		не
Единаковци	1958	32		не
Живково	1934	76	1988-нов неодобрен	не
Звегор	1938	56	2003 – нов одобрен	не
Иглика	1930	56		не
Калино	1938	30		не
Каменяк	1929	99	2001 – нов неодобрен	не
Развигорово	1933	65	1988 – нов неодобрен	не
Сливак	1935	43	1996 – нов неодобрен	не
Студеница	1988	30		не
Становец	1930	34		не
Трем	1974	57		не
Тервел	1988	49		не
Тимарево	1984	159		не

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Черна	1951	59		не
-------	------	----	--	----

Източник: общинска администрация

1.6. Икономическо развитие

1.6.1. Състояние на местната икономика, тенденции, конкурентоспособност и предприемачество

Като цяло общинската икономика се характеризира с ниска рентабилност. Наличните фирми в Общината в сферата на промишлеността са малко и единствено в сферата на леката промишленост.

Община Хитрино се характеризира с преобладаващ селски начин на живот и специализация в развитието на селското стопанство. Характеризира се още с ниска степен на развитие на икономическата база и на поддържащата я техническа инфраструктура.

Динамичните процеси на реструктуриране на общинската икономика, промените в отрасловата структура и развитието на реформата в селското стопанство са определили и равнището на икономическата активност на населението. Възрастовата структура и образователното ниво са другите два определящи фактора, свързани с икономическата активност.

Развитието на общинската икономика в Хитрино е благоприятно повлияно от близостта на административния център – Шумен, достъп до комуникации и качествени човешки ресурси, образователни институции и отличната транспортна обезпеченост.

Икономическото развитие на община Хитрино през последните години се характеризира с различна динамика – ръст до 2008 г. и спад след Световната финансова и икономическа криза за 2009 г. в приходите от обичайна дейност. Като през 2013 г. се забелязва значителен ръст.

Броят на предприятията в община Хитрино за периода 2005-2013 г. нараства общо с 48. По официални статистически данни през 2013 г. той е 152. Предприятията в сектор „Селско, ловно и горско стопанство“ нарастват до 39 броя. Фирмите в секторите „Преработваща промишленост“ се запазват почти през целия период. „Здравеопазване и социални дейности“ се увеличава с 2, а в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ се забелязва спад с 6. Увеличение с 8 бележат предприятията в секторите „Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството“. Най-голям относителен дял имат фирмите, заети в сектор „Селско, ловно, горско и рибно стопанство“ – 39,47 %, следвани от търговията и услугите – 36,18 %.

Таблица 41: Предприятия (без финансовите) в община Хитрино по икономически дейности и приходи от обичайна дейност /брой/

Икономически дейности	2005г.		2006г.		2007		2008		2009		2013	
	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност	предприятия	Прих. от обичайна дейност
О Б Щ О	104	8722	91	9444	109	17825	109	24183	125	18585	152	44642
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	21	4328	23	4502	26	8566	24	13285	36	11101	60	28288

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Преработваща промишленост	12	2446	10	2747	13	3038	11	5521	11	2925	10	3869
Търговия, ремонт и техн.обслужване на автомобили и мотоциклети, на лични вещи и стоки за домакинството	47	1309	38	1412	41	5543	51	4826	61	4232	55	4985
Хотели и ресторанти	13	139	7	117	10	127	9	141	4	73	7	156
Транспорт,складиране и съобщения	4	66	5	-	5	75	-	-	3	27	-	-
Операции с недвижими, наемод.дейност и бизнес услуги	4	-	2	-	4	-	3	223	3	13	5	123
Строителство	-	-	1	-	3	318	-	-	-	-	4	-
Здравеопазване и социални дейности	3	-	3	45	5	86	4	94	5	155	4	154
Други дейности, обслужващи обществото и личността	-	-	2	-	2	-	2	--	-	-	-	-

Източник: Териториално статистическо бюро – Шумен – сумите са в хиляди лв.

Финансовите показатели на предприятията са резултат от влошената икономическа среда в Европа, страната и региона. Приходите от обичайната дейност на предприятията в общината се увеличават с 15 461 (хил.) лева за периода 2005 г. – 2008 г. и намаляват с 5 598 (хил.) лв. през 2009 г. В сравнение с 2009 г. през 2012 г. се наблюдава значително увеличение на приходите с 26 057 (хил.) лева, като почти общо се наблюдава и леко увеличение на приходите във всички сектори с изключение на „здравеопазване и социални дейности“ и „Транспорт,складиране и съобщения“. През 2012 г. се наблюдава увеличение на приходите от селско, ловно, горско и рибно стопанство (с 17 187 (хил.) лева спрямо 2009 г.).

Таблица 42: Предприятия (без финансовите) по групи според броя на заетите в тях в община Хитрино за периода 2005 – 2013 година /брой/

Година	Предприятия общо	Групи предприятия според броя на заетите лица			
		1-9 микро	10-49 малки	50 - 249 средни	250 и повече Големи
2005	104	92	12	-	-
2006	91	79	12	-	-
2007	109	95	14	-	-
2008	109	96	13	-	-
2009	125	114	11	-	-
2010	126	113	13	-	-
2011	132	119	13	-	-
2012	143	130	13	-	-
2013	152	139	13	-	-

Източник: Териториално статистическо бюро – Шумен

Преобладаваща част от предприятията в община Хитрино – 91,44 % са микро с до 9 заети лица. Следват ги малките фирми с 10 до 49 човека. В общината липсват средни и големи предприятия.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Факторите, които в най-голяма степен затрудняват дейността на фирмите са: недостатъчно търсене на продукцията в страната и чужбина, неплатежоспособността на клиентите, финансови проблеми, несигурна икономическа среда.

Дълготрайните материални активи са показател за разширяване на дейността и технологично обновяване на предприятията. Намалването на стойностите на показателя за 2009 и 2010 г. се отчита в цялата област, като това основно се дължи на закриване на фирми и изтегляне на инвестиции. По този признак община Хитрино се нарежда на седмо място сред десетте общини в шуменска област.

Таблица 43: Основни икономически показатели за нефинансовите предприятия в общините на област Шумен през 2011 г.

Област , Общини	Пред- рияти я	Заети лица	Наети лица	Произ- едена продук- ция	Приход и от дейност и	Нетни приход и от продаж- би	Разходи за дейност и	ДМА
брой				хил. лв.				
Област Шумен	6503	36850	31081	1816335	2959222	2692507	2812953	1094678
В. Преслав	386	2253	1890	82312	114899	97998	112479	50029
Венец	107	325	223	8831	14059	12092	12144	6399
Върбица	180	564	396	14896	24662	22181	23445	7484
Каолинов о	193	585	409	17877	35482	30415	31038	16270
Каспичан	185	1584	1427	101271	121952	106791	115335	92970
Н. Козлево	84	247	171	10073	33367	23903	30732	11357
Нови пазар	514	2486	2082	97153	130229	114016	122183	102231
Смядово	165	429	284	10916	20361	19432	20018	18176
Хитрино	140	515	401	24267	34650	26586	28660	15443
Шумен	4549	27862	23798	1448739	2429561	2239093	2316919	774319

Източник: Стратегия за развитие на област Шумен 2014 – 2020 г.

Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в община Хитрино драстично се намаляват от 397,3 хил. лв. през 2007 г. на 42,8 през 2011 г. 2008 г. в това направление е нулеви за общината, което до голяма степен се дължи на финансовата криза, както и на изтегляне на инвестиции от стратегически инвеститори в района.

Таблица 44: Преки чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия /хил. евро/.

Община	2007	2008	2009	2010	2011
хил. евро					
Хитрино	397,3	0	353,4	212,7	42,8

Източник: Стратегия за развитие на област Шумен 2014 – 2020 г.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.6.2. Услуги и търговия

На територията на Общината фирмите в сферата на търговията и услугите работят основно в следните направления:

- търговия с: хранителни стоки; облекло, текстил, обувки; парфюмерия и козметика; домашни потреби; битова техника; медикаменти; горива;
- услуги: фризьорски и козметични; обушарски; ремонт на битова техника; автотенекеджийски; ветеринарни; заведения за обществено хранене и развлечения и др.

Намалената покупателна способност на населението, конкуренцията и финансовите проблеми, свързани най-вече с недостатъчни оборотни средства и трудния достъп до кредити, са основните проблеми на фирмите в този отрасъл. Като цяло услугите са с трайно установена тенденция на запазване и стабилизиране. Има потенциал за развитие на занаятчийския тип услуги, както и в развитието на услуги свързани със селско стопанство. Спад има в търсенето на шивашки услуги.

1.6.3. Селско стопанство

Община Хитрино принадлежи към селските райони на страната. Селското стопанство е структуроопределящ отрасъл в местната икономика.

Земети, предназначени за развитието на селското стопанство са с най-висок дял спрямо останалите – 241 724,68 дка, или 84 на сто. За нуждите на горското стопанство се нареждат на второ място с 10,4 %, или 29 915,215 дка.

Най-нисък е делът на териториите, предназначени за кариера – чакъл – 0,1 %.

Табл.45. Вид на територията по предназначение

Вид на територията по предназначение	Размер/дка/	Част от общите %
За нуждите на селското стопанство	241724,680	84 %
За нуждите на горското стопанство	29915,215	10,4 %
Насели места	12458,899	4,3 %
Водни течения и водни площи	583,334	0,2 %
За нуждите на транспорта	2522,044	0,9 %
Кариера - чакъл	294,699	0,1 %

Източник: ОЗС – Хитрино.

Най-голям дял в обработваемата земя в общината имат нивите 73,11 % (184 406 дка), следват пасищата – с 12,96 % (32 674 дка), горите – 11,86 на сто, или 29 913,621 дка. С най-малък дял са трайните насаждения с 1,74 % и ливадите с 0,32 %.

Табл. 46. Територии по начин на трайно ползване:

Вид на земите по НТП	Размер/дка/	Част от общите %
Ниви	184 406	73,11 %
Ливади	816	0,32 %
Пасища	32 674	12,96 %
Трайни насаждения	4 402	1,74 %
Гори	29913,621	11,86 %
Поливни площи	0	0 %

Източник: ОСЗ – Хитрино

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Частните територии в общината са с най-голям дял – близо 57,52 на сто. Останалите територии по вида собственост се разпределят съответно – държавна собственост – 13,34 %, публична общинска – 10,12 %, частна общинска – 8,11 % и стопанисваната от общината – 6,30 на сто.

Табл. 47. Територии по вид собственост:

Видове собственост	дка	%
Частна	165400,035	57,518 %
Общинска публична	29094,507	10,118 %
Стопанисвана от Общината	18773,779	6,529 %
Общинска частна	23323,363	8,111 %
Държавна	38702,213	13,343 %

Източник: ОСЗ – Хитрино

Отглеждат се предимно зърнени култури – 55,2 % от земеделската продукция, следвани от техническите култури и трайните насаждения. Основната зърнена култура е пшеницата (34 % или 64 000 дка от производството на зърнените култури). Другата основна фуражна култура от значение за продуктивното животновъдство е царевичата. Засетите площи 23800 дка или 13 % от общата обработвана земя. Пшеницата и слънчогледът присъстват трайно в сеитбооборота, застъпени са и нестандартни за общината производства на овес и просо.

От маслодайните технически култури в общината най-големи площи заема слънчогледа. Засети са 48 200 дка или 25 % от общата обработвана земя.

В сферата на трайните насаждения се наблюдава поддържане на нивото на площите от 2011 до 2014 г. Включително, като те са сравнително много слабо застъпени спрямо другите земеделски култури.

Табл. 48. Отглеждани култури на територията на Общината

	Видове култури	2011	2011	2012	2012	2013	2013
		дка	%	дка	%	дка	%
1	Пшеница	52700	28	58700	30	64000	34
2	Слънчоглед	40800	21	49700	25	48200	25
3	Царевица	19900	10	23500	12	23800	13
4	Есенен ечемик	18100	9	11200	6	11500	6
5	Овес	800	0,43	600	0,33	700	0,38
6	Силажна царевича	1110	0,6	2000	1,08	3350	1,82
7	Просо	300	0,16	300	0,16	300	0,16
8	Нова люцерна	350	0,19	400	0,22	450	0,24
9	Метла	600	0,33	650	0,35	700	0,38
10	Кориандър	700	0,38	700	0,38	0	0
11	Лавандула	600	0,33	600	0,33	600	0,33
12	Фасул	150	0,08	150	0,08	150	0,08
13	Тикви	0	0	0	0	0	0
14	рапица	6900	3,74	11152	6,05	5500	2,98
15	Бостан	140	0,08	160	0,09	150	0,08
16	Лозя	0	0	0	0	0	0

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

17	Тютюн	505	0,27	350	0,19	400	0,22
18	Овощни насаждения:						
	1. сливи	210	0,11	210	0,11	210	0,11
	2. орехи	224	0,12	224	0,12	224	0,12
	3. вишни	286	0,16	286	0,16	286	0,16
	4. лешници	35	0,02	35	0,02	35	0,02
		30	0,02	30	0,02	30	0,02

Източник: ОСЗ – Хитрино

Климатичните условия предопределят и видовете трайни насаждения, които се отглеждат на територията на общината. С най-голям дял от 37,88 на сто спрямо останалите трайни насаждения са вишните, следвани от орехите с 29,66 %, сливите с 27,81 на сто и лешниците – 4,64 %

Състоянието на трайните насаждения е все още влошено, въпреки инвестициите от ПРСР през последните години в тази област. Изтича амортизационния срок на реално ползване. Голяма част от тях не се обработват поради настъпване на трайни увреждания на насажденията и липса на финансови средства за обезпечаване отглеждането им. Необходимо е бракуване и ликвидиране на старите амортизирани насаждения и създаването по нов образец на съвременни масиви от овощни видове.

Табл.49. Трайни насаждения и зеленчуци

Трайни насаждения	площ	Добив Кг/дка	площ	Добив Кг/дка	площ	Добив Кг/дка	площ	Добив Кг/дка
	2011	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014
Плодове								
Сливи	210	105000	210	105000	210	105000	210	105000
Орехи	224	112000	224	112000	224	112000	224	112000
Вишни	286	143000	286	143000	286	143000	286	143000
зеленчуци								

Източник: ОСЗ – Хитрино

Зеленчуци се отглеждат предимно за собствени нужди на населението.

Главният проблем за производителите на плодове и зеленчуци в общината е липсата на напоителната система, което се дължи на недостига на финансови средства за възстановяването и поддържането ѝ. През следващия планов период 2014 – 2020 г. се очакват мащабни инвестиции именно в тази област.

Броят на земеделските производители намалява през 2012 г. в сравнение с 2011 година с 79 и продължава да намалява през 2013 г. с 65.

Табл.50. Регистрирани земеделски производители

	2011	2012	2013	2014
Брой регистрирани земеделски производители	331	252	282	266

Източник: ОСЗ - Хитрино

Голяма част от посевните площи се използват за задоволяване на необходимостта от суровини за животновъдството. Въпреки широките информационни кампании липсват нови технологии при храненето, което спира развитието в този отрасъл.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Създаване на алтернативна заетост и преориентиране от производство на тютюн към отглеждането на култивирани билки и подправки, биологичното земеделие и биологичните производства, ловният, селският и екотуризъм.

Развитието на селското стопанство, трябва да се базира на принципите на устойчивото развитие за щадене на природата, развитие на селските райони и периферни територии на ЕС и осигуряване на алтернативна заетост и социално благополучие на населението.

Повишаването на ефективността на подотрасъла следва да се обвърже и с мерки, насочени към повишаване рентабилността и качеството на продукцията, чрез прилагане на съвременни технологии и техника, развитие на консултантски услуги и въвеждане на широка система за одит за професионалните селски стопанства.

Животновъдство:

Климатичните условия, наличието на пасища и ливади в полупланинската част на общината и фуражното производство създават благоприятни условия за отглеждане на овце, крави, кози, свине и др.

Наблюдава се тенденция към намаляване на общия брой животни във всички стопанства в Общината. Тенденцията през годините е постепенно намаляване на броя на отглежданите животни, поради невъзможност за изпълнение и спазване на изискванията на общата селскостопанска политика на ЕС. Голяма част от тях вече се отглеждат за задоволяване на собствените нужди. На територията на общината са изградени две съвременни специализирани ферми за отглеждане на животни.

Общите показатели в животновъдството през годините има значителни отклонения. Най-голям спад има при броя на овцете, като от 5 800 бр. през 2011 г. към момента те са 3 601 бр.

Табл. 51. Брой и видове животни отглеждани на територията на община Хитрино

	Видове	2011	2012	2013	2014
1	Крави	1400	1410	1350	1115
2	Свине	32	15	10	15
3	Кози	800	680	640	626
4	Овце	5800	5200	4955	3601
5	Кокошки	3600	3200	3500	3400
6	Птици общо	7900	7000	7000	6900
7	Пчелни кошери	3500	3000	2800	1895
8	Коне	320	300	290	280
9	Магарета	250	225	210	200

Източник: ОСЗ – Хитрино

Отглеждането на крави и овце за млеконадой е перспективно за този отрасъл.

Много от земеделските производители се възползваха от ПРСР и със средства от нея модернизираха стопанствата си, което е сериозен стимул за увеличаване на дейностите в този бранш.

Анализът показва, че най-добри перспективи има пред селското стопанство и свързаната с него преработвателна промишленост. Проблем в този подотрасъл си остава нерегистрираното земеделско производство от Общината, липсата на актуална информация, непознаването на европейските стандарти за различните селскостопански производства, липсата на обединения на дребни и средни стопански производители, отглеждането на култури и животни на малки площи и лични стопанства.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Насоките за развитие са към въвеждането на стандарти за опазване на околната среда, грижи за животните и здравословни храни, както и спазване на изискванията за безопасност на труда за селскостопанските производители, прилагане на “добри селскостопански практики”, както и одобряване качеството на традиционното селскостопанско производство, разширяване площите с трайни насаждения и овощни култури, /най-вече сливи, вишни/, но също така и с ягоди, малини, орехи, ефективно животновъдство в частни и семейни ферми при нови условия и по изискванията на европейските стандарти /перспективни са овцевъдството, зайцевъдството, отглеждането на пчели/, развитие на предприятията за млекопреработка и производството на консерви и други предприятия в тази област, базирайки се на наличието на достатъчно местни суровини. Създаване на алтернативна заетост и преориентиране от производство на тютюн към отглеждането на култивирани билки и подправки, биологичното земеделие и биологичните производства, селския и екотуризъм.

Развитието на селското стопанство, трябва да се базира на принципите за устойчивото развитие и щадене на природата, развитие на селските райони и периферни територии на ЕС и осигуряване на алтернативна заетост и социално благополучие на населението.

Повишаването на ефективността на подотрасъла следва да се обвърже и с мерки, насочени към повишаване рентабилността и качеството на продукцията чрез прилагане на съвременни технологии и техника, развитие на консултантски услуги и въвеждане на широка система за одит за професионалните селски стопанства. Необходимо е да се въведат актуални професии и да се подготвят местни специалисти в селското стопанство, които да се реализират в Общината.

Важно изискване е чувствителното подобряване на качеството на предлаганите селскостопански продукти, което е ключова предпоставка за повишаване доходите на местните земеделски производители.

1.6.4. Горско стопанство

Горският фонд на община Хитрино е 33 101 дка, от които само 5 044,604 дка са общински, а останалите – държавна и частна собственост. През 2008 г. е реализиран проект: "Залесяване на земеделски земи от общински поземлен фонд в селата Върбак и Байково – 303 дка" по Програма „САПАРД“, вкюмени в горепосочените декари. По отношение на залесителната дейност /основна по отношение изпълнението на лесоустройствените планове/, трябва да се отчете факта, че като се изключи посочения проект в момента е на лице ресурсова стагнация.

На територията няма Държавни горски служби, или ловни стопанства

Няма промишлена дейност, свързана с дърводобива и преработката. Единствено се добива дървесина за огрев.

1.7. Административен и финансов капацитет на общината

1.7.1. Административен капацитет и структура на общинската администрация

Община Хитрино разполага с добре изградена административна структура и има нужния човешки ресурс и капацитет за изпълнение на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. В Общината е създадена много добра организация за прилагане и изпълнение

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

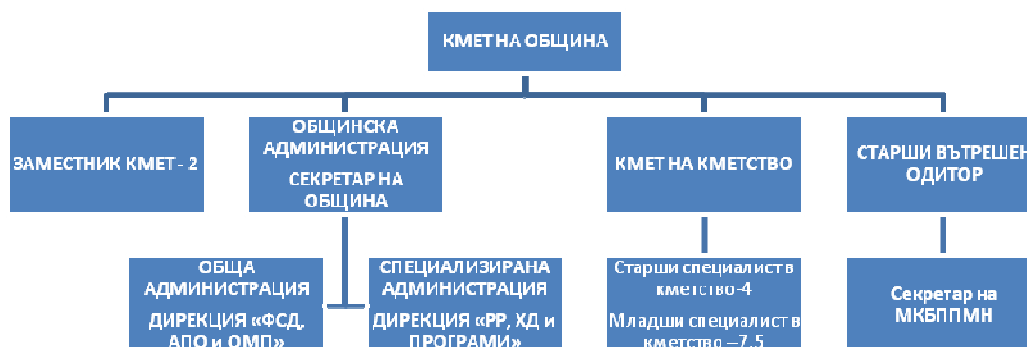
на ОПР 2007-2013 г. от гледна точка на планирани и реализирани дейности, привличане на средства от фондовете на ЕС и други програми, но липсва действаща информационна система, която да осигурява данни за мониторинг и оценка.

Числеността на служителите заети в Общинска администрация – Хитрино възлиза на 33 души, като те се разпределят по следните категории и работно време:

- ✓ 3 ръководни длъжности на пълен работен ден;
- ✓ 7 експертни длъжности, от които 6 на пълно работно време и един на 4-часов работен ден;
- ✓ 17 аналитични длъжности на пълен работен ден;
- ✓ 6 технически длъжности на пълен работен ден

Всички специалисти от общинска Администрация Хитрино успешно са завършили редица курсове за повишаване на квалификацията.

Фиг. Структура на Община Хитрино

1. Младши юристконсулт
2. Младши експерт „АПИО“
3. Младши специалист „ГРАО“
4. Старши специалист „Канцелария и ОбС“
5. Младши специалист „Канцелария“
6. Главен специалист „Управление при кризи и ОМП“
7. Главен счетоводител
8. Старши счетоводител – приходи
9. Старши счетоводител – разходи
10. Старши специалист „ТРЗ и Човешки ресурси“
11. Касиер
12. Данъчен експерт
13. Главен специалист „Местни приходи“
14. Младши специалист „Местни приходи“
15. Домакин
16. Механик-диспечер
17. Шофьор
18. Огняр

1. Младши експерт „Програми и екология“
2. Главен специалист „Програми и евроинтеграция“
3. Младши специалист „Програми и евроинтеграция“
4. Главен специалист „Устройство на територията“
5. Старши специалист „Устройство на територията“
6. Старши специалист „Общинска собственост“
7. Младши специалист „Трудова заетост и и програми“
8. Младши специалист „Земеделие и наемни отношения“
9. Старши специалист „Търговия и защита на потребителите“
10. Младши специалист „Наредба №1“
11. Главен архитект

Изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) в голяма степен зависи от административния капацитет на общинската администрация и постиганата координация и съгласуваност с участниците в процеса на планиране и развитие на местната общност.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Повишаването на административния капацитет и координацията е гаранция за стимулиране на процесите, свързани с развитието на общината и засилват приложимостта на ОПР и по-ефективното усвояване на регионалните предимства и потенциали на областта.

През изминалия период на действие на документите за регионално планиране на национално, регионално областно и локално общинско ниво участниците в процеса и по-конкретно администрациите натрупаха опит и повишиха значително своя капацитет. Планирането на общинското и местното развитие изисква време, ресурси и сериозни усилия от страна на администрациите. А при допуснати от тяхна страна грешки рязко се увеличават отрицателните последици при планирането на общинското и местното развитие. От решаващо значение е осъзнаването от местните органи и администрации, че стратегическите планови документи са техни собствени, а не привнесени или наложени отвън документи за изпълнение.

Като индикатори за определяне на постигнатото ниво на административния капацитет могат да служат изготвените програми, осъществяваните проекти по линия на европейските фондове, осъществените партньорства, прилагането на информационни системи, качеството на предлаганите услуги от администрациите, разработените и прилагани системи за наблюдение, оценка и контрол на приложението на планове и програми.

В общината са разработени и се изпълняват редица програми, свързани с развитието на инфраструктурата, на социалната сфера, на околната среда и др. (Програма за опазване на околната среда; Програма за управление на отпадъците; Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината; Стратегия за развитие на социалните услуги и др.).

Общината има изготвени и реализирани различен брой съвместни проекти в партньорство с други общини, с неправителствени организации и сдружения, с бизнеса и други партньори. Активността в тази връзка е индикатор за повишен административен капацитет за реализация на съвместни проекти в партньорство и е гаранция за постигане на по-тясно бъдещо териториално сътрудничество през програмния период 2014-2020 г. и за укрепване на областната общност.

1.7.2. Общински бюджет и финансов капацитет

Общинският бюджет е основния финансов инструмент и документ на политиката на Общината за разрешаване на текущи потребности и създаване на база за реализиране на дългосрочни цели. Чрез бюджета и управлението на извънбюджетните фондове се реализират инициативи, водещи до постигане на стратегическите цели и визията на Общината.

През последните години на национално ниво настъпиха сериозни промени в организацията на бюджетния процес, произтичащи от въвеждането на финансовата децентрализация, по силата на която се прехвърлят пълномощия и отговорности за обществени функции от централните институции към регионални и местни власти. Въведен бе нов механизъм за сформирание на общинските бюджети и бе променен механизъмът на бюджетния процес.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Бюджетът на община Хитрино се разработва всяка година съгласно утвърдената от Министъра на финансите единна бюджетна класификация, Закона за общинските бюджети, Закона за държавния бюджет и Постановлението за неговото изпълнение.

Общинският бюджет е съставен от приходна и разходна част. Приходната част е съвкупност от субсидии от Републиканския бюджет и местни приходи, които се разпределят по параграфи и функции. Разходната част също е разпределена по параграфи и групирана по функции, които включват точно определени дейности.

- делегирани от държавата дейности, или държавни дейности;
- дейности общинска отговорност, или общински / местни дейности;
- дофинансирани държавни дейности с общински приходи.

Хитрино е малка община и финансовият ѝ капацитет и възможности за съфинансиране на проекти и самостоятелно изпълнение на дейностите, които ще бъдат заложили в ОПР 2014-2020 г. са доста ограничени. Причината е в липсата на достатъчно собствени приходи в общинския бюджет.

С чл.10, ал.1 от ЗДБРБ за 2010 год. са определени взаимоотношенията между ЦБ и бюджета на общините под форма на субсидии по механизъм, съгласно приложение № 5 и по видове: обща субсидия за делегираните от държавата дейности, трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия и трансфер за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища, целева субсидия за капиталови разходи в т.ч. за екологични обекти и за изграждане и основен ремонт на общински пътища.

Приходната част на бюджета е съставена от собствени приходи – местни и други данъци, местни такси, приходи от предоставяне на концесии, глоби, имуществени санкции и лихви, наеми и други собствени приходи и общи и целеви субсидии и субсидии от Републиканския бюджет.

Анализът на данните за бюджетните приходи показва, че субсидиите от Централния бюджет на Община Хитрино за периода 2009 – 2013 г. се намаляват. За сметка на тях собствените приходи бележат ръст, както в неданъчните, така и в данъчните приходи. Това основно се дължи на увеличаване данъците на общините, приходите от наем на земеделска земя и имуществените данъци.

Като цяло, през последните три години в сравнение с предходните, независимо от финансово-икономическата криза се забелязва тенденция за увеличение в общата сума на приходите.

Табл. 52. Отчет на бюджета за периода 2009 – 2013 г.

	2009	2010	2011	2012	2013
Приходи	В лева	В лева	В лева	В лева	В лева
Собствени приходи	770260	964309	910766	1240183	1807244
Данъчни, в т. ч.	154666	140511	147001	194280	201400
в/у доходи на физ. лица	6112	6741	5 259	4 696	4 013
Имуш. данъци	144787	131620	141 466	189 407	197 267
Други данъци	3767	2150	276	177	120
Неданъчни, в т. ч.	615594	823798	763765	1045903	1605844
от собственост	310021	497790	451 831	671 113	581 027
общински такси	143201	198305	210 162	197 328	228 292
глоби и санкции	32194	11021	23 665	10 543	24 425
др.нед. приходи	8951	4325	5 016	8 596	17 579

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

внесени ДДС и др.данъци	-21445	-18865	-16 940	-36 396	-45 548
от продажби	117444	69493	69 566	120 604	685 047
приходи от концесии	25228	4729	5 465	74 115	103 022
дарение		57000	15 000		12 000
Субсидии от Цент.бюджет	5468883	2763845	7909976	2 598 125	2515431
трансфери от ЦБ	759821	283173	288 173	-1 535 413	124 813
временни безлихвени заеми	-35000	-252280	-89 779	168 666	-74 833
Заеми от банки				1 300 000	-85 000
временно съхр.на средства				26 062	814
преходен остатък	448187	1682356	1 041 681	6 613 048	4 108 997
Всичко приходи	7412151	5441403	10060817	10410671	8397466
<i>Дефицит/излишък/</i>	<i>1 682 356</i>	<i>1 041 681</i>	<i>6 613 048</i>	<i>4 108 997</i>	<i>2 912 209</i>
Разходи	5 729 795	4 399 722	3 447 769	6 301 674	5 485 257
Здравеопазване	20290	24170	21 746	30 298	20 673
Образование	1040619	2061604	1159047	1 254 166	1 277 199
Соц.подпомагане	196418	137958	140 235	142 882	129 189
Жил. строителство	2029501	703585	640 657	3 137 235	2411132
Общ.администрация	1034873	974334	1045621	1191649	1062092
Отбрана и сигурност	883505	32597	32 433	40 876	53 481
Почивно дело ,култура	120731	162147	157 208	131 368	131 290
Физк. и спорт	4584	4973	10 297	15 506	24 839
Иконом.дейности	399274	298354	240 525	350 616	285 729
Разходи за лихви				7 078	89 633
Всичко разходи	5 729 795	4 399 722	3 447 769	6 301 674	5 485 257

Източник: Община Хитрино

Обща тенденция за периода 2009-2013 г. е увеличаване дела на собствените приходи за сметка на субсидията от Републиканския бюджет.

От разпределението на публичните разходи в бюджета по функции е видно, че Община Хитрино няма необходимия финансов капацитет за самостоятелно финансиране на проекти и дейности от Общинския план за развитие. В бюджета няма възможност за заделяне на достатъчно средства за разработване, управление, изпълнение и съфинансиране на проекти и дейности от ОПР. Средногодишните капиталови разходи на Община Хитрино са сравнително ниски..

За изпълнението на Общинския план за развитие за 2014-2020 г. следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансиране от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програма за развитие на рибарството и аквакултурите, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съфинансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично-частното партньорство (ПЧП). Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ПЧП едновременно дава възможност за развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес и насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социална инфраструктура и в извършването на публични функции и дейности. ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор – Община и частния партньор – Инвеститор.

Политиката за общински ПЧП се определя с ОПР и Програмата за реализация на ОПР, в която в самостоятелен раздел трябва да се включат общинските ПЧП и сроковете за изпълнението им. Срокът на един договор за ПЧП може да бъде от 5 до 35 години.

Табл.53. Структура на разходите по параграфи

Наименование на разходите	Бюджет 2006г.	Бюджет 2007г.	Бюджет 2008г.	Бюджет 2009г.	Бюджет 2010г.	Бюджет 2011г.	Бюджет 2012г.	Бюджет 2013г.
1. Заплати	950867	1000423	1023291	1101006	1179345	1 165 080	1 175 315	1 224 490
2. Други плащания	499574	356553	361687	309499	283161	279 391	192 939	198 415
3.Осигуровки	350498	320385	291417	273195	259679	283 490	267 926	278 641
6. Медикаменти	13	691	186	50		203	190	481
7. Облекло	40399	23267	30774	13446	1065	14 462	21 678	31 677
8. Командировки	41066	13202	18462	10076	6083	5 727	7 822	5 813
9.Материали,горива, енергия	298066	580386	563930	488013	453113	429 090	471 629	624 704
10. Външни услуги	311220	299124	464781	578969	309611	361 268	480 127	347 507
11. Текущ ремонт	2060756	643444	318152	24130	100436	72 441	92 523	69 516
12. Други разходи	26228	50490	50079	50529	52891	22 839		
13. Стипендии	1749	1425	2199	1362	1350	1 119	1 578	2 149
14.Помощи на ОбС соц.гр.-ОЗг.	5462	7213	11550	15244	12200	11 834	28 175	20 526
15. Храна	35576	41242	31844	48304	72033	89 487	84 427	95 425
16. Субсидии	60595	76142	91070	78098	74463	105 459	92 762	110 137
17. Капиталови разходи	356997	1023156	2312109	2686542	1541672	3 447 769	3 282 735	2 321 680
18. Учебни разходи	1825	3299	39496	19111	11943	35 187	15 341	7 132
19.Платени данъци	5148	5860	11806	10406	20648	22 259	29 718	27 562
20.Разх. застраховки	5955	4661	14416	16868	20029	16 276	23 643	23 973
ОБЩО:	5044836	4456640	5644117	5729795	4399722	3 447 769	6 301 674	5 485 257

Източник: Община Хитрино

В структурата на разходите са заложили повече средства за издръжка на отделните дейности, но това основно се дължи, че тя е делегирана от държавата дейност. Капиталовите разходи през годините запазват най-високото ниво в общинските разходи,

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

въпреки, това те са крайно недостатъчни за провеждането на инвестиционна и стимулираща бизнеса политика.

Усилията следва да се насочат към търсене на алтернативни източници на доход от различни национални и международни програми, както и активно привличане на частния сектор в осъществяването на местните инвестиционни инициативи. За изпълнението на ОПР 2014-2020 г. са важни и частните проекти и инвестиции на местния бизнес и НПО, които също създават условия за подобряване на средата и съживяване на района.

Необходимо е изработване на програми, планове и проекти за решаване на проблеми от местен характер – заетост, развитие на техническата и социалната инфраструктура, изпълнение на бюджета, алтернативни форми на финансиране на капиталови разходи.

Подобряване на финансовото състояние на Общината може да се постигне и чрез повишаване ефективността на управление на общинската собственост, оптимизиране на платените услуги, по-тясно взаимодействие с данъчната администрация във връзка със събираемостта на данъчните приходи, подобряване на оперативното ръководство и обучение на финансовия екип на Общината.

Повишаване степента на доверие към местните органи на властта чрез въвеждане на активни форми на контрол, публичност и прозрачност и изграждане на публично-частно партньорство между местната власт, местния бизнес, гражданското общество, неправителствените организации.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е обективно следствие от социално–икономическия анализ и представя изводите от проучването на състоянието и потенциала на общината, като акцентира на силните, слабите страни, възможностите и заплахите за развитие.

SWOT анализът включва оценка на вътрешните фактори, чрез която се идентифицират силните и слабите страни на Община Хитрино, оценка на външните фактори на обкръжаващата среда, които очертават благоприятните възможности и потенциални заплахи за развитието на общината.

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>Добра инфраструктурна осигуреност чрез пътища, ж.п. транспорт, които повишават комуникативността на Общината с областния център и другите райони в страната</p> <p>Добре развита енергийна мрежа</p> <p>Налична комуникационна връзка във всички селища</p> <p>Наличие на техническа документация и проектна готовност за изпълнение на определени обекти</p> <p>Изградена Интернет връзки до всички селища</p> <p>Изградена междуселищната пътна мрежа на територията на общината</p>	<p>Лошо състояние на пътната мрежа и недостатъчно транспортни връзки с населените места</p> <p>Амортизирани водопроводи и липса на канализация</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

<p>Възможност за развитие на нови икономически дейности и свързаната с нова инфраструктура Оста на урбанизацията Силистра – Шумен и Разград - Шумен преминава през Общината, и макар и ограничено може да стимулира нейното развитие Подмяна на остарялата водопроводна мрежа Изграждане на канализация в селищата на Общината Възможност за газификация на населените места на територията на Общината</p>	<p>Минимален бюджет за капиталови разходи Непоследователна политика при определяне на приоритетите за развитие Липса на инвентаризация състоянието на инфраструктурата и изготвен план за действие по години и финансови параметри</p>
---	--

ЕКОЛОГИЧНАТА ОБСТАНОВКА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>Чиста среда, въздух, почви, води Липсват значими източници на промишлено замърсяване Общинска програма за управление на околната среда Запазено биологично разнообразие и естествени находища на защитени видове Липса на нерегламентирани сметища за селскостопански и битови отпадъци</p>	<p>Липса на инвестиции за подобряване на съоръженията за пречистване на водата и въздуха в МСП от Общината. Липса на гражданско обединение или НПО, което да работи в областта на екологията</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>Разделно събиране на отпадъците Прилагане на европейските стандарти за опазване на околната среда от земеделските производители Създаване на екологично сдружение и участие в проекти с местно и регионално значение</p>	<p>Неучастие на жителите на Общината в дейностите по опазване на околната среда Неучастие на МСП в проекти и дейности в областта на екологията Липса на култура и взаимен контрол на населението за изхвърляне на битовите отпадъци</p>

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СОЦИАЛНАТА СФЕРА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<p>Наличие на училища и детски градини в селища Наличие на специфични етнокултурни и интеграционни връзки и взаимоотношения на територията на Общината Реализирани проекти и програми на НПО за социална интеграция и защита на уязвими общности</p>	<p>Незадоволително е състоянието на социалната инфраструктура в цялата община. Почти всички училища, детски градини, спортни съоръжения и т. н. се нуждаят от сериозни ремонти /текущи или основни/, инсталиране или подмяна на отоплителни водопроводни и електрически системи, доизграждане на сервизни и други помощни помещения Материално-техническата база на учебните, здравните, социалните, културните и спортните заведения е физически и морално остаряла, а в голяма част от тях и крайно недостатъчна Високо ниво на безработица и нисък индекс на човешко развитие Висок процент на население с ниско образователно ниво Липса на кадри по чуждоезиково обучение по селата Нарастване броя на населените места с под 500 души население Миграция на младите хора към големи промишлени центрове и чужбина. Недобре развита спортна инфраструктура извън учебните звена</p>
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

<p>Подобряване обучителната среда и осъществяване на преход към информационно общество</p> <p>Професионална подготовка ориентирана към изискванията на пазара</p> <p>Прилагане на нови методи за обучение и образователни програми за възрастни с цел повишаване грамотността на населението в Общината</p> <p>Наличие на местен потенциал за развитие на ловен туризъм и създаването на маркетингова стратегия на Общината</p> <p>Програми за квалификация и преквалификация на трайно безработни</p> <p>Повишаване качеството на учебновъзпитателната работа в учебните заведения на базата на въведени нови форми и методи на работа и обучение както и с инициативи за осмисляне на свободното време на учащите и младежите</p> <p>Въвеждане на енергоспестяващи технологии за сградите на учебните заведения, компютри, офис техника и оборудване, мебели и друго обзавеждане, учебни пособия, литература, медицинска апаратура, реквизит за културни прояви, спортни пособия и уред</p> <p>Осигуряване транспорт за извозване на учениците до и от отдалечените учебни заведения, столово хранене, развитие на извънкласни форми на занимания</p>	<p>Постепенно пренасочване на младите и образовани хора към реализация в големите градове на страната и чужбина.</p> <p>Продължаване на тенденцията за намаляване на населението</p> <p>Намаляване на образователното ниво на населението</p> <p>Броят на учениците, намалява с всяка година като резултат от общите негативни демографски тенденции, което налага съкращаване на паралелки и закриване на училища.</p>
---	---

УРБАНИЗАЦИЯ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Устойчива селищна мрежа в Общината	Липса на цифров модел и кадастър на селата
Компактни населени места и общински център с потенциал за	Слаба адаптивност на местното население към новите

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

развитие	социално-икономически условия голяма безработица в селата
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Пълна актуализация на селищните планове на всички селища Развитие на структури подкрепящи бизнеса и предоставящи услуги изнесени в по-големите села Съвместни проекти със съседни общини за подобряване селищната инфраструктура – улици, тротоари, зелени площи и др.	Застаряване и обезлюдяване на селата без училища и ЦДГ Миграция от селата към областния център Миграция към големите градове и от емиграция

ИКОНОМИКАТА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Климатични условия, които благоприятстват за утвърждаването на Общината като земеделски район с възможности за развитие на растениевъдство, билкопроизводство, производство на дини, пъпеши, житни култури и на животновъдство – говедовъдство, овцевъдство и козевъдство Наличие на зърнобази и сушилни на територията на Общината Свободен човешки ресурс Наличие на качествена земеделска земя Увеличаване на обработваемата площ Високо качество на произведената селскостопанска продукция Усъвършенстване в традиционни за региона производства	Липса на всякакви промишлени предприятия Загуба на традиционни пазари и свит вътрешен пазар Недостатъчно промоциране възможностите за откриване, изграждане и развитие на бизнес дейности на територията на Общината Наличие на многобройни малки стопанства, Липса на собствени инвестиционен капитал на малки и средни земеделски производители, което забавя адаптацията и прави труден прехода към европейските изисквания Липса на модерна техника и прилагане на съвременни агротехнически мероприятия в дребните стопанства Липса на активни сдружния на производители
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

<p>Възможност за развитие на нови икономически дейности свързани с преработвателната промишленост</p> <p>Привличане на инвеститорски интерес за стартиране и изпълнение на бизнес начинания</p> <p>Внедряване на нови технологии за разширяване и развитие на местното производство</p> <p>Участие в инфраструктурни проекти за развитие на преработвателната индустрия</p> <p>Създаване на нови икономически дейности и услуги свързани с развитието на туризма в Общината</p> <p>Въвеждане на добри производствени практики в МСП и прилагане на европейски опит</p> <p>Повишаване броя на пазарно ориентирани земеделски стопанства, покрили фитосанитарните изисквания на ЕС</p> <p>Създаване на нови трайни насаждения с качествен посадъчен материал и конкурентоспособен вид и сортов състав;</p> <p>Създаване на конкурентоспособни животновъдни ферми</p> <p>Изграждане на сдружения на производители и преработватели за по-силни пазарни позиции</p> <p>Комасация на земеделските площи в региона</p>	<p>Минимален бюджет за капиталови разходи и поддръжка на съществуващата довеждаща инфраструктура</p> <p>Непоследователна политика при определяне приоритетите за развитие</p> <p>Морално и физически остарели техники и технологии</p>
--	--

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

II. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

1. СТРАТЕГИЯ – ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ХИТРИНО ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 Г.

Общинският план за развитие на Община Хитрино обвързва сравнителните предимства и потенциал на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, обединени от стремежа към по-висок жизнен стандарт и устойчивост.

При разработването на стратегическата част на ОПР е търсена хармонизация и съответствие с изискванията, залегнали в стратегическите насоки и законодателството на ЕС в областта на регионалната и Кохезионната политики. Това съответствие се отнася до това в каква степен плановият документ, разработен и прилаган на местно ниво, отразява общия европейски контекст на политиката за балансирано и устойчиво развитие на регионите и местните общности в ЕС. Най-общо стратегическите цели на тази политика са насочени към намаляване на икономическите, социалните и териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт.

От особено важно значение е ОПР да бъде разработен и прилаган като част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. Този подход не трябва да се разглежда като нарушаване на самостоятелността на общината сама да определя стратегията си за развитие и средствата за нейното изпълнение. Чрез прилагането на единен подход и стандарти на планиране и програмиране на развитието, взаимната обвързаност на стратегиите и плановете на различните териториални нива, използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане се постига по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие.

Стратегията за реализация на целите и приоритетите за развитие, залегнали в ОПР на Община Хитрино, обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните най-обща стратегически цели на развитието, определените приоритети за действие и техните специфични цели, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на предвидения пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти.

Стратегическата рамка на Общинския план за развитие на община Хитрино 2014 – 2020 г. е съобразена с изискванията на европейското и националното законодателство за регионално развитие и се основава на следното:

- Стратегическата рамка отчита резултатите от проведените социално-икономически анализ и SWOT-анализ, където са синтезирани основните проблеми, текущото състояние, тенденциите и бъдещия потенциал и възможности за развитие на района.

- Визията, стратегическите цели, приоритетите и специфичните целите на Общинския план за развитие на община Хитрино за периода 2014-2020 г. са формулирани

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

в резултат на проведена широка обществена дискусия и обсъждания, като в същото време са отчетени и съгласувани целите и приоритетите, дефинирани в стратегическите документи от по-високо ниво.

- Стратегическата рамка за развитие на ОПР отчита целите на европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на ЕС, определени със Стратегията „Европа 2020” и с други общоевропейски документи на политиката за сближаване като Стратегическите насоки за развитие на Общността и стратегиите от Лисабон и Гьотеборг.

- Стратегическата част на ОПР е обвързана с националните цели и приоритети на основополагащите стратегически документи за развитие на страната през новия програмен период, като: Националната програма за развитие „България 2020”, Националната програма за реформи 2011-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012-2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., както и различни секторни стратегии и политики.

- ОПР е съгласуван със стратегическата рамка на новия Регионален план за развитие на Североизточния район и с Областната стратегия за развитие на област Варна за периода 2014 – 2020 г.

- Мерките и дейностите заложи в ОПР отразяват желанията и вижданията на местната власт, обществени организации, гражданите и бизнеса, относно приоритетите за развитие на общината и в същото време са съгласувани с мерките и дейностите, които ще се финансират от Оперативните програми, Програмата за развитие на селските райони, Програмата за морско дело и рибарство и др.

- Заложените проекти за изпълнение в Програмата за реализацията на ОПР на Община Хитрино за 2014 – 2020 г. са изцяло съобразени с приоритетите за развитие на общината и бюджетните ѝ възможности за съфинансиране.

Общинският план за развитие трябва да допринесе за постигане целите на ЕС в областта на регионалната политика и приоритетите на Стратегия „Европа 2020” за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж:

- ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ – изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ - насърчаване на по-екологична и по-конкуренетоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

ОПР трябва да се обвърже и с целите на Стратегия „Европа 2020” за:

1. Трудова заетост - работа за 75 % от хората на възраст между 20 и 64 години;
2. НИРД и иновации - инвестиране на 3 % от БВП на ЕС (публичен и частен сектор взети заедно) в научноизследователска и развойна дейност и иновации;
3. Климатични промени и енергия - намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г., добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници увеличаване на ЕЕ с 20 %;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. Образование – намаляване на процента на преждевременно напусналите училище под 10 % и увеличаване до 40 % на 30-34-годишните със завършено висше образование;

5. Бедност и социално изключване - по-малко бедни или застрашени от бедност и социално изключване хора.

Общинският план за развитие може да се разглежда като интегрален елемент от националната система за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие в България, като адекватността му по отношение на цялата система се оценява в следните направления:

Отразяване на стратегическите цели и приоритети на Националната програма за реформи 2011-2015 г.

В Националната програма за реформи като национален ангажимент по Стратегия „Европа 2020” са заложили следните цели:

- Национална цел 1: „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г.”;
- Национална цел 2: „Инвестиции в НИРД в размер на 1.5% от БВП”;
- Национална цел 3: по Пакет „Климат-енергетика” – „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.”;
- Национална цел 4: „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - 36% до 2020 г.”;
- Национална цел 5: „Намаляване на броя на живеещите в бедност с 260 хил. души”.

Отразяване на стратегическите цели и приоритети на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Общинският план за развитие интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с икономическо, социално и териториално сближаване и балансирано развитие. Стратегическите цели на НСПР са насочени към: повишаване на конкурентоспособността и заетостта; инфраструктурно развитие и достъпност, устойчивост и социалното включване.

Съгласуваност с Националната програма за развитие „България 2020”

Общинският план за развитие е съобразен с целите и приоритетите на НПП.

Цели на НПП:

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.
2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.
3. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В НПП са заложили 8 приоритета, формулирани както следва:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.
4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.
5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.
6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.
7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност.
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

Обвързаност с Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г.

Важен момент е ОПР да отразява пространствените перспективи на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори на развитието, като се отчитат възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии и се създадат предпоставки и условия за оптимизиране на функциите на общинския център, който играе все по-важна роля за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и устойчивото развитие на общината. В същото време трябва да се постигне балансираност в развитието, чрез инвестиции в определените селища – опорни центрове на административния център – Хитрино.

В НКПР са заложили следните стратегически цели за развитие:

Стратегическа Цел 1 “Интегриране в европейското пространство”

Развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори с оглед постигане на териториална свързаност, сътрудничество и интегриране в региона и в европейското пространство.

Стратегическа Цел 2 “Полицентрично териториално развитие”

Укрепване на умерено полицентрична мрежа от градове-центрове с подобро качество на градската среда, способстващо за постигане на балансирано териториално развитие и намаляване на неравенствата между централните градски и периферните селски райони.

Стратегическа Цел 3 “Пространствена свързаност и достъп до услуги”

Развитие на националната техническа и социална инфраструктура за подобряване на пространствената свързаност на районите и урбанистичните центрове и достъпа до образователни, здравни, социални и културни услуги.

Стратегическа Цел 4 “Съхранено природно и културно наследство”

Съхраняване и развитие на националната система от защитени природни и културни ценности за поддържане на биологичното равновесие, пространствената природна и културна идентичност и за интегриране на техните стойности в съвременния живот.

Стратегическа Цел 5 “Стимулирано развитие на специфични територии”

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Интегрирано планиране и стимулирано развитие на територии със специфични характеристики (крайбрежни Черноморски, крайбрежни Дунавски, планински гранични и периферни) с оглед съхраняване и ефективно използване на техния природен, икономически, социален и културен потенциал за развитие.

Стратегическа Цел 6 “Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации”

Повишаване на конкурентоспособността на българската територия чрез държавно подкрепени зони за растеж и иновации в урбанистичните центрове от високите нива на полицентричния модел.

Съответствие със стратегическата рамка на Регионалния план за развитие на Североизточния район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.

В Регионалния план за развитие са отчетени специфичните дългосрочни цели и приоритетите за развитие на областите и общините, включени в териториалния обхват на района. На ниво общински план за развитие следва да се гарантира връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие, като на практика се интегрират плановите подходи „отдолу-нагоре” и „отгоре-надолу”.

РПР на СИР поставя следните стратегически цели за периода 2014-2020 г.:

- Стратегическа цел 1: ”Повишаване конкурентоспособността на района чрез активиране на специфичния му потенциал, съчетано с опазване на околната среда”;
- Стратегическа цел 2: „Повишаване на социалния капитал на района чрез подобряване стандарта на живот и качеството на жизнената среда”;
- Стратегическа цел 3: „Балансирано териториално развитие и сътрудничество чрез подобряване на свързаността и функционалната интегрираност на система от урбанизационни центрове”.

Съответствие с Областната стратегия за развитие на област Шумен за периода 2014-2020 г.

Необходимо е в значителна степен да бъде постигнато съответствие на целите и приоритетите за общинско развитие с приоритетите на областно ниво, като се отчитат стратегическите насоки за разработване и общинските планове за развитие, представени в Областната стратегия за развитие на област Варна. Това съответствие осигурява допълнителни ефекти и потенциални ползи, свързани с осигуряване на достъп до финансови схеми и развитие на териториалното сътрудничество между общини и региони.

Областната стратегия за развитие на област Шумен дефинира следните три стратегически цели:

1. Устойчиво повишаване икономическата жизненост на област Шумен чрез активиране на местния потенциал и подобряване на екологичните условия.
2. Ограничаване на социалната изолация и подобряване условията за развитие на човешкия капитал.
3. Балансирано и устойчиво териториално развитие.

Основните източници на средства за финансиране изпълнението на Общинския план за развитие на община Хитрино за 2014 – 2020 г. са: Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), общинския бюджет, централния бюджет на РБ и други фондове и програми.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ЕСИФ е общо понятие, обединяващо в новия програмен период Кохезионния фонд, Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и финансирането по линия на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейски фонд за морско дело и рибарство. Помощта за България от ЕСИФ е регламентирана в Споразумението за партньорство между България и ЕС за 2014-2020 г., наследник на Националната стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г.

В Споразумението за партньорство са формулирани четири основни приоритета за ЕСИФ през периода 2014-2020 г., както следва:

Приоритет 1: Образование, квалификация и заетост за приобщаващ растеж, който обхваща подприоритетите: Заетост и трудова мобилност, Социално включване и Образование, обучение през целия живот.

Приоритет 2: Иновации и инвестиции за интелигентен растеж, който обхваща подприоритетите: повишаване конкурентоспособността на МСП в ключови икономически сектори, НИРД и иновации, и достъп до и използване на ИКТ.

Приоритет 3: Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж, който обхваща подприоритетите: свързаност (външна и вътрешна), преминаване към ниско-въглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност, климат и климатични промени и околна среда и опазване на природното богатство.

Приоритет 4: Добро управление и достъп до качествени обществени услуги, който обхваща подприоритетите: инвестиции в изграждане на институционален капацитет за добро управление, качествена и независима съдебна система и достъп до качествени обществени услуги и ефективно прилагане на електронното управление с оглед на провеждането на реформи.

Допълнителен механизъм за финансиране се осигурява чрез предлаганите мерки и средства от централния бюджет за реализация на дейности в „районите за целенасочена подкрепа” (общини с влошено социално-икономическо състояние), съгласно действащото национално законодателство за регионалното развитие (ЗРР). Териториалният обхват на районите за целенасочена подкрепа на общинско ниво се определя в Областната стратегия за развитие и на тази база следва да се търсят възможности за допълнително финансиране на конкретни общински проекти, насочени както към интегрираното развитие на общината, така и към преодоляване на социално-икономическите различия между общините и вътрешнорегионалните диспропорции.

В ОСР на Шумен 2014-2020 г., община Хитрино е определена като район за целенасочена подкрепа от държавата, който отговаря на 7 критерия от 8-те, регламентиращи в чл. 6 на ЗРР, а именно:

1. Нетни приходи от продажби на един жител под 70 на сто от средната стойност за страната за последните три години;

- равнище на средната работна заплата, по-ниско от средната стойност за страната за последните три години;
- средно равнище на безработица над 105 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
- коефициент на възрастова зависимост, над 120 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
- гъстота на населението под 70 души на един квадратен километър;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- над 30 на сто от населените места са без изградена канализационна мрежа;
- над 30 на сто от населените места ползват питейна вода с отклонение от качеството, прието като стандарт за страната, или имат режим във водоснабдяването за последните три години.

За да финансира инвестиционните си разходи за развитие, местната власт трябва да има достъп и до националния и регионалния пазар на капитали, както и да развива форми на публично-частни партньорства.

Социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община Хитрино и през новия програмен период ще се осъществява под комбинираното влияние на две групи фактори:

- стимулиращи развитието;
- задържащи развитието.

Програмно-целевата част на Общинския план за развитие е базирана основно на очакваното въздействие на система от условия и фактори, които ще имат положително, позитивно въздействие върху комплексното развитие на общината.

В това отношение е акцентирано на отчитането на стратегическите измерения на **факторите със стимулиращо влияние**, засягащи:

1. нетни приходи от продажби на един жител под 70 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
2. равнище на средната работна заплата, по-ниско от средната стойност за страната за последните три години;
3. средно равнище на безработица над 105 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
4. гъстота на населението под 70 души на един квадратен километър;
5. над 30 на сто от населените места са без изградена канализационна мрежа;
6. над 30 на сто от населените места ползват питейна вода с отклонение от качеството, прието като стандарт за страната, или имат режим във водоснабдяването за последните три години.

За да финансира инвестиционните си разходи за развитие, местната власт трябва да има достъп и до националния и регионалния пазар на капитали, както и да развива форми на публично-частни партньорства.

Социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община Хитрино и през новия програмен период ще се осъществява под комбинираното влияние на две групи фактори:

- стимулиращи развитието;
- задържащи развитието.

Програмно-целевата част на Общинския план за развитие е базирана основно на очакваното въздействие на система от условия и фактори, които ще имат положително, позитивно въздействие върху комплексното развитие на общината.

В това отношение е акцентирано на отчитането на стратегическите измерения на **факторите със стимулиращо влияние**, засягащи:

- Развитие на бизнеса, чрез използване на разполагаемите в общината ресурси и развитие на съпътстващи бизнеса дейности и услуги;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Развитие на селското стопанство, чрез използване на разполагаемите в общината земеделски земи и развитие на съпътстваща лека и преработвателна промишленост;
- Балансираност и всеобхватност на функции в общината и в административния ѝ център, които увеличават икономическия, административния и обслужващия им потенциал.

Върху развитието на Хитрино влияние оказва и съпътстващите *фактори със задържащ характер*.

Такива са:

- Липсата на привлекателна и устойчива бизнес и инвестиционна среда в общината;
- Липсата на човешки ресурси с необходимото качество като образование, квалификация и професионални умения;
- Наличието на диспропорция между потребността от публични инвестиции и очакваните възможности за бюджетно осигуряване на средства;
- Ограничени бюджетни възможности и недостатъчен административен капацитет.

Данните от анализа на текущото състояние показват, че община Хитрино се нуждае от ускоряване на социално-икономическото си развитие и стимули за преодоляване на по-слабото образователното ниво, генериране на растеж, заетост и устойчиво развитие.

Общината следва да мобилизира целия си потенциал (природно-ресурсен, човешки и инвестиционен) и така да насочи развитието си, че в максимална степен да оползотвори възможностите за финансиране – национални и европейски, за да се подобри текущото си състояние.

Необходимо е прилагане на интегриран подход за развитие на територията. Това означава подходящо съчетаване на политиките и мерките, въздействащи върху икономическия, природно-културния, инфраструктурния и човешкия потенциал.

Потребностите от “коригиращи” и „подкрепящи” публични намеси в развитието на Община Хитрино са се увеличили през последните години. Необходимо е ново териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2014 – 2020 г. На тази основа, стратегията за развитие на общината до 2020 г. следва да бъде агресивна по отношение привличането на инвестиции и развитие на икономиката, подкрепяща по отношение на желания териториален баланс и протичането на демографските процеси и стабилизираща по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

Същевременно трябва да се отчете факта, че идентифицираните в социално-икономическия анализ множество проблеми и нужди на територията на общината няма да могат да бъдат решени в рамките на програмния период до 2020 г. Финансовите ресурси и възможности следва да бъдат обвързани и насочени към решаването на най-приоритетните потребности на общината, така че да доведат до значителен социално-икономически ефект.

1.1. Визия и стратегически цели за развитие на общината

ВИЗИЯ

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Хитрино – община с европейски облик с добре изградена и поддържана техническа и социална инфраструктура, модерно селско стопанство и местна икономика, създаващи условия за устойчиво развитие в чиста природна среда.

Така формулираната визия очертава желаният от местните общности краен резултат в развитието на Общината през следващите 7 години.

Във визията е заложена прогнозата, че ще бъде оползотворен и развит специфичния потенциал на общината, повишаване степента на стопанско развитие, подобрени условията за живот и преодоляване на демографския проблем.

За достигане на визията, е необходимо да се работи за:

- създаване на благоприятна бизнес среда с цел стимулиране на инвестиционната активност за създаване на нови работни места и допълнителни източници на доходи за жителите на община Хитрино;
- инвестиции в техническата и социалната инфраструктура;
- развитие на традиционните селскостопански производства;
- технологично и структурно обновяване на икономиката и повишаване на нейната ефективност;
- развитието на техническата и социалната инфраструктура;
- създаване на устойчива жизнена среда, гарантираща здравето, безопасността и удобството на всички граждани и гости на общината.

За изпълнение на тази визия е нужно да се използват възможно най-ефективни, икономически средства и да се насърчава поведение, което води до успешно развитие и хармония между човека и природата. За реализирането на визията ще се разчита на местните ресурси и потенциал, които с помощта на финансовите инструменти на ЕС, ще се превърнат в конкурентни предимства.

Желаният резултат, формулиран във визията на ОПР на община Хитрино ще спомогне за постигане на визиите за развитие на област Шумен и СИР, които най-общо целят сближаване – икономическо, социално, териториално и екологично.

Постигането на желаната визия следва да се осъществи чрез определените главна и стратегическа цели, подкрепени от адекватни приоритети, специфични цели и мерки.

ГЛАВНА ЦЕЛ:

УСТОЙЧИВО МЕСТНО РАЗВИТИЕ С ВИСОКИ РАВНИЩА НА ЗАЕТОСТ, ПОДОБРЕНО КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА, ОСНОВАНИ НА ПОТЕНЦИАЛА И РЕСУРСИТЕ НА ОБЩИНАТА И ПОСТИГАНЕ НА ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ

Устойчивото местно развитие е свързано най-вече с насърчаване на инвестициите, предприемачеството и оползотворяване на местния потенциал.

Необходимо е да се насърчава разкриването на нови предприятия, повишаването на адаптивността на работниците и фирмите и интензифицирането на процеса на създаване на работни места. Тук важно значение ще има балансът между гъвкавост и сигурност на пазара на труда – гъвкавите форми на заетост не трябва да се въвеждат за сметка на ограничаване правата на зетите и сигурността на работното място.

Високото равнище на заетост е важно условие за постигане на по-бърз и траен растеж, социално сближаване и повишаване на доходите. Увеличаването на броя на „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

хората, участващи в пазара на труда, е най-добрият начин за съхраняване на икономическата, социалната и териториалната устойчивост на общината и ще допринесе за преодоляване на демографската криза и бедността.

Реализирането на Главната цел следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и трансгранично сътрудничество.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Насърчаване на инвестиционната активност за постигане на устойчив икономически растеж, чрез ефективно използване на местния потенциал.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Балансирано териториално развитие, чрез подобряване състоянието на техническа инфраструктура и опазване на околната среда на територията на община Хитрино.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Осигуряване на качествена среда за живот и достъп до услуги на местното население.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели ще бъде насочен в няколко основни области на въздействие, както следва:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт.
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.
- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство.

На тази база са изведени пет приоритета за действия, насочени към постигането на специфични цели в различни сфери на развитието на общината.

Всяка специфична цел ще се изпълнява, чрез съвкупност от мерки и дейности, които ще бъдат обобщени в Програмата за реализация на ОПР 2014-2020 г. под формата на приоритетни проекти, обезпечени с човешки, финансов, времеви ресурс и съобразени с капацитета и възможностите на Общината.

ПРИОРИТЕТ 1. Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите.

ПРИОРИТЕТ 2. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда.

ПРИОРИТЕТ 3. Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ПРИОРИТЕТ 4. Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности.

ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване капацитета и добро управление в полза на местната общност и бизнеса.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Насърчаване на инвестиционната активност за постигане на устойчив икономически растеж, чрез ефективно използване на местния потенциал.

Реализирането на тази цел ще доведе до подобряване на конкурентноспособността на традиционните отрасли за община Хитрино земеделие и животновъдство, горско стопанство, търговия, промишленост, като същевременно ще гарантира повишаване на степента на устойчиво и ефективно използване на местните ресурси в отраслите.

Усилията ще бъдат фокусирани върху предоставянето на целенасочена подкрепа за съществуващия малък и среден бизнес, повишаване на предприемаческата активност на местно ниво за създаването на нови малки и средни предприятия. По този начин създаването на нови предприятия ще има директен ефект върху повишаването на местната заетост, увеличаването на доходи на населението и засилването на тяхната мотивация да останат в общината.

Ще се постигне въздействие и към диверсифициране на икономическите дейности, продукти и услуги на фирмите и стопанствата в отговор на променящите се потребности/търсене на пазара, така че да се подсигури дългосрочната им устойчивост.

Достъпът до финансиране на иновативните МСП, стартиращите и функциониращите предприятия се предвижда да се улесни чрез фондовете и програмите на Общата стратегическа рамка и различните форми на финансов инженеринг и кредити, включително заеми, гаранции, микрокредити, рисков капитал, „мостово финансиране“ и други с акцент онези МСП, които имат демонстриран потенциал да могат по-бързо да изплатят вложените инвестиции.

Постигането на икономически растеж като цяло ще спомогне за подобряване на икономическото благосъстояние на местните жители, които ще имат по-висока покупателна способност. Общината ще полага необходимите усилия за постигане на устойчив икономически растеж, свързан с насърчаване на местния потенциал и предприемачеството и отварянето на пазара на стоки и услуги. Увеличаването на броя на хората, участващи на пазара на труда, е най-добрият начин за съхраняване на икономическата, социалната и територианата устойчивост на общината.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Балансирано териториално развитие, чрез подобряване състоянието на техническа инфраструктура и опазване на околната среда на територията на община Хитрино.

Развитието и модернизацията на инфраструктурата е от определящо значение за увеличаване инвестиционната атрактивност и конкурентноспособност на общината.

Инфраструктурата е ключов фактор за развитието на бизнеса, привличане на туристи и източник за създаване на нови работни места. Тя има и важно значение за подобряване на условията на живот в общината и запазване и съхранение на околната среда.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино“ Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Осигуряване на качествена среда за живот, образование и достъп до услуги на местното население.

Целта е ориентирана към разширяване на достъпа до качествено образование; постигане на по-голяма гъвкавост на образователната система спрямо промените на пазара на труда, създаване на условия за заетост, гарантираща социално включване, изграждане на адекватна инфраструктура за образование и здравеопазване, осигуряване на по-добър здравен статус на населението и социално включване.

1.2. Приоритети, специфични цели и мерки

ПРИОРИТЕТ 1. Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите.

Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /селско стопанство и свързаната с нея преработвателна и консервна промишленост/

Мярка 1.1.1. Сдружаване на земеделски производители и малки фирми; уедряване на обработваемата земя.

Дейности:

1. Проект "Комасация на обработваемата земя" – разяснителна кампания за целесъобразността от уедряване на обработваемата земя – проучване и анализ на приложимостта.
2. Проект за сдружаване на земеделски производители ПЧП.
3. Създаване на общински съюз на земеделските производители.

Мярка 1.1.2. Стимулиране на малкия и среден бизнес в селското стопанство и преработвателната промишленост

Дейности:

1. Развитие на местна инициативна група (МИГ) и реализация на заложените дейности в стратегията.
2. Повишаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията;
3. Обучение в предприемачество и самонаемане в селското стопанство и сектор преработка на селскостопанска продукция
4. Информационна компания за въвеждане на европейски стандарти по качеството в преработката на селскостопански продукти и храни НАССР.
5. Разкриване на бизнес информационен център за селскостопански производители

Мярка 1.1.3. Модернизация на селското стопанство

Дейности:

1. Учредяване на Общински консултативен съвет по земеделие.
2. Изготвяне на "Стратегия за ефективно земеделие и животновъдство в Община Хитрино".

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. Развитие на модерно земеделие и животновъдство, вкл. и на алтернативни производства.
4. Развитие на оранжерийното производство.
5. Развитие на екологично чисто земеделие.
6. Актуализация на земеустройствени проекти и схема за райониране на културите.
7. Подкрепа на млади фермери – обучение и административни поощрения.
8. Подпомагане на фермерите да се приспособят към стандартите на Европейския съюз.
9. Създаване на малки индустриални паркове за привличане на инвеститори в предприятия за преработка на плодове и зеленчуци (замразяване, сушене, консервиране, дестилиране).
10. Помощ при стартиране за неселскостопански дейности в селските райони – подпомагане на частни инициативи в създаване на микропредприятия за разнообразяване на дейностите в селските райони (производство на сувенири, екобрикети, пакетиране на храни).
11. Подпомагане на развитието на селския туризъм (стимулиране на частните стопани в устройване на къщите им за приемане на гости-туристи).

Мярка 1.1.4. По-добро управление на земята в общината и стимулиране на алтернативното земеделие

Дейности:

1. Разработване на стратегия за ефективно управление и използване на земеделските земи в общината.
2. Стимулиране на билкопроизводството - засяване/засаждане/залесяване на наклонени общински терени с билкови култури
3. Проекти с етерично-маслени култури /мента, лавандула, резене, рапица/ - 500 дка
4. Добро управление и стопанисване земи и мерки собственост на община Хитрино.

Мярка 1.1.5. Увеличаване на площите с трайни насаждения и възстановяване на традициите в областта на овощарството. Разнообразяване на земеделските култури

Дейности:

1. Подмяна и увеличаване на трайните насаждения (овощни градини);
2. Изграждане и модернизиране на хидромелиоративна инфраструктура;
3. Увеличаване на площите за поливното земеделие;
4. Развитие на зеленчукопроизводство.

Мярка 1.1.6. Развитие на животновъдството

Дейности:

1. Създаване, модернизация и разширяване на животновъдните обекти;
2. Внедряване на стандарти за качество и производство на безопасни храни и изисквания за хуманно отглеждане на животните.

Мярка 1.1.7. Подобряване състоянието на горските ресурси и развитие на дейности с използването на горския фонд.

Дейности:

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Подкрепа при прилагане многофункционалния подход за използване на горите и горския фонд /билкопроизводство, бране на гъби и дървесни отпадъци, биогаз и др., съпътстващи дейности/.
2. Залесяване на пустеещи и на неземеделски земи.
3. Подобряване превенцията срещу горски пожари и др.
4. Подобряване стопанисването на горите чрез увеличаване дела на отгледните сечи.

Специфична цел: 1.2: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии

Мярка 1.2.1. Насърчаване развитието на публично-частното партньорство и инициативи за икономическо развитие

Дейности:

1. Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства в областна на услугите и преработвателната промишлеността.
2. Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори.

Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.

Дейности:

1. Разработване на програма за инвестиционен маркетинг на общината за привличане на инвестиции.
2. Реализиране на комуникационната стратегия на инвестиционния маркетинг.
3. Създаване на благоприятни условия с цел подпомагане на инвеститорите.

Мярка 1.2.3. Насърчаване развитието на групи и мрежи от свързани производства (кълъстери) на регионален и браншови принципи

Дейности:

1. Разработване на общинска стратегия за кълъстерна организация на селскостопанското производство в региона
2. Планиране на промоционални дейности и позициониране на стратегията в общественото пространство
3. Обучение за повишаване на административната и бизнес компетентност на партньорите в кълъстерната организация

Мярка 1.2.4. Подобряване на инвестиционната среда за инвеститорите

Дейности:

1. Разработване на административни механизми за облекчаване на процедурите при обслужване на инвеститорите (разрешителни режими, съгласуване на планове и др.)
2. Разработване на общински мерки и механизми за финансови облекчения на стратегически инвеститори
3. Подобряване информираността на селско стопанските производители (маркетинг)

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство

Мярка 1.3.1. Подпомагане развитието на местния туристически потенциал и маркетинг

Дейности:

1. Изготвяне на маркетинговата стратегия за развитие на туризма в Община Хитрино
2. Развитие на туризъм, базиран на природните и културни дадености и ресурси чрез създаване на база данни и подготовка на рекламни материали за природното и културно-историческото наследство на община Хитрино
3. Разработване на междуобщински маркетингови и рекламни стратегии и програми за съвместни туристически дейности.
4. Създаване на постоянна и подвижна изложби на етнографското наследство и природните забележителности с прилагане на компютърни технологии
5. Организиране на културни и други събития за привличане на туристи
6. Участие в регионални, национални и международни туристически изложения, панаири, посещения на туроператори, автори на пътеводители, журналисти
7. Маркетингови и рекламни дейности за привличане на туристи

Мярка 1.3.2: Създаване на единна информационна система и кадрово обезпечаване на туризма

Дейности:

1. Създаване на туристически информационен център и информационен портал
2. Професионално обучение на туристически водачи и аниматори за атрактивно представяне на информацията за културно-историческите и природни обекти в общината

Мярка 1.3.3: Развитие на природни, културни и исторически атракции

Дейности:

1. Създаване на специализирана устройствена схема за развитие на туризъм в общината, включена в общинска концепция за пространствено развитие
2. Развитие на туристическа инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите
3. Създаване на трасета еко-пътеки с необходимите обозначаващи знаци, табели, места за отдих.

ПРИОРИТЕТ 2. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда;

Специфична цел 2.1: Развитие и модернизация на физическата инфраструктура

Мярка 2.1.1. Развитие и модернизация на регионалната и местна транспортна инфраструктура

Дейности:

Подобряване и модернизация на общинска пътна чежа:

- Път №SHU20041 Разград - Шумен/ - Тервел - Студеница -Висока поляна - Трем - Развигорово -/Разград - Шумен/
- Път №SHU20043 /Тервел - Студеница/ -Трем;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Път №SHU20045/Трем - Развигорово/ - Байково;
- Път №SHU20047/Трем - Развигорово/ - Добри Войников -/Хитрино – Ясенково;
- Път №SHU20049/Трем - Развигорово/ -Единаковци;
- Път №SHU20051/Разград - Шумен/ - Звегор;
- Път №SHU20053/Разград- Шумен/ Струйно - Длъжко -Хитрино - Каменяк - Велино - Правенци -Избул /Войвода - Върбяне/;
- Път №SHU20055 Струйно - Хитрино/ - Длъжко –Развигорово;
- Път №SHU70021/Дулово - Шумен/ - Близнаци - Габрица -Черноглавци / Венец - Сини вир/
- Път №SHU70023/Хитрино - Черноглавци/ - Близнаци -Калино - Иглика /Сини вир - Велино/
- Път №SHU70024 Дулово - Шумен/ - Хитрино - Деница -К.Петко - Ясенково
- Път №SHU70025/Дулово - Шумен/ - Сливак
- Път №SHU70026 Клон Черна
- Път №SHU70027/Дулово - Шумен/ - Върбак -/Дулово -Шумен/
- Път №SHU70028/Дулово - Шумен/ - Тимарево - /Длъжко -Хитрино
- Път №SHU70015/Дулово - Шумен/ Изгрев - Тъкач - Сини вир - Иглика - Велино - Царев брод -квартал "Мътница" /Шумен - Девня/

Мярка 2.1.2 Ремонт на улична мрежа в населените места от общината

Дейности

1. Ремонт и реконструкция на главни улици по населените места;
2. Изграждане и реконструкция на второстепенни улици по населени места

Мярка 2.1.3. Развитие и модернизация на водопроводна и канализационна мрежа в населените места на общината.

Дейности

1. Изграждане на нови и реконструкция на стари водопроводни мрежи на територията на общината
2. Подмяна на водоснабдителни мрежи и съоръжения с цел намаляване на загуби и аварии по мрежите
3. Изграждане на канализация и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в поголемите населени места на територията на общината

Мярка 2.1.4. Развитие и модернизация на комуникационната инфраструктура

Дейности:

1. Осигуряване на широколентов достъп и преодоляване на „цифровата изолация” в населените места от общината
2. Подобряване на качеството и обхвата на мобилните телекомуникационни услуги
3. Изграждане на зони със свободен WiFi интернет
4. Изграждане на центрове за достъп до интернет в малките селища на общината/чрез използване на сградите на пощите/кметствата/
5. Дейности по обучаване на населението в малките селища от общината за ползване на електронни услуги

Мярка 2.1.5. Развитие и модернизация на енергийната инфраструктура

Дейности

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради
2. Въвеждане на ВЕИ в общинската инфраструктура
3. Насърчаване изграждането на паркове – използване на алтернативна енергия
4. Разработване на дългосрочна програма за въвеждане на ВЕИ
5. Паспортизация на всички общински сгради – описание на сградния фонд, съоръженията и въвеждане на система за наблюдение.

Мярка 2.1.6: Доизграждане и обновяване на електрическата мрежа, с цел гарантиране на енергийната сигурност и намаляване на загубите

Дейности

1. Осигуряване на енергоспестяващо осветление в общинските сгради
2. Подмяна на уличното осветление с енергоспестяващо в населените места на общината

Мярка 2.1.7: Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура

Дейности

1. Засилване употребата на ИКТ, като част от модернизираната образователна инфраструктура
2. Строителство, ремонт, реконструкция на образователната инфраструктура
3. Внедряване на мерки за енергийна ефективност в сгради/помещения на образователната инфраструктура (топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване и др.)
4. Обновяване и оборудване на учебни кабинети, образователни лаборатории и работилници
5. Адаптиране на детски площадки и спортни съоръжения в детските градини и училища към изискванията за безопасност и функционалност
6. Основен ремонт и модернизация на съществуващите и изграждане на нови спортни комплекси към училищата и детските градини
7. Озеленяване и благоустрояване на дворните пространства към училищата и детските градини
8. Усъвършенстване на изградената транспортна схема за ученици и контрол на пътуващите ученици

Мярка 2.1.8. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.

Дейности

1. Ремонт и обновяване на здравни служби и медицински училищни кабинети

Мярка 2.1.9: Поддържане и подобряване на културната инфраструктура

Дейности

1. Ремонт и обновление на сградата на НЧ "Пробуда-1929г.", с. Хитрино
2. "Ремонт и обновление на сградата на НЧ "Васил Левски", с. Живково
3. „Ремонт и обновление на сградата на НЧ "Просвета 1943" с. Тимарево
4. Ремонт и обновление на НЧ "Зора-1930г." с. Трем
5. Ремонт и обновление на читалищата по населените места.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 2.1.10. Развитие и модернизация на сгради общинска собственост

Дейности

1. Ремонт и реконструкция на многофункционална зала с. Тервел
2. Ремонт и реконструкция на многофункционална зала с. Студеница
3. Изграждане на комбинирана сграда с. Звегор
4. Ремонти на сгради общинска собственост по населени места на общината.

Мярка 2.1.11. Модернизиране и изграждане на спортно-материалната база.

Дейности:

1. „Изграждане на мултифункционални спортни площадки, находящи в с. Тимарево, община Хитрино”.
2. „Изграждане на мултифункционална спортна площадка в с. Хитрино, община Хитрино.
3. Възстановяване на стадиони по населени места.
4. Модернизация на съществуващата спортна база.

Специфична цел 2.2. Интегрирано пространствено развитие на територията

Мярка 2.2.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.

Дейности:

1. Поддържане на регулационните планове и кадастралните и специализираните карти за устройствено планиране на територията.
2. Разработване на общ устройствен план на община Хитрино.
3. Изработване на многослойна географско-информационна система (ГИС), като инструмент за пространствен анализ.
4. Разработване на концепция за пространствено развитие на община Хитрино.

Специфична цел 2.3: Опазване на околната среда и използване на природните дадености.

Мярка 2.3.1. Организация и управление на отпадъците

Дейности:

1. Насърчаване на разделно събиране на отпадъците
2. Компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.
3. Подобряване на съществуващите практики и условия за събиране, транспортиране, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и строителни отпадъци
4. Закриване и рекултивация на депата за отпадъци в селата: Хитрино и Тимарево
5. Предотвратяване образуването на замърсявания с отпадъци
6. Изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строително отпадъци
7. Информационна кампания във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението;

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

8. Въвеждане и отдаване на концесия на претоварна станция за битови отпадъци с. Близнаци, община Хитрино
9. Разработване на Програма за управление на отпадъците

Мярка 2.3.2: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, опазване на околната среда.

Дейности:

1. Дейности по изграждане на екологосъобразно инфраструктура на обектите, включени в Екологичната система от защитени зони в Европейския съюз Natura 2000 – река Каменица
2. Подпомагане разработването на планове за управление на защитени зони;
3. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове
4. Подпомагане опазването, възстановяването и поддържането на ценни природни територии в общината
5. Поощряване на граждански инициативи за опазване на околната среда
6. Разработване на Програма за опазване на околната среда

Мярка 2.3.3: Управление на риска от природни бедствия и аварии

Дейности:

1. Укрепване на свлачищата по пътя за с. Становец;
2. Укрепване на бреговата ивица на река Каменица, и деретата (диги, подпорни стени и други укрепващи съоръжения); модернизация, укрепване и доизграждане на защитните съоръжения за борба с бреговата ерозия;
3. Поддържане и реконструкция на стени и преливници на язовири на територията на общината;
4. Превенция и защита от горски, полски пожари и пожари в община Хитрино

ПРИОРИТЕТ 3. Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.

Специфична цел 3.1. Благоустрояване на населените места

Мярка 3.1.1. Благоустрояване на обществените места

Дейности:

1. Ремонт, модернизация и поддържане на обществени сгради
2. Ремонт и обновяване на площади в селата
3. Ремонт и обновяване на сгради на кметства
4. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в селата
5. Насърчаване на частните инвестиции за подобряване на жилищната среда
6. Лицензиране на създадените детски площадки по населените места
7. Ремонти и възстановяване на селски чешми
8. Изграждане на общински пазар в с. Хитрино

Мярка 3.1.2. Поддържане и изграждане на нови религиозни храмове

Дейности:

1. Строителство, ремонт и възстановителни дейности на религиозни храмове
- „Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2. Изграждане на инфраструктура до и в гобищните паркове по населените места

Специфична цел 3.2: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда

Мярка 3.2.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите

Дейности:

1. Подобряване на условията и повишаване безопасността на труда в предприятията;
2. Повишаване производителността на труда и доходите.

Мярка 3.2.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години

Дейности:

1. Наемане на работа на млади хора за чиракуване и стажуване;
2. Старт в кариерата за лица завършващи средно и висше образование.

Мярка 3.2.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия

Дейности:

1. Стартиране на самостоятелна стопанска дейност;
2. Обучения на безработни лица за разработване и управление на собствен бизнес.

Мярка 3.2.4: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила

Дейности:

1. Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица;
2. Повишаване относителния дял на лицата с висше образование.

Мярка 3.2.5: Превенция на отпадането от пазара на труда

Дейности:

1. Насърчаване на работодателите за запазване и увеличаване на заетостта;
2. Стимули за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, в т.ч. за лица над 50-годишна възраст

Специфична цел 3.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение

Мярка 3.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда

Дейности:

1. Насърчаване на социалната икономика и социалните предприятия;
2. Осигуряване на адаптирани работни места за нуждите на хора с увреждания;
3. Курсове за професионална квалификация и повишаване икономическата активност на лица в неравностойно положение.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Мярка 3.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот

Дейности:

1. Намаляване на бариерите за достъп на маргинализираните общности до пазара на труда;
2. Повишаване мотивацията на маргинализираните групи за включване в обществения живот.

Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на работните места

Мярка 3.4.1. Подобряване на условията на труд на работното място

1. Привеждане на условията на труд на работното място в съответствие с нормите и изискванията на законодателството
2. Дейности за по безопасност и здраве при работа
3. Подобряване на професионалния и здравния статус на работната сила чрез внедряване на превантивни системи за мониторинг и контрол на рисковете за здравето и безопасността на работното място.

Мярка 3.4.2. Подкрепа за предприемачите, които прилагат нови технологии в модерно производство

Дейности:

1. Предоставяне на общински земи и административни облекчения на предприемачите, развиващи модерно производство
2. Изграждане на ПЧП в модерно селско стопанство и биологичното производство

ПРИОРИТЕТ 4. Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности.

Специфична цел 4.1.: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението

Мярка 4.1.1. Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование

Дейности

1. Повишаване качеството на образованието и уменията на човешките ресурси - използване на информационни и комуникационни технологии;
2. Създаване на оптимални условия за самоподготовка на учениците, пълноценен отход и извънкласни форми на обучение;
3. Разгръщане на творческите способности на децата и учениците;
4. Осигуряване на условия за реализиране на задължително образование с фокус върху децата в риск и деца от малцинствени групи;
5. Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици.

Мярка 4.1.2. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище.

Дейности

1. Провеждане на информационни кампании
2. Развитие на различни форми на учене през целия живот

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3. Комуникация и информираност на населението за възможностите за обучение и образование

Специфична цел 4.2. Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността

Мярка 4.2.1. Развитие на системата за социално подпомагане

Дейности

1. Разработване и обществено обсъждане на общинска стратегия и политика за социална интеграция
2. Развиване на приемната грижа
3. Разширяване дейността и капацитета на Домашен социален патронаж;
4. Предоставяне на услугите „Личен асистент”, „Социален асистент” и „Домашен помощник”;
5. Закупуване на специализирани транспортни средства за осигуряване на мобилност на социалните услуги.
6. Закупуване на специализиран транспорт за разнос на храна предназначен за нуждите на домашен социален патронаж.

Мярка 4.2.2. Подобряване на достъпа до социални услуги на уязвимите обществени групи

Дейности

1. Изграждане на дневен център за работа с деца в неравностойно положение
2. Изграждане на център за настаняване от семеен тип
3. Осигуряване на достъп до държавните институции на лица с трайни увреждания чрез изграждане на специални приспособления
4. Изграждане на център за социална рехабилитация и интеграция
5. Ремонтване и използване на столовата база на училищата за обществени трапезарии

Мярка 4.2.3. Подобряване условията за живот и жилищна политика

Дейности

1. Разработване на проект за оценка на нуждаещите се от настаняване и социална помощ жители на общината и разработване на система и критерии за оценка на техните нужди
2. Изграждане на жилища за настаняване на социално слаби семейства от уязвимите слоеве на обществото.

Специфична цел 4.3: Подобряване качеството на здравните и културни дейности в общината и населените места

Мярка 4.3.1. Разширяване на териториалния обхват и качеството на предоставяните здравни услуги.

Дейности

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Осигуряване на съвременно оборудване на здравните служби
2. Подпомагане изграждането на координационни здравни центрове за подобряване качеството на здравното обслужване

Мярка 4.3.2. Стимулиране на читалищната и други форми на културна дейност

Дейности:

1. Продължаване на традицията на Етнофестивал „Различни сме, но сме единни”, ”Засмяло се е Хитрино” в с. Хитрино,
2. „Дни на моето село” в с. Трем,
3. пресъздаване на народния обичай за плодородие „Саяджълар” в селата Тервел, Развигорово и Звегор.
4. Закупуване на съвременни технически средства и оборудване
5. Проучване и популяризиране на нравите, обичаите, културата и бита на местното население
6. Участие в обучения, семинари и квалификация на представители на четалищата.

Специфична цел 4.4. Развитие на спорта и младежките дейности

Мярка 4.4.1. Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове

Дейности

1. Подкрепа за развитие на местни спортните клубове и млади спортни таланти
2. Участие в организирани спортни мероприятия

ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване капацитета и добро управление в полза на местната общност и бизнеса

Специфична цел 5.1: Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление

Мярка 5.1.1.Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.

Дейности

1. Укрепване на общинските административни структури, отговарящи за разработването, координирането, изпълнението и оценката на изпълнените проекти и на планови и стратегически документи
2. Разработване и реализиране на стратегия и общинска политика за ефективно управление на общинските активи
3. Участие в семинари, обучения за квалификация и преквалификация, обмяна на опит.

Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство.

Дейности

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Участие в пилотни проекти за усъвършенстване на местното самоуправление в РБ
Подпомагане на процеса по създаване и развитие на неправителствените организации като форма за обществени контрол на процесите в общината
2. Участие на НПО и обществеността в процеса на подготовката и вземане на стратегически решения за развитие на общината
3. Обучение на общинската администрация в европейските норми и стандарти на работа по обслужване на населението 2014 - 2020г.
4. Мониторинг на процеса 2014 - 2020г.

Специфична цел 5.2.: Социална интеграция и развитие на гражданското общество

Мярка 5.2.1. Подкрепа за бъдещите предприемачи и самонаети с особен акцент върху развитието на женското предприемачество и представители от уязвимите слоеве на обществото

Дейности

1. Стимулиране на предприемачеството и създаване на МСП
2. Стимулиране на женското предприемачество в сферата на услугите

Мярка 5.2.2. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности

Дейности

1. Специализирано обучение за интеграция на ромското население в образователния и културен живот на общината
2. Стимулиране художествената и спортна дейност на отделните етнически групи
3. Стимулиране обучението на майчин език на отделните етнически общности и формиране на национално българско самосъзнание

Мярка 5.2.3. Обществен ред и сигурност

Дейности

1. Подобряване на работа с малолетни и непълнолетни лица с противообществени прояви - програма и реализация на програмата
2. Обучение на общинската администрация и лица отговорни за сигурността и реда в общината за предотвратяване на нарушенията на обществения ред
3. Създаване на доброволни формирования, при мероприятия по защита на населението при бедствия, аварии и нарушаване на реда

Специфична цел 5.3: Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие

Мярка 5.3.1. Подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и Общината в процеса на разработването на стратегии

Дейности

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Организация на семинари и разработени проекти на общинската администрация за актуализиране на регионалните областни и общински стратегии за развитие
2. Изграждане и развитие на електронен обмен на данни и нормативни документи между областната и общинска администрация като елемент на “електронното правителство”
3. Обмяна на "добри практики" на партньорство в разработване и реализиране на общинските планове за развитие у нас и в страните от ЕС

Мярка 5.3.2. Стимулиране на публично - частното партньорство

Дейности

1. Проекти, семинари и дискусии с представителите на бизнеса относно новите форми на публично-частното партньорство в интегрирана Европа
2. Целева информационна кампания "Публично частно партньорство"

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

III. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализацията на Общинския план за развитие през периода 2014-2020 г. Тя представлява финансовата рамка на поетите ангажменти по изпълнението на Плана от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Необходимите ресурси за реализацията на ОПР включват планираните средства за осъществяване на ключовите за развитието на Общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор.

Компонентите на индикативната финансова таблица включват определените приоритети за устойчиво интегрирано местно развитие през периода до 2020 г. и общия и годишния обем на планираните средства за тяхната реализация; източниците на финансиране за реализация на приоритетите в развитието на Общината, като се имат предвид конкретните проекти, включени в програмата за реализация на Плана; относителния дял на предвидените средства по източници на финансиране в общата сума на поетите финансови ангажменти за реализацията на Плана.

Източниците за финансиране на мерките и проектите, предвидени за реализация на приоритетите на Плана, включват три групи финансови източници:

- местни публични източници: общински бюджет, общински или други местни публични фондове и сметки (бюджетни и извънбюджетни);

- външни публични източници: държавния бюджет, Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС, фондове на ЕС в областта на земеделието/ развитие на селските райони и рибарството, други източници – банки, фондове и фондации, програми на ЕС, международни финансови институции, средства на неправителствени организации в обществена полза и др. публични финансови източници;

- частни финансови източници: средства от частни банки, фондове, инициативи, проекти и средства на частни фирми и неправителствени организации в частна полза.

Експертната оценка за финансовите ангажменти за реализацията на ОПР е разработена съгласно актуални статистически данни за Община *Хитрино*, Североизточен район и страната, както и иконометрична оценка на макроикономическите прогнозни индикатори. Съставянето на експертната оценка е на база средносрочните прогнози за изпълнението на общинския бюджет и възможностите за усвояване на средствата от фондовете на ЕС от администрацията, бизнеса, академичните среди и неправителствените организации.

„Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма ”Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Индикативна финансова таблица на община Хитрино за периода 2014- 2020г.

Код	Период 2014-2020 Приоритет/специфична цел/Мерки/ Проекти	Местно публично финансиране		Общ дял (%)	Външно публично финансиране					Общ дял (%)	Частно финансиране	Общ дял (%)	ОБЩО ХИЛ. ЛВ.
		Общински бюджет	Местни публични фондове		Фондове на ЕС	Общ дял (%)	Други източници	Фондове, фирми					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	ПРИОРИТЕТ 1. Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите												
1.1	Специфична цел 1.1: Специфична цел 1.1 Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /селско стопанство и свързаната с нея преработвателна и консервна промишленост/												
1.1.1.	Мярка 1.1.1. Сдружаване на земеделски производители и малки фирми уедряване на обработваемата земя												
1.1.1.1	Проект "Комасация на обработваемата земя" - разяснителна кампания за целесъобразността от уедряване на обработваемата земя - проучване и анализ на приложимостта										150	100	150
1.1.1.2	Проект за сдружаване на земеделски производители ПЧП										150	100	150

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма" Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.1.1.3	Създаване на общински съюз на земеделските производители										100	100	100
1.1.2.	Мярка 1.1.2. Стимулиране на малкия и среден бизнес в селското стопанство и преработвателната промишленост												
1.1.2.1	Развитие на местна нициативна група (МИГ) и реализация на заложените дейности в стратегията.	100		6.25			1500	93.75					1600
1.1.2.2	Повишаване конкурентоспособността на малки и средни предприятия чрез подобряване качеството на продукцията, производителността на технологиите и управлението в предприятията;						2000	80			500	80	2500
1.1.2.3	Обучение в предприемачество и самонаемане в селското стопанство и сектор преработка на селскостопанска продукция						400	80			100	80	500
1.1.2.4	Информационна компания за въвеждане на европейски стандарти по качеството в преработката на селскостопански продукти и храни НАССР.										100	100	100
1.1.2.5	Разкриване на бизнес информационен център за селскостопански производители	150		50			150	50					300
1.1.3	Мярка 1.1.3. Модернизация на селското стопанство												
1.1.3.1	Учредяване на Общински консултативен съвет по земеделие.	50		50							50	50	100
1.1.3.2	Изготвяне на "Стратегия за ефективно земеделие и животновъдство в Община Хитрино".	50		83.33							10	16.66667	60
1.1.3.2	Развитие на модерно земеделие и животновъдство, вкл. и на алтернативни производства.						2000	100					2000
1.1.3.3	Развитие на оранжерийното производство.						500	100					500
1.1.3.4	Развитие на екологично чисто земеделие.						500	100					500
1.1.3.5	Актуализация на земеустройствени проекти и схема за райониране на културите.						200	80			50	20	250

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма" Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.1.3.6	Подкрепа на млади фермери – обучение и административни поощрения.						500	100					500
1.1.3.7	Подпомагане на фермерите да се приспособят към стандартите на Европейския съюз.						200	100					200
1.1.3.8	Създаване на малки индустриални паркове за привличане на инвеститори в предприятия за преработка на плодове и зеленчуци (замразяване, сушене, консервиране, дестилиране).						500	50			500	50	1000
1.1.3.9	Помощ при стартиране за неселскостопански дейности в селските райони – подпомагане на частни инициативи в създаване на микропредприятия за разнообразяване на дейностите в селските райони (производство на сувенири, екобрикети, пакетиране на храни).						2000	100					2000
1.1.3.10	Подпомагане на развитието на селския туризъм (стимулиране на частните стопани в устройване на къщите им за приемане на гости-туристи).						1600	100					1600
1.1.4.	Мярка 1.1.4. По-добро управление на земята в общината и стимулиране на алтернативното земеделие												
1.1.4.1	Разработване на стратегия за ефективно управление и използване на земеделските земи в общината.	50		76.92							15	23.07692	65
1.1.4.2	Стимулиране на билкопроизводството - засяване/засажане/залесяване на наклонени общински терени с билкови култури						200	100					200
1.1.4.3	Проекти с етерично-маслени култури /мента, лавандула, резене, рапица/ - 500 дка						400	88.89			50	11.11111	450
1.1.4.4	Добро управление и стопанисване земи и мери собственост на община Хитрино.	100		100									100

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.1.5	Мярка 1.1.5. Увеличаване на площите с трайни насаждения и възстановяване на традициите в областта на овощарството. Разнообразяване на земеделските култури												
1.1.5.1	Подмяна и увеличаване на трайните насаждения (овощни градини);					500	76.92			150	23.07692		650
1.1.5.2	Изграждане и модернизиране на хидромелиоративна инфраструктура;									500	100		500
1.1.5.3.	Увеличаване на площите за поливното земеделие;									200	100		200
1.1.5.4.	Развитие на зеленчукопроизводство					200	66.67			100	33.33333		300
1.1.6	Мярка 1.1.6. Развитие на животновъдството												
1.1.6.1	Създаване, модернизация и разширяване на животновъдните обекти;					1600	76.19			500	23.80952		2100
1.1.6.2	Внедряване на стандарти за качество и производство на безопасни храни и изисквания за хуманно отглеждане на животните.					500	66.67			250	33.33333		750
1.1.7	Мярка 1.1.7. Подобряване състоянието на горските ресурси и развитие на дейности с използването на горския фонд.												
1.1.7.1	Подкрепа при прилагане многофункционалния подход за използване на горите и горския фонд /билкопроизводство, бране на гъби и дървесни отпадъци, биогаз и др., съпътстващи дейности/.					200	100						200
1.1.7.2	Залесяване на пустеещи и на неземеделски земи.					250	100						250
1.1.7.3	Подобряване превенцията срещу горски пожари и др.	100		25		300	75						400
1.1.7.4	Подобряване стопанисването на горите чрез увеличаване дела на отгледните сечи.	150		40.54		200	54.05			20	5.405405		370
	Общо за специфичната цел:	750		3.63		16400	79.43			3495	16.94		20645
1.2	Специфична цел: 1.2: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии												

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.2.1	Мярка 1.2.1. Насърчаване развитието на публично-частното партньорство и инициативи за икономическо развитие												
1.2.1.1	Разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на публично-частни партньорства в областна на услугите и преработвателната промишлеността.	100		50							100	50	200
1.2.1.2	Създаване на каталог с информация за свободни общински терени, сгради и услуги, за които се търсят инвеститори и частни партньори.	200		100									200
1.2.2	Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.												
1.2.2.1	Разработване на програма за инвестиционен маркетинг на общината за привличане на инвестиции.	100		66.67							50	33.33	150
1.2.2.2	Реализиране на комуникационната стратегия на инвестиционния маркетинг.	50		100									50
1.2.2.3	Създаване на благоприятни условия с цел подпомагане на инвеститорите.	150		100									150
1.2.3	Мярка 1.2.3. Насърчаване развитието на групи и мрежи от свързани производства (кълъстери) на регионален и браншови принципи												
1.2.3.1	Разработване на общинска стратегия за кълъстерна организация на селскостопанското производство в региона	100		50							100	50	200
1.2.3.2	Планиране на промоционални дейности и позициониране на стратегията в общественото пространство	150		100									150

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.2.3.3	Обучение за повишаване на административната и бизнес компетентност на партньорите в кълъстерната организация	50	76.92							15	23.07692	65
1.2.4	Мярка 1.2.4. Подобряване на инвестиционната среда за инвеститорите											
1.2.4.1	Разработване на административни механизми за облекчаване на процедурите при обслужване на инвеститорите (разрешителни режими, съгласуване на планове и др.)	100	100									100
1.2.4.2	Разработване на общински мерки и механизми за финансови облекчения на стратегически инвеститори	50	100									50
1.2.4.3	Подобряване информираността на селско стопанските производители (маркетинг)	100	100									100
	Общо за специфичната цел:	1150	81.27							265	18.73	1415
1.3	Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство											
1.3.1	Мярка 1.3.1. Подпомагане развитието на местния туристически потенциал и маркетинг											
1.3.1.1	Изготвяне на маркетинговата стратегия за развитие на туризма в Община Хитрино	150	33.33			300	66.67					450
1.3.1.2	Развитие на туризъм, базиран на природните и културни дадености и ресурси чрез създаване на база данни и подготовка на рекламни материали за природното и културно-историческото наследство на община Хитрино	150	31.91			300	63.83			20	4.255319	470
1.3.1.3	Разработване на междуобщински маркетингови и рекламни стратегии и програми за съвместни туристически дейности.	120	100									120

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1.3.1.4	Създаване на постоянна и подвижна изложби на етнографското наследство и природните забележителности с прилагане на компютърни технологии	50	14.29			150	42.86			150	42.85714	350
1.3.1.5	Организиране на културни и други събития за привличане на туристи	115	36.51							200	63.49206	315
1.3.1.6	Участие в регионални, национални и международни туристически изложения, панаири, посещения на туроператори, автори на пътеводители, журналисти	70	100									70
1.3.1.7	Маркетингови и рекламни дейности за привличане на туристи	150	33.33			300	66.67					450
1.3.2	Мярка 1.3.2: Създаване на единна информационна система и кадрово обезпечаване на туризма											
1.3.2.1	Създаване на туристически информационен център и информационен портал	200	57.14			150	42.86					350
1.3.2.2	Професионално обучение на туристически водачи и аниматори за атрактивно представяне на информацията за културно-историческите и природни обекти в общината					200	100					200
1.3.3	Мярка 1.3.3: Развитие на природни, културни и исторически атракции											
1.3.3.1	Създаване на специализирана устройствена схема за развитие на туризъм в общината, включена в общинска концепция за пространствено развитие	100	25			300	75					400
1.3.3.2	Развитие на туристическа инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите	250	50			250	50					500
1.3.3.3	Създаване на трасета еко-пътеки с необходимите обозначаващи знаци, табели, места за отдих.	150	33.33			300	66.67					450
	Общо за специфичната цел:	1505	36.48			2250	54.55			370	8.97	4125

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино "Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Общо по ПРИОРИТЕТ 1:		3405	0	13.00	0		18650	71.22	0		4130	15.77	26185
2.	ПРИОРИТЕТ 2. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда;												
2.1.	Специфична цел 2.1: Развитие и модернизация на физическата инфраструктура												
2.1.1	Мярка 2.1.1. Развитие и модернизация на регионалната и местна транспортна инфраструктура												
2.1.1.1	Път №SHU20041 Разград - Шумен/ - Тервел - Студеница -Висока поляна - Трем - Развигорово - /Разград - Шумен/				50	9.091	500	90.91					550
2.1.1.2	Път №SHU20043 /Тервел - Студеница/ -Трем;				30	5.66	500	94.34					530
2.1.1.3	Път №SHU20045/Трем - Развигорово/ - Байково;				40	7.407	500	92.59					540
2.1.1.4	Път №SHU20047/Трем - Развигорово/ - Добри Войников -/Хитрино – Ясенково;				50	9.091	500	90.91					550
2.1.1.5	Път №SHU20049/Трем - Развигорово/ -Единаковци;				70	12.28	500	87.72					570
2.1.1.6	Път №SHU20051/Разград - Шумен/ - Звегор;				35	6.542	500	93.46					535
2.1.1.7	Път №SHU20053/Разград- Шумен/ Струйно - Длъжко -Хитрино - Каменяк - Велино - Правенци - Избул /Войвода - Върбяне/;				50	20	200	80					250
2.1.1.8	Път №SHU20055 Струйно - Хитрино/ - Длъжко – Развигорово;				50	16.67	250	83.33					300
2.1.1.9	Път №SHU70021/Дулово - Шумен/ - Близнаци - Габрица -Черноглавци / Венец - Сини вир/				40	7.407	500	92.59					540
2.1.1.10	Път №SHU70023/Хитрино - Черноглавци/ - Близнаци -Калино - Иглика /Сини вир - Велино/				60	3.846	1500	96.15					1560
2.1.1.11	Път №SHU70024 Дулово - Шумен/ - Хитрино - Деница -К.Петко - Ясенково				20	2.597	750	97.4					770

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.1.1.12	Път №SHU70025/Дулово - Шумен/ - Сливак				25	7.692	300	92.31							325
2.1.1.13	Път №SHU70026 Клон Черна				50	11.11	400	88.89							450
2.1.1.14	Път №SHU70027/Дулово - Шумен/ - Върбак - /Дулово -Шумен/				40	11.76	300	88.24							340
2.1.1.15	Път №SHU70028/Дулово - Шумен/ - Тимарево - /Длъжко -Хитрино				30	6.977	400	93.02							430
2.1.1.16	Път №SHU70015/Дулово - Шумен/ Изгрев - Тъкач - Сини вир - Иглика - Велино - Царев брод -квартал "Мътница" /Шумен - Девня/				50	16.67	250	83.33							300
2.1.2	Мярка 2.1.2 Ремонт на улична мрежа в населените места от общината														
2.1.2.1	Ремонт и реконструкция на главни улици по населените места;	1000			25			3000	75						4000
2.1.2.2	Изграждане и реконструкция на второстепенни улици по населени места	3000			100										3000
2.1.3	Мярка 2.1.3. Развитие и модернизация на водопроводна и канализационна мрежа в населените места на общината.														
2.1.3.1	Изграждане на нови и реконструкция на стари водопроводни мрежи на територията на общината	150			2.098	2000	27.97	5000	69.93						7150
2.1.3.2	Подмяна на водоснабдителни мрежи и съоръжения с цел намаляване на загуби и аварии по мрежите	200			4.762	1500	35.71	2500	59.52						4200
2.1.3.3	Изграждане на канализация и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в по-големите населени места на територията на общината	200			0.794			25000	99.21						25200
2.1.4.	Мярка 2.1.4. Развитие и модернизация на комуникационната инфраструктура														
2.1.4.1	Осигуряване на широколентов достъп и преодоляване на „цифровата изолация“ в населените места от общината	150			42.86								200	57.14286	350

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма" Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.1.4.2	Подобряване на качеството и обхвата на мобилните телекомуникационни услуги											150	100	150
2.1.4.3	Изграждане на зони със свободен WiFi интернет											150	100	150
2.1.4.4	Изграждане на центрове за достъп до интернет в малките селища на общината/чрез използване на сградите на пощите/кметствата/	150		78.95								40	21.05263	190
2.1.4.5	Дейности по обучаване на населението в малките селища от общината за ползване на електронни услуги	150		50	150	50								300
2.1.5.	Мярка 2.1.5. Развитие и модернизация на енергийната инфраструктура													
2.1.5.1	Повишаване енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради	150		18.75			500	62.5				150	18.75	800
2.1.5.2	Въвеждане на ВЕИ в общинската инфраструктура	50		0.763			6000	91.6				500	7.633588	6550
2.1.5.3	Насърчаване изграждането на паркове – използване на алтернативна енергия	50		0.855			800	13.68				5000	85.47009	5850
2.1.5.4	Разработване на дългосрочна програма за въвеждане на ВЕИ	150		100										150
2.1.5.5	Паспортизация на всички общински сгради – описание на сградния фонд, съоръженията и въвеждане на система за наблюдение.	400		100										400
2.1.6	Мярка 2.1.6: Доизграждане и обновяване на електрическата мрежа, с цел гарантиране на енергийната сигурност и намаляване на загубите													
2.1.6.1	Осигуряване на енергоспестяващо осветление в общинските сгради	50		100										50
2.1.6.2	Подмяна на уличното осветление с енергоспестяващо в населените места на общината	50		100										50
2.1.7.	Мярка 2.1.7: Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура													

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.1.7.1	Засилване употребата на ИКТ, като част от модернизиранията образователна инфраструктура	20		5.405	100	27.03	250	67.57					370
2.1.7.2	Строителство, ремонт, реконструкция на образователната инфраструктура	250		62.5	150	37.5							400
2.1.7.3	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в сгради/помещения на образователната инфраструктура (топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване и др.)	150		17.65	200	23.53	500	58.82					850
2.1.7.4	Обновяване и оборудване на учебни кабинети, образователни лаборатории и работилници	150		27.27	150	27.27	250	45.45					550
2.1.7.5	Адаптиране на детски площадки и спортни съоръжения в детските градини и училища към изискванията за безопасност и функционалност	200		66.67	100	33.33							300
2.1.7.6	Основен ремонт и модернизация на съществуващите и изграждане на нови спортни комплекси към училищата и детските градини	250		50	50	10	200	40					500
2.1.7.7	Озеленяване и благоустрояване на дворните пространства към училищата и детските градини	150		50	50	16.67	100	33.33					300
2.1.8.	Мярка 2.1.8. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване и предоставяне на социални услуги.												
2.1.8.1	Ремонт и обновяване на здравни служби и медицински училищни кабинети	150		50							150	50	300
2.1.9.	Мярка 2.1.9: Поддържане и подобряване на културната инфраструктура												
2.1.9.1	Ремонт и обновление на сградата на НЧ "Пробуда-1929г.", с. Хитрино	100		25			300	75					400
2.1.9.2	"Ремонт и обновление на сградата на НЧ "Васил Левски", с. Живково	40		11.76			300	88.24					340
2.1.9.3	„Ремонт и обновление на сградата на НЧ "Просвета 1943" с. Тимарево	50		14.29			300	85.71					350

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино "Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.1.9.4	Ремонт и обновление на НЧ "Зора-1930г." с. Трем	20		6.25			300	93.75					320	
2.1.9.5	Ремонт и обновление на читалищата по населените места.	50		4.762			1000	95.24					1050	
2.1.10.	Мярка 2.1.10. Развитие и модернизация на сгради общинска собственост													
2.1.10.1	Ремонт и реконструкция на многофункционална зала с. Тервел	100		40	150	60							250	
2.1.10.2	Ремонт и реконструкция на многофункционална зала с. Студеница	100		50	100	50							200	
2.1.10.3	Изграждане на комбинирана сграда с. Звегор	100		50	100	50							200	
2.1.10.4	Ремонти на сгради общинска собственост по населени места на общината.	250		50	250	50							500	
2.1.11.	Мярка 2.1.11. Модернизиране и изграждане на спортно-материалната база.													
2.1.11.1	"Изграждане на мултифункционални спортни площадки, находящи в с. Тимарево, община Хитрино".	150		33.33	300	66.67							450	
2.1.11.2	„Изграждане на мултифункционална спортна площадка в с. Хитрино, община Хитрино.	150		30			350	70					500	
2.1.11.3	Възстановяване на стадиони по населени места.	250		100									250	
2.1.11.4	Модернизация на съществуващата спортна база.	200		28.57			500	71.43					700	
	Общо за специфичната цел:	8780		11.5	6040	7.93	55000	72.2				6340	8.32	76160
2.2.	Специфична цел 2.2. Интегрирано пространствено развитие на територията													
2.2.1.	Мярка 2.2.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.													
2.2.1.1	Поддържане на регулационните планове и кадастралните и специализираните карти за устройствено планиране на територията.	150		37.5			250	62.5					400	

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.2.1.2	Разработване на общ устройствен план на община Хитрино.	50	12.5	350	87.5								400
2.2.1.3	Изработване на многослойна географско-информационна система (ГИС), като инструмент за пространствен анализ.	50	11.11	150	33.33	250	55.56						450
2.2.1.4	Разработване на концепция за пространствено развитие на община Хитрино.	100	100										100
	Общо за специфичната цел:	350	25.9	500	37.04	500	37						1350
2.3.	Специфична цел 2.3: Опазване на околната среда и използване на природните дадености.												
2.3.1.	Мярка 2.3.1. Организация и управление на отпадъците												
2.3.1.1	Насърчаване на разделно събиране на отпадъците	5	3.23								150	96.77	155
2.3.1.2	Компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.	20	16.67								100	83.33	120
2.3.1.3	Подобряване на съществуващите практики и условия за събиране, транспортиране, депониране, обезвреждане и рециклиране на битови и строителни отпадъци	50	25								150	75	200
2.3.1.4	Закриване и рекултивация на депата за отпадъци в селата: Хитрино и Тимарево	100	22.22	350	77.78								450
2.3.1.5	Предотвратяване образуването на замърсявания с отпадъци	50	100										50
2.3.1.6	Изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строително отпадъци	150	50	150	50								300

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.3.1.7	Информационна кампания във всички населени места за подобряване екологичната култура на населението;	50		100									50
2.3.1.8	Въвеждане и отдаване на концесия на претоварна станция за битови отпадъци с. Близнаци, община Хитрино	150		13.04	1000	86.96							1150
2.3.1.9	Разработване на Програма за управление на отпадъците	5		100									5
2.3.2.	Мярка 2.3.2: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, опазване на околната среда.												
2.3.2.1	Дейности по изграждане на екологосъобразно инфраструктура на обектите, включени в Екологичната система от защитени зони в Европейския съюз Natura 2000 – река Каменица							150	100				150
2.3.2.2	Подпомагане разработването на планове за управление на защитени зони;	50		25	150	75							200
2.3.2.3	Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове	20		9.091	50	22.73	150	68.18					220
2.3.2.4	Подпомагане опазването, възстановяването и поддържането на ценни природни територии в общината	10		3.846			250	96.15					260
2.3.2.5	Поощряване на граждански инициативи за опазване на околната среда	5		100									5
2.3.2.6	Разработване на Програма за опазване на околната среда	5		100									5
2.3.3.	Мярка 2.3.3: Управление на риска от природни бедствия и аварии												
2.3.3.1	Укрепване на свлачищата по пътя за с. Становец;				250	33.33	500	66.67					750

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.3.3.2	Укрепване на бреговата ивица на река Каменица, и деретата (диги, подпорни стени и други укрепващи съоръжения); модернизация, укрепване и доизграждане на защитните съоръжения за борба с бреговата ерозия;				150	23.08	500	76.92					650
2.3.3.3	Поддържане и реконструкция на стени и преливници на язовири на територията на общината;				250	50	250	50					500
2.3.3.4	Превенция и защита от горски пожари и пожари в община Хитрино	25	9.091	250	90.91								275
	Общо за специфичната цел:	695	12.6	2600	47.3	1800	32.8				400	7.28	5495
	Общо по ПРИОРИТЕТ 2:	9825	0	11.8	9140	11.01	57300	69.03	0		6740	8.12	83005
3	<i>ПРИОРИТЕТ 3. Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.</i>												
3.1.	Специфична цел 3.1. Благоустрояване на населените места												
3.1.1.	Мярка 3.1.1. Благоустрояване на обществените места												
3.1.1.1	Ремонт, модернизация и поддържане на обществени сгради	100	14.29	100	14.29	500	71.43						700
3.1.1.2	Ремонт и обновяване на площади в селата	100	16.67			500	83.33						600
3.1.1.3	Ремонт и обновяване на сгради на кметства	200	100										200
3.1.1.4	Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в селата			100	50	100	50						200
3.1.1.5	Насърчаване на частните инвестиции за подобряване на жилищната среда									500	100		500
3.1.1.6	Лицензиране на създадените детски площадки по населените места	150	100										150
3.1.1.7	Ремонти и възстановяване на селски чешми	200	100										200
3.1.1.8	Изграждане на общински пазар в с. Хитрино			800	100								800

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.1.2.	Мярка 3.1.2. Поддържане и изграждане на нови религиозни храмове												
3.1.2.1	Строителство, ремонт и възстановителни дейности на религиозни храмове	50		7.14	500	71.43					150	21.43	700
3.1.2.2	Изграждане на инфраструктура до и в гобищните паркове по населените места	250		83.33							50	16.67	300
	Общо за специфичната цел:	1050		24.1	1500	34.5	1100	25.3			700	16.09	4350
3.2.	Специфична цел 3.2: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда												
3.2.1.	Мярка 3.2.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите												
3.2.1.1	Подобряване на условията и повишаване безопасността на труда в предприятията;										200	100	200
3.2.1.2	Повишаване производителността на труда и доходите										150	100	150
3.2.2.	Мярка 3.2.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години												
3.2.2.1	Наемане на работа на млади хора за чиракуване и стажуване;	5		4.762							100	95.2381	105
3.2.2.2	Старт в кариерата за лица завършващи средно и висше образование.	20		28.57							50	71.42857	70
3.2.3.	Мярка 3.2.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия												
3.2.3.1	Стартиране на самостоятелна стопанска дейност;						250	100					250
3.2.3.2	Обучения на безработни лица за разработване и управление на собствен бизнес						100	100					100

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.2.4.	Мярка 3.2.4: Повишаване професионалните умения и квалификацията на работната сила													
3.2.4.1.	Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица;						150	50				150	50	300
3.2.4.2.	Повишаване относителния дял на лицата с висше образование.						200	66.67				100	33.33333	300
3.2.5.	Мярка 3.2.5: Превенция на отпадането от пазара на труда													
3.2.5.1	Насърчаване на работодателите за запазване и увеличаване на заетостта;											250	100	250
3.2.5.2	Стимули за повишаване на пригодността за заетост на работната сила, в т.ч. за лица над 50-годишна възраст											100	100	100
	Общо за специфичната цел:	25		1.37			700	38.36				1100	60.27	1825
3.3.	Специфична цел 3.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение													
3.3.1.	Мярка 3.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда													
3.3.1.1	Насърчаване на социалната икономика и социалните предприятия;				100	66.67						50	33.33	150
3.3.1.2.	Осигуряване на адаптирани работни места за нуждите на хора с увреждания;	20		14.29	100	71.43						20	14.29	140
3.3.2.3	Курсове за професионална квалификация и повишаване икономическата активност на лица в неравностойно положение.				100	66.67						50	33.33	150
3.3.2.	Мярка 3.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в общественния живот													

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

3.3.2.1.	Намаляване на бариерите за достъп на маргинализираните общности до пазара на труда;				100	50					100	50	200
3.3.2.2.	Повишаване мотивацията на маргинализираните групи за включване в обществения живот.				150	75					50	25	200
	Общо за специфичната цел:	20	2.38	550	65.48						270	32.14	840
3.4.	Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на работните места												
3.4.1.	Мярка 3.4.1. Подобряване на условията на труд на работното място												
3.4.1.1.	привеждане на условията на труд на работното място в съответствие с нормите и изискванията на законодателството										250	100	250
3.4.1.2.	дейности за по безопасност и здраве при работа										150	100	150
3.4.1.3	подобряване на професионалния и здравния статус на работната сила чрез внедряване на превантивни системи за мониторинг и контрол на рисковете за здравето и безопасността на работното място.										100	100	100
3.4.2.	Мярка 3.4.2. Подкрепа за предприемачите, които прилагат нови технологии в модерно производство												
3.4.2.1.	Предоставяне на общински земи и административни облекчения на предприемачите, развиващи модерно производство	100		100									100
3.4.2.2.	Изграждане на ПЧП в модерно селско стопанство и биологичното производство	50		25							150	75	200
	Общо за специфичната цел:	150	0	18.75							650	81.25	800
	Общо по ПРИОРИТЕТ 3:	1245	0	15.93	2050	26.23	1800	23.03	0		2720	34.80	7815
4	ПРИОРИТЕТ 4. Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности.												

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино "Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4.1.	Специфична цел 4.1.: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението												
4.1.1.	Мярка 4.1.1. Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование												
4.1.1.1	Повишаване качеството на образованието и уменията на човешките ресурси - използване на информационни и комуникационни технологии;				250	50	250	50					500
4.1.1.2	Създаване на оптимални условия за самоподготовка на учениците, пълноценен отдих и извънкласни форми на обучение;				150	42.86	200	57.14					350
4.1.1.3	Разгръщане на творческите способности на децата и учениците;				150	100							150
4.1.1.4	Осигуряване на условия за реализиране на задължително образование с фокус върху децата в риск и деца от малцинствени групи;				200	100							200
4.1.1.5	Реинтеграция и намаляване броя на отпадащите от образователната система деца и ученици.				150	100							150
4.1.2.	Мярка 4.1.2. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище.												
4.1.2.1.	Провеждане на информационни кампании				100	100							100
4.1.2.2.	Развитие на различни форми на учене през целия живот				200	100							200
4.1.2.3	Комуникация и информираност на населението за възможностите за обучение и образование	5		9.09	50	90.91							55
	Общо за специфичната цел:	5		0.29	1250	73.3	450	26.4					1705
4.2.	Специфична цел 4.2. Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността												
4.2.1.	Мярка 4.2.1. Развитие на системата за социално подпомагане												

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

4.2.1.1	Разработване и обществено обсъждане на общинска стратегия и политика за социална интеграция	50		100										50
4.2.1.2	Развиване на приемната грижа	100		40	150	60								250
4.2.1.3	Разширяване дейността и капацитета на Домашен социален патронаж;	150		37.5	250	62.5								400
4.2.1.4	Предоставяне на услугите „Личен асистент”, „Социален асистент” и „Домашен помощник”;	200		36.36	350	63.64								550
4.2.1.5	Закупуване на специализирани транспортни средства за осигуряване на мобилност на социалните услуги.	150		50	150	50								300
4.2.1.6	б. Закупуване на специализиран транспорт за разнос на храна предназначен за нуждите на домашен социален патронаж.	100		40	150	60								250
4.2.2.	Мярка 4.2.2. Подобряване на достъпа до социални услуги на уязвимите обществени групи													
4.2.2.1	Изграждане на дневен център за работа с деца в неравностойно положение	150		50	150	50								300
4.2.2.2	Изграждане на център за настаняване от семеен тип	150		33.33	300	66.67								450
4.2.2.3	Осигуряване на достъп до държавните институции на лица с трайни увреждания чрез изграждане на специални приспособления	100		50	100	50								200
4.2.2.4	Изграждане на център за социална рехабилитация и интеграция	150		27.27	400	72.73								550
4.2.2.5	Ремонтиране и използване на столовата база на училищата за обществени трапезарии	150		37.5	250	62.5								400
4.2.3.	Мярка 4.2.3. Подобряване условията за живот и жилищна политика													
4.2.3.1.	Разработване на проект за оценка на нуждаещите се от настаняване и социална помощ жители на общината и разработване на система и критерии за оценка на техните нужди	50		25	150	75								200

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4.2.3.2.	Изграждане на жилища за настаняване на социално слаби семейства от уязвимите слоеве на обществото.	100		6.25	1000	62.5					500	31.25	1600
	Общо за специфичната цел:	1600		29.09	3400	61.82					500	9.09	5500
4.3.	Специфична цел 4.3: Подобряване качеството на здравните и културни дейности в общината и населените места												
4.3.1.	Мярка 4.3.1. Разширяване на териториалния обхват и качеството на предоставяните здравни услуги.												
4.3.1.1.	Осигуряване на съвременно оборудване на здравните служби	100		20	250	50					150	30	500
4.3.1.2.	Подпомагане изграждането на координационни здравни центрове за подобряване качеството на здравното обслужване	50		20	100	40					100	40	250
4.3.2.	Мярка 4.3.2. Стимулиране на читалищната и други форми на културна дейност												
4.3.2.1	Продължаване на традицията на Етнофестивал „Различни сме, но сме единни“, ”Засмяло се е Хитрино” в с. Хитрино,	50		100									50
4.3.2.2	„Дни на моето село” в с. Трем,	50		100									50
4.3.2.3	пресъздаване на народния обичай за плодородие „Саяджълар” в селата Тервел, Развигорово и Звегор.	25		100									25
4.3.2.4	Закупуване на съвременни технически средства и оборудване	100		16.67	500	83.33							600
4.3.2.5	Проучване и популяризиране на нравите, обичаите, културата и бита на местното население	100		100									100
4.3.2.6	Участие в обучения, семинари и квалификация на представители на четалищата.	50		100									50
	Общо:	525		32.3	850						250	15.38	1625

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4.4.	Специфична цел 4.4. Развитие на спорта и младежките дейности												
4.4.1.	Мярка 4.4.1. Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове												
4.4.1.1	Подкрепа за развитие на местни спортните клубове и млади спортни таланти	100		50	100	50							200
4.4.1.2.	Участие в организирани спортни мероприятия	150		100									150
	Общо за специфичната цел:	250		71.4	100	28.6							350
	Общо по ПРИОРИТЕТ 4:	2380	0	25.9	5600	61.00	450	4.90	0	750	8.17	9180	
5	ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване капацитета и добро управление в полза на местната общност и бизнеса												
5.1.	Специфична цел 5.1: Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление												
5.1.1.	Мярка 5.1.1.Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.												
5.1.1.1.	Укрепване на общинските административни структури, отговарящи за разработването, координирането, изпълнението и оценката на изпълнените проекти и на планови и стратегически документи	100		50	100	50							200
5.1.1.2.	Разработване и реализиране на стратегия и общинска политика за ефективно управление на общинските активи	100		100									100
5.1.1.3.	Участие в семинари, обучения за квалификация и преквалификация, обмяна на опит.	50		25	150	75							200

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

5.1.2.	Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство.											
5.1.2.1.	Участие в пилотни проекти за усъвършенстване на местното самоуправление в РБ Подпомагане на процеса по създаване и развитие на неправителствените организация като форма за обществени контрол на процесите в общината	50	11.11	150	33.33	250	55.56					450
5.1.2.2.	Участие на НПО и обществеността в процеса на подготовката и вземане на стратегически решения за развитие на общината	50	25	150	75							200
5.1.2.3	Обучение на общинската администрация в европейските норми и стандарти на работа по обслужване на населението 2014 - 2020г.	100	40	150	60							250
5.1.2.4	Мониторинг на процеса 2014 - 2020г.	150	100									150
	Общо за специфичната цел:	600	38.71	700	45.16	250	16.13					1550
5.2.	Специфична цел 5.2.: Социална интеграция и развитие на гражданското общество											
5.2.1.	Мярка 5.2.1. Подкрепа за бъдещите предприемачи и самонаети с особен акцент върху развитието на женското предприемачество и представители от уязвимите слоеве на обществото											
5.2.1.1	1. Стимулиране на предприемачеството и създаване на МСП					450	90			50	10	500
5.2.1.2	2. Стимулиране на женското предприемачество в сферата на услугите			150	37.5	250	62.5					400
5.2.2.	Мярка 5.2.2. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности											
5.2.2.1.	Специализирано обучение за интеграция на ромското население в образователния и културен живот на общината			250	100							250

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

5.2.2.2.	Стимулиране художествената и спортна дейност на отделните етнически групи				150	100							150	
5.2.2.3	Стимулиране обучението на майчин език на отделните етнически общности и формиране на национално българско самосъзнание				200	100							200	
5.2.3.	Мярка 5.2.3. Обществен ред и сигурност													
5.2.3.1.	Подобряване на работа с малолетни и непълнолетни лица с противообществени прояви - програма и реализация на програмата				150	100							150	
5.2.3.2.	Обучение на общинската администрация и лица отговорни за сигурността и реда в общината за предотвратяване на нарушенията на общественя ред	50		100									50	
5.2.3.3	Създаване на доброволни формирования, при мероприятия по защита на населението при бедствия, аварии и нарушаване на реда	100		100									100	
Общо за специфичната цел:		150		8.33	900	50.00		700	38.89			50	2.78	1800
5.3.	Специфична цел 5.3: Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие													
5.3.1.	Мярка 5.3.1. Подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и Общината в процеса на разработването на стратегии													
5.3.1.1	Организация на семинари и разработени проекти на общинската администрация за актуализиране на регионалните областни и общински стратегии за развитие	20		16.67	100	83.33							120	
5.3.1.2.	Изграждане и развитие на електронен обмен на данни и нормативни документи между областната и общинска администрация като елемент на "електронното правителство"	100		33.33	200	66.67							300	
5.3.1.3.	Обмяна на "добри практики" на партньорство в разработване и реализиране на общинските планове за развитие у нас и в страните от ЕС	100		25	300	75							400	

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино" *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма" Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

5.3.2.	Мярка 5.3.2. Стимулиране на публично - частното партньорство												
5.3.2.1.	Проекти, семинари и дискусии с представителите на бизнеса относно новите форми на публично-частното партньорство в интегрирана Европа	100		40	150	60							250
5.3.2.2.	Целева информационна кампания "Публично частно партньорство"	100		66.67	50	33.33							150
	Общо за специфичната цел:	420		34.43	800	65.57							1220
	Общо по ПРИОРИТЕТ 5:	1170	0	25.60	2400	52.52	950	20.79	0		50	1.09	4570
	ОБЩО:	18025	0	13.79	19190	14.68	79150	60.53	0	0	14390	11.01	130755

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино "Договор №13-13-102/01.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

IV. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

1. СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПР

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща и Програмата за неговата реализация.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

За целите на наблюдението и оценката е изградена система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

При актуализацията на общинския план за развитие следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално-икономическите характеристики на развитието на общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи по-реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на плана до края на съответния период.

2. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Съгласно правилника за прилагане на закона за регионалното развитие, наблюдението, оценката и актуализацията на ОПР на община Хитрино следва да се позовава на следните принципи:

- ✓ единен подход за планиране и програмиране;
- ✓ концентрация на ресурсите;
- ✓ допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с ресурси от частни източници и от международни финансови институции;
- ✓ междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането, програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- ✓ съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- ✓ партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Съгласно чл. 13, ал.3 от ЗРР (3) Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Съгласно чл. 23. от ЗРР Кметът на общината има още следните задължения:

1. да ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
2. да представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
3. да осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му.

Съгласно правилника за прилагане на ЗРР:

1. Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на общинския план за развитие.
2. Кметът на общината осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване на общинския план за развитие.
3. Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината.
4. Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

3. НАБЛЮДЕНИЕ НА ОПР НА ОБЩИНА ХИТРИНО 2014-2020 Г.

Изпълнението на общинския план за развитие се отчита на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на общинския план за развитие, като следва да се изготвят годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие. Кметът на общината носи отговорността за тяхното представяне за одобрение пред общински съвет.

С цел регулярното наблюдение и отчитане на напредъка по изпълнението на ОПР е необходимо да се изгради стройна система за мониторинг и контрол с ясни задължения и отговорности.

В тази връзка се предвижда създаването на постоянна *Работна група* към Община ХИТРИНО, която да управлява изпълнението на ОПР и да упражнява контрол и мониторинг върху резултатите от ОПР. Работната група за управление на реализацията на ОПР (РГ) следва да включва представители на общата и специализираната администрация, представена от съответните дирекции, които имат отношение към заложените в ОПР цели и проекти, както и представители на Общинския съвет. С оглед осигуряването на постоянно обществено участие в изпълнението на ОПР се предвижда включване на представители на неправителствения сектор и общински предприятия. Последните следва да бъдат излъчени като общи представители на съответната група организации.

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

За целите на изпълнението на отделните проекти се създават **проектни екипи** за всеки отделен проект, чиито членове следва да имат позиция и професионален профил, съобразен със спецификата на проектите.

Работната група се състои от ръководител, заместник ръководител, секретар и членове. Ръководителят на РГ е контактното лице за изпълнението на ОПР за външните за общината институции.

Заседанията на работната група следва да се провеждат веднъж годишно, а при необходимост - да се свикват и извънредно. В дневния ред на всяко от заседанията задължително ще се отразяват постъпилите предложения от гражданското общество и неправителствения сектор.

Работната група следва да изпълнява следните функции:

- ✓ Да следи за напредъка по изпълнението на ОПР и да организира събирането на изходна информация по приетите индикатори;
- ✓ Да информира регулярно Кмета на общината за постигнатия напредък по изпълнението на ОПР;
- ✓ Да разработва годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие;
- ✓ Да следи за разработване на междинна и последваща оценка на ОПР;
- ✓ Разглежда резултатите от междинната и последваща оценка на ОПР, включително предлага решения на Кмета на общината, свързани с препоръки в резултат на междинната оценка;
- ✓ Организира актуализирането на Общинския план за развитие на община Хитрино;
- ✓ Обсъжда и взема решения относно възникнали проблеми и обстоятелства, изискващи корективни мерки и промени в Програмата за реализация на ОПР;
- ✓ Обсъжда и инициира промени в ОПР и Програмата за реализация, включително:
 - Промени във финансовата рамка;
 - Промени в източниците на финансиране;
 - Промени в програмата за реализация
 - Промени в структурата и начина на управление на ОПР
 - Други промени

Предлага на Кмета на общината и на Общинския съвет действия и решения, свързани с изпълнението на Програмата за реализация на ОПР, включително промени и преразпределения на средствата по ОПР;

Ежегодно предлага на Кмета на Общината и на Общинския съвет размер на капиталови разходи, които да се включат в годишния Общинския бюджет, за целите на съфинансирането на планираните за съответната година проекти, включени в Програмата за реализация на ОПР;

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Отправлява предложения за инициране на публично-частни партньорства (вкл. концесии) по Закона за концесиите и Закона за публично-частното партньорство, във връзка с изпълнението на проекти от ОПР, включително за извършване на предпроектни проучвания – концесионни анализи и анализи за приложимостта на публично-частните партньорства.

Решенията на РГ се формализират чрез протоколи, в които се определят конкретни задачи, срокове и отговорници по отделните решения. Отговорниците могат да бъдат конкретни членове на РГ или колективни структури.

За всяко тематично направление на проектите ще бъдат съставени *екипи, отговарящи за групите проекти* напр. Проекти за околна среда, Проекти за образователната инфраструктура, Проекти за социалната инфраструктура, Проекти за културната инфраструктура, Проекти за енергийна ефективност на административни сгради и др. Професионалният профил на участниците в екипите следва да бъде съобразен със спецификата на конкретния проект. Тези екипи ще изготвят ежегодна прогноза за необходимите общински средства за съфинансиране на проектите от ОПР, които се подготвят или изпълняват в съответната категория, ще идентифицират потенциални партньори за реализация на ПЧП, ще иницират първоначалната подготовка на проектите, до създаването на проектни екипи за всеки проект, включително чрез инициране на процедури за възлагане на обществени поръчки и изготвяне на технически спецификации за изпълнение на дейности по проектите.

Община Хитрино може да възложи *външна техническа помощ* за подпомагане на Работната група и Екипите за управление на проектите в процеса на реализация на ОПР, с цел *мобилизиране на подходяща експертиза за изпълнение на отделните дейности – инженерна, социално-икономическа и юридическа.*

4. ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

За изпълнението на ОПР се извършват междинна и последваща оценка. Оценката предоставя информация за ефективността от провежданата политика. Тя осигурява на управлението механизми на контрол чрез информация за разходите и за резултатите, подпомага и съответните управленски власти да преценят въздействието от изпълнението на общинския план, да го подобрят като го преосмислят от гледна точка на заложените цели и приоритети и възможностите за тяхното реализиране. Чрез оценката се изяснява и ефектът от планираните дейности, тя може да подобри също така и прозрачността в процеса на прилагане на плана и да насърчи повишаването на отговорността на властите пред широката общественост.

Резултатите от наблюдението на ОПР се обобщават в изготвени редовни Годишни доклади, които съдържат информация за: общите условия за изпълнение на ОПР и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво; постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР въз основа на индикаторите за наблюдение; действията, предприети от местната власт с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие; заключения и предложения за подобряване

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

на резултатите от наблюдението. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ОПР осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка. По решение на органа за наблюдение – Общинския съвет, или по искане на Кмета на община могат да се изготвят и доклади за отделен случай или за отделен период, както и по определена тема или специфичен проблем.

Междинната оценка се извършва не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на документа за стратегическо планиране и включва: оценка на първоначалните резултати от изпълнението; оценка на степента на постигане на съответните цели; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; изводи и препоръки за актуализация на съответния документ. На база на междинната оценка е възможно да се инициира актуализация на ОПР, за да се направят необходимите корекции в документа и да се предприемат мерки, за да се осигури реализиране на заложените цели и приоритети, като се отговори на нуждите на района.

Последващата оценка се извършва не по-късно от една година след изтичане на периода на действие на общинския план за развитие и дава представа за степента на цялостното му изпълнение. Целта на този вид оценка е да се види доколко, дори след предприетите мерки в резултат на междинната оценка, заложените цели и приоритети са изпълнени и е достигнато очакваното развитие. На база на тази оценка могат да се направят основни изводи и констатации за всеки от етапите на развитие на съответната община.

Последващата оценка включва:

- ✓ оценка на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите;
- ✓ оценка на общото въздействие;
- ✓ оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- ✓ изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално развитие.

Резултатите от последващата оценка се вземат предвид при разработването/актуализацията на плана за следващия период на планиране.

Междинната и последващата оценка на общинския план за развитие се внасят за обсъждане и одобрение в Общинския съвет по предложение на Кмета на общината.

През периода на действие на общинския план за развитие могат да се извършват допълнително тематични оценки и оценки за специфични случаи по преценка на органите за управление на регионалното развитие.

5. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОПР

Актуализацията на ОПР следва да се разработва в съответствие със съответните нормативни изисквания. Съгласно чл. 38. от Правилника за приложение на ЗРР ал. 1 Общинският план за развитие се актуализира:

1. при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
2. в съответствие с актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие;
3. в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на общинския план за развитие;

5. на основата на резултатите от междинната или последващата оценка.

(2) За актуализиране на общинския план за развитие се разработва актуализиран документ за изпълнение за остатъка от периода на неговото действие.

(3) Изработването и приемането на документа по ал. 2 се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на общинския план за развитие.

(4) За ефективното и ефикасното изпълнение на общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

При актуализацията на общинския план за развитие следва да се анализира и оцени динамичното въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално-икономическите характеристики на развитието на общината и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи по-реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на плана до края на съответния период.

Актуализацията на ОПР следва да се прилага както в аналитичната, така и в стратегическата част на документа, поради неразривната причинно-следствена връзка между тях.

Веднъж приет, той би трябвало да остане относително “твърд” в стратегическата си насоченост и цели, но отворен и гъвкав – по отношение на мерките, дейностите и проектите, които ще се изпълняват.

6. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие има за крайна цел да повиши ефективността и ефикасността на използваните материални, финансови и човешки ресурси за постигане на желаните резултати и въздействие.

Избраните индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие на община Хитрино за периода 2014-2020 г. са съпоставими с текущите макроикономически и секторни процеси и с основните индикатори, използвани в системите за наблюдение по оперативните програми, а също така отразяват и спецификата на района. Те отговарят на изискванията на “Методическите указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020).

Избраните индикатори са:

- ✓ **Конкретни** – ясни са за разбиране и лесни за събиране и обобщаване на информацията;
- ✓ **Измерими** – за тях съществуват методи и инструменти за измерване на стойностите им, налични са и в случай на нужда може да бъде агрегирана достатъчно информация и количествени данни;
- ✓ **Достъпни** – има информационно осигуряване от надеждни източници с необходимата периодичност и качество и са достъпни на приемлива цена;

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ **Адекватни** – обосновани и подходящи по отношение на целите и приоритетите за развитие;
- ✓ **Обвързани са с времето** – на базата на периодична информация, позволяваща сравнения между базови, междинни и целеви стойности в процеса на наблюдение на напредъка и постигането на целите.

За целите на отчитане изпълнението на ОПР ще се използват следните видове индикатори:

Общи индикатори

Специфични индикатори:

- ✓ индикатори за въздействие;
- ✓ индикатори за резултат.

Общите индикатори отчитат приноса на Общинския план за развитие на община **Хитрино** 2014-2020 г. за постигане целите на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за реформи. Те включват и индикатори в областта на регионалната политика за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014 – 2020 г.

ОБЩИ ИНДИКАТОРИ

- Заетост на населението на възраст 20-64 г. (%) – **Източник: Агенция по заетостта и НСИ**
- Цели „20/20/20” по отношение на климата/енергията:
 1. Съкращаване на емисиите на CO2 (%) – **Източник: РИОСВ**
 2. Дял на ВЕИ в крайното енергийно потребление (%) – **Източник: Община Хитрино и електроразпределително дружество**
 3. Повишаване на енергийната ефективност (%) – **Източник: Община Хитрино**
- Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище (%) – **Източник: Училища в община Хитрино**
- Нарастване на дела на висшистите на 30-34 г. (%) – **Източник: НСИ**
- Брой предприятия, получили безвъзмездна финансова помощ – **Източник: ИСУН и ДФЗ**
- Брой посещения на подпомаганите туристически атракции – **Източник: Община Хитрино**
- Брой новосъздадени работни места – **Източник: АЗ**

Специфичните индикатори за въздействие и резултат са представени в таблицата по-долу „Индикатори за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие”.

**МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ
ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА ХИТРИНО ПРЕЗ ПЕРИОДА 2014-2020 Г.**

Приоритет, специфична цел, мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Приоритет I						

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Развитие на общината, чрез насърчаване на предприемачеството и инвестициите						
Специфична цел 1.1 Повишаване на конкурентоспособността чрез привличане и задържане на инвеститорите в секторите на растеж /селско стопанство и свързаната с нея преработвателна и консервна промишленост/						
Мярка 1.1.1. Сдружаване на земеделски производители и малки фирми; уедряване на обработваемата земя	Комасация на обработваемата земя	%	Община Хитрино Зем. произв.	2015-2017		70
	Създадено сдружение от земеделски производители	Бр.	Община Хитрино Зем. произв.	2015-2017		2
	Създаване на общински съюз на земеделските производители		Община Хитрино Зем. произв.	2015-2017		1
Мярка 1.1.2. Стимулиране на малкия и среден бизнес в селското стопанство и преработвателната промишленост	Изграден бизнес информационен център за селскостопански производители	Бр.	Община Хитрино	2015-2020		1
Мярка 1.1.3. Модернизация на селското стопанство	Разкрити нови стопанства	Бр.	ЗП, бизнес	ежегодно		5
Мярка 1.1.4. По-добро управление на земята в Общината и стимулиране на алтернативното земеделие	Отдадена под наем зем. земя	%	Община	ежегодно		100
	Отдадени под наем и възстановени мери	%	Община	ежегодно		80
	Проекти за създадени площи за билкови и итерично маслени култури	Бр.	ЗП, бизнес	ежегодно		5
Мярка 1.1.5. Увеличаване на площите с трайни насаждения и стимулиране на възстановяване на традициите в областта на овощарството. Разнообразяване на земеделските култури.	Проекти за увеличаване на трайни те насаждения	Бр.	ЗП	ежегодно		3
	Създаване на стопанства за отглеждане на зеленчуци	Бр.	ЗП	ежегодно		1
Мярка 1.1.6. Развитие на животновъдството	Създаване и модернизация на животновъдни ферми	Бр.	ЗП	ежегодно		2
Мярка 1.1.7. Подобряване състоянието на горските ресурси и развитие на дейности с използването на горския фонд	Обем на инвестициите за залесяване на пустеещи земи	%	ЗП, бизнес	2015-2020		35
Специфична цел 1.2: Насърчаване на предприемачеството и инвестициите, внедряване на иновации и нови технологии						
Мярка 1.2.1. Насърчаване развитието на публично-частното партньорство	Разработване на общинска стратегия за ПЧП	Бр.	община	2015-2017		1
	Създадени партньорства	Бр.	община	2015-2020		4
Мярка 1.2.2. Насърчаване на предприемачеството и стартиране и развитие на икономически дейности в нови МСП.	Разработена програма за инвестиционен маркетинг за привличане на инвестиции	Бр.	Община	2015-2016		1
	Проведени Информационни кампании за бизнеса	Бр.	община	ежегодно		7
Мярка 1.2.3. Насърчаване развитието на групи и мрежи от свързани	Разработена общинска стратегия за кълъстерна	Бр.	Община, бизнес, ЗП	2015-2020		1

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

производства (кълъстери) на регионален и браншов принцип	организация на селскостопанското производство					
Мярка 1.2.4. Подобряване на инвестиционната среда за инвеститорите	Разработени механизми за облекчаване на инвеститори	Бр.	община	2015-2016		2
Специфична цел 1.3: Насърчаване развитието на туризъм чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природно наследство						
Мярка 1.3.1. Подпомагане развитието на местния туристически потенциал и маркетинг	Изготвена маркетингова стратегия	Бр.	община	2015-2017		1
Мярка 1.3.2: Създаване на единна информационна система и кадрово обезпечаване на туризма	Създаден туристически информационен център	Бр.	община	2015-2017		1
Мярка 1.3.3: Развитие на природни, културни и исторически атракции	Изградена туристическа инфраструктура	Бр.	община	2015-2020		2
ПРИОРИТЕТ 2. Изграждане и осъвременяване на инфраструктурата за интегрирано пространствено развитие и опазване на околната среда;						
Специфична цел 2.1: Развитие и модернизация на физическата инфраструктура						
Мярка 2.1.1. Развитие и модернизация на регионалната и местна транспортна инфраструктура	Дължина на изградена/рехабилитирана общинска пътна мрежа	Км.	Община Хитрино	Ежегодно		20
Мярка 2.1.2 Ремонт на улична мрежа в населените места от общината	Дължина на рехабилитирана улична мрежа в населените места	%	Община Хитрино	Ежегодно		5
Мярка 2.1.3. Развитие и модернизация на водопроводна и канализационна мрежа в населените места на общината.	Подменена /изградена водоснабдителна мрежа	Км.	Община Хитрино	Ежегодно		5
	Изградена канализационна мрежа	Км.	Община Хитрино	Ежегодно		5
Мярка 2.1.4. Развитие и модернизация на комуникационната инфраструктура	Население ползващо интернет и електронни услуги	%	Община Хитрино	Ежегодно		30
Мярка 2.1.5. Развитие и модернизация на енергийната инфраструктура	Проекти за въвеждане на ВЕИ	Бр.	ИСУН Община Хитрино	Ежегодно		1
	Разработена дългосрочна програма за въвеждане на ВЕИ	Бр.	Община Хитрино	Ежегодно		1
Мярка 2.1.6: Доизграждане и обновяване на електрическата мрежа, с цел гарантиране на енергийната сигурност и намаляване на загубите	Общински сгради с енергоспестяващо осветление	Бр.	Община Хитрино	Ежегодно		
	Населени места с интелигентно улично осветление	Бр.	община	2015-2020		5
Мярка 2.1.7: Подобряване и модернизация на образователната инфраструктура.	Ремонтирани, реконструирани сгради	Бр.	община	ежегодно		2
	Обновени кабинети, лаборатории	Бр.	община	ежегодно		2

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Мярка 2.1.8. Подобряване и модернизация на инфраструктурата за здравеопазване	Проекти за ремонтване на здравни служби и училищни медицински кабинети	Бр.	община	2015-2020		5
Мярка 2.1.9: Поддържане и подобряване на културната инфраструктура	Отремонтирани читалищни сгради	Бр.	община	2015-2020		5
Мярка 2.1.10. Развитие и модернизация на сгради общинска собственост	Отремонтирани др-обществени сгради	%	община	ежегодно		5
Мярка 2.1.11. Модернизирване и изграждане на спортно-техническата материална база.	Проекти за спортни площадки	Бр.	община	2015-2020		2
Специфична цел 2.2. Интегрирано пространствено развитие на територията						
Мярка 2.2.1. Подобряване съгласуваността между устройствено и стратегическо планиране на територията.	Разработен общ устройствен план на община Хитрино	Бр.	община	2015-2017		1
	Разработена концепция за пространствено развитие на община Хитрино	Бр.	община	2015-2018		1
Специфична цел 2.3: Опазване на околната среда и използване на природните дадености						
Мярка 2.3.1. Организация и управление на отпадъците	Намаляване на незаконни сметища	Бр.	община	ежегодно		3
Мярка 2.3.2: Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, опазване на околната среда.	Проекти за изграждане на екологосъобразна инфраструктура	Бр.	община	2015-2020		4
	Проведени граждански инициативи за опазване на околната среда	%	община	ежегодно		2
	Разработена програма за опазване на околната среда	Бр.	община	2015-2020		1
Мярка 2.3.3: Управление на риска от природни бедствия и аварии	Укрепени свлачища	Бр.	община	2015-2020		2
ПРИОРИТЕТ 3. Развитие на човешкия капитал, подобряване стандарта на живот, повишаване на заетостта, доходите и задържане на младите хора в района.						
Специфична цел 3.1. Благоустрояване на населените места						
Мярка 3.1.1. Благоустрояване на обществените места	Ремонтирани обществени сгради	Бр.	община	2015-2020		10
	Създадени зелени площи и зони за отдих	Бр.	община	2015-2020		5
	Изграден общински пазар в с. Хитрино	Бр.	община	2014-2015		1
Мярка 3.1.2. Поддържане и изграждане на нови религиозни храмове	Изградени и ремонтирани религиозни храмове	Бр.	община	2015-2020		2
Специфична цел 3.2: Целенасочено въздействие върху предотвратяване отпадането от пазара на труда						
Мярка 3.2.1: Подобряване условията на труд и повишаване на доходите	Нарастване на размера на доходите	%	НСИ, ТСБ Шумен	2015-2020		35%

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Мярка 3.2.2: Насърчаване на работодателите за наемане на работа на младежи до 29 години	Наети младежи до 29 години на работа	%	ДБТ, НСИ	2014-2020		30
Мярка 3.2.3: Стимулиране на самостоятелна заетост, предприемачество и създаване на нови предприятия	Създадени нови предприятия	Бр.	ИСУН	2014-2020		5
Мярка 3.2.4: Повишаване на професионалните умения и квалификацията на работната сила	Проведени Обучителни курсове за квалификация и преквалификация на безработни лица	Бр.	ДБТ, АЗ	2014-2020		10
Мярка 3.2.5. Превенция на отпадането от пазара на труда.	Намаляване на безработицата	%	ДБТ, НСИ	2015-2020		10%
Специфична цел 3.3: Насърчаване на трудовата активност и социалното включване на групи в неравностойно положение						
Мярка 3.3.1: Повишаване на икономическата активност и намаляване равнището на безработица сред групи в неравностойно положение на пазара на труда	Наети безработни в неравностойно положение	%	ДБТ, АЗ	2015-2020		5%
Мярка 3.3.2: Интегриране на маргинализираните общности в обществения живот	Проекти за повишаване на мотивацията за включване в обществения живот и за работа	Бр.	АСП, община Хитрино	2014-2020		5
Специфична цел 3.4. Подобряване качеството на работните места						
Мярка 3.4.1. Подобряване на условията на труд на работното място	Внедрени системи за мониторинг и контрол на рисковете за здравето на работното място	Бр.	бизнес	2014-2020		10
ПРИОРИТЕТ 4. Инвестиции в образование, социални дейности, култура, спорт и младежки дейности						
Специфична цел 4.1.: Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението						
Мярка 4.1.1. Подобряване достъпа до предучилищно и училищно образование	Проекти и програми за извънкласни форми на обучение	Бр.	Училища	ежегодно		3
Мярка 4.1.2. Намаляване на броя на преждевременно напускащите училище.	Брой на учениците, обхванати в училище	%	Училища	ежегодно		60
	Намаляване на броя на преждевременно напусналите училище	%	Училища	ежегодно		85
Специфична цел 4.2. Подобряване качеството и достъпа до социални услуги в общността						
Мярка 4.2.1. Изграждане на социална инфраструктура	Разработена общинска стратегия	Бр.	АСП, Община	2014-2020		1
	Новооткрити центрове за уязвимите групи	Бр.	АСП Община Хитрино	2015-2020		2
Мярка 4.2.2. Подобряване на достъпа до социални услуги	Обхванати лица, ползващи социални услуги	Бр.	АСП, община	2014-2020		60

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

			Хитрино			
Мярка 4.2.3. Подобряване условията за живот и жилищна политика	Настанени лица	Бр.	АСП, община Хитрино	2014-2020		25
Специфична цел 4.3: Подобряване качеството на здравните и културни дейности в населените места на общината						
Мярка 4.3.1. Разширяване на териториалния обхват и качеството на предоставяните здравни услуги.	Осигурено съвременно оборудване на здравните кабинети	Бр.	Община, бизнес	2015-2020		5
Мярка 4.3.2. Стимулиране на читалищната и други форми на културна дейност	Брой проведени културни събития на територията на общината	Бр.	Читалища, община	2014-2020		15
Специфична цел 4.4: Развитие на спорта и младежките дейности						
Мярка 4.4.1. Насърчаване дейността на спортните и младежки клубове	Организиран спортни събития	Бр.	Община Хитрино, училища, бизнес	ежегодно		3
ПРИОРИТЕТ 5. Повишаване капацитета и добро управление в полза на местната общност и бизнеса						
Специфична цел 5.1: Укрепване на административния капацитет за подобряване на процесите на управление						
Мярка 5.1.1. Повишаване на професионалните и ключови компетенции на служителите в общинска администрация.	Служители участвали в обучения за квалификация и преквалификация и семинари	Бр.	Община Хитрино	ежегодно		35
	реализирани проекти от община Хитрино	Бр.	община	ежегодно		6
Мярка 5.1.2. Въвеждането на нови управленски подходи, стандарти, предоставяне на правомощия и партньорство.	Нарастване на предоставяните административни услуги в малките населени места от общината	%	Община Хитрино	ежегодно		2
Мярка 5.1.3. Обслужване от едно гише в Общината и развитие на електронните услуги	Нарастване броя на предоставените административни услуги за гражданите, в резултат от прилагането на съвременните информационни технологии	Хил.лв.	Община Хитрино	2014-2020		25
Специфична цел 5.2: Социална интеграция и развитие на гражданското общество						
Мярка 5.2.1. Подкрепа за бъдещите предприемачи и самонаети с особен акцент върху развитието на женското предприемачество и представители от уязвимите слоеве на обществото	Новооткрити предприятия	Бр.	ИСУН	2014-2020		2
Мярка 5.2.2. Запазване и развитие на културната идентичност на малцинствените общности	Обучени лица от малцинствените групи	Бр.	АСП, община Хитрино	2014-2020		50
Мярка 5.2.3. Създаване на условия за подобряване на средата и възможностите за социални контакти,	Брой назначени на работа хора с увреждания	Бр.	АСП, община Хитрино	ежегодно		3

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

гарантиране на достъп до услуги на хората в неравностойно положение	Проекти за повишаване на мотивацията за включване в обществения живот и за работа	Бр.	АСП, община Хитрино	ежегодно		2
Мярка 5.2.4. Обществен ред и сигурност	Намаляване на броя на противобществените прояви на малолетни и непълнолетни лица в общината	%	Община Хитрино	ежегодно		5
	Създадена аварийна група при пожари, бедствия и аварии	Бр.	Община Хитрино	ежегодно		1
Специфична цел 5.3: Подпомагане изграждането на местно партньорство за развитие						
Мярка 5.3.1. Подобряване на сътрудничеството между областното ръководство и Общината в процеса на разработването на стратегии	Проведени съвместни обучения и семинари за сътрудничество.	Бр.	Община Хитрино	ежегодно		2
Мярка 5.3.2. Стимулиране на публично - частното партньорство	Създадени партньорства	Бр.	Община Хитрино	2014-2020		2

Специфичните индикатори за въздействие отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатото социално, икономическо и инфраструктурно развитие на общината.

Специфичните индикатори за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. По някои от мерките или приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са (по възможност) количествено измерими и осигуряват обективност на оценките и изводите.

V. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции.

Прозрачност и паралелен контрол по реализацията на плана се осигурява чрез обществено участие, което може да се осъществи чрез:

- Самостоятелна паралелна процедури с обществен комитет, на който се предоставя непрекъснато цялата информация за хода на реализацията;
- Участие на представители на обществеността в работната група на ОПР.

Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Специфичните цели на действията обхващат:

1. Представяне в подходяща форма (публични дискусии, семинари, печатни материали, видеоматериали) на информация за предвижданията на общинския план за развитие за периода до 2020 г., за ролята на гражданите и на бизнеса по отношение определянето на приоритетите за развитие на общината и реализацията им и очакваните резултати в икономическата, социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда;
2. Фокусиране вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проекти на тази основа в публичния сектор, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;
3. Разясняване на конкретните задачи, които стоят пред кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и гражданското общество за осигуряване висока ефективност при изпълнението на плана;
4. Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране на развитието на общината за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по-голяма добавена стойност за общината;
5. Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за реализация на плана.

Подобряване на управлението, чрез въвеждане на ефективни политики и партньорство при разработването на стратегически документи на община Хитрино” *Договор №13-13-102/01.11.2013 г.* Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма” Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.